

บทที่ 5

รูปแบบการจัดการมรดกทางวัฒนธรรมเครื่องกระเบื้องจิ่งเต๋อเจิ้น

ปัจจุบันหน่วยงานทั้งภาครัฐไม่ว่าจะเป็นรัฐบาลกลางสาธารณรัฐประชาชนจีน รัฐบาลมณฑลเจียงซี หรือรัฐบาลท้องถิ่นเมืองจิ่งเต๋อเจิ้น รวมถึงภาคเอกชน ในจิ่งเต๋อเจิ้นล้วนให้ความสำคัญกับมรดกทางวัฒนธรรมทางด้านเครื่องกระเบื้องจิ่งเต๋อเจิ้นเป็นอย่างมาก ทุกฝ่ายให้ความร่วมมือและสนับสนุนการอนุรักษ์ สืบทอดและฟื้นฟูเอกลักษณ์ของความเป็นเมืองจิ่งเต๋อเจิ้น ซึ่งนั่นก็คือนครแห่งเครื่องกระเบื้อง (瓷都 – ฉือตู) ที่มีชื่อเสียงโด่งดังต่อเนื่องกันมาเป็นระยะเวลา 1,000 กว่าปี จากการลงพื้นที่ ณ จิ่งเต๋อเจิ้น เมืองที่เต็มไปด้วยซากทางประวัติศาสตร์ของเครื่องกระเบื้องที่มีพัฒนาการมาอย่างยาวนาน และปัจจุบันยังแวดล้อมไปด้วยสรรพสิ่งของเครื่องกระเบื้อง (ซึ่งน้อยมากที่จะเห็นเซรามิกส์ในเนื้อผลิตภัณฑ์ประเภทอื่น เช่น สโตนแวร์ หรือเอร์เทนแวร์) ไม่ว่าจะเป็นสิ่งประกอบตกแต่งเมือง (street furniture) สภาพแวดล้อมของเมือง ร้านรวงที่ทำการค้าการขายเครื่องกระเบื้อง โรงงานประกอบการทางเซรามิกส์ สถาบันทางการศึกษาด้านเซรามิกส์ และสิ่งที่มีมากแทบจะทุกจุดของเส้นทางย่านถนนตามแหล่งชุมชนต่างๆ ของเมือง ก็คือ พิพิธภัณฑ์ แหล่งอนุรักษ์ทางประวัติศาสตร์หรือในชื่ออื่นๆ ที่แสดงให้เห็นถึงการจัดการเกี่ยวกับมรดกทางวัฒนธรรมเครื่องกระเบื้องของจิ่งเต๋อเจิ้น ทั้งสถานที่ที่เป็นของภาครัฐและของภาคเอกชน รูปแบบของการจัดการมรดกทางวัฒนธรรมเครื่องกระเบื้อง สามารถประมวลลักษณะออกได้เป็น 6 ลักษณะ คือ

5.1 การจัดการมรดกทางวัฒนธรรมฯ แบบด้านอนุรักษ์

ส่วนมากมักจะเป็นรูปแบบพิพิธภัณฑ์และแหล่งอนุรักษ์ทางประวัติศาสตร์ หรือภูมิทัศน์วัฒนธรรมและทรัพยากรธรรมชาติ ที่เป็นแหล่งดั้งเดิมแท้ที่เกี่ยวข้องกับเครื่องกระเบื้อง เช่น เคยเป็นพื้นที่ตั้งเตาหลวงของราชสำนักมาก่อน เคยเป็นแหล่งเตาเผามาอย่างยาวนาน เคยเป็นแหล่งเตรียมวัตถุดิบสำคัญของการผลิตเครื่องกระเบื้อง หรือเคยเป็นแหล่งชุมชนที่เป็นต้นแบบของงานศิลปะเครื่องกระเบื้อง ลักษณะรูปแบบการจัดการมรดกทางวัฒนธรรมแบบนี้จะมีข้อเด่นคือ เป็นแหล่งแท้ที่ทรงคุณค่ายิ่งของวัตถุภัณฑ์ ภูมิปัญญาและเรื่องราวของบริบททางประวัติศาสตร์ที่อยู่ในทำเลของเมืองที่แท้จริง จิ่งเต๋อเจิ้นยังคงธำรงรักษา และพัฒนาเทคนิคการจัดและการนำเสนอต่างๆ เพื่อให้สืบสานและเห็นคุณค่าของประวัติศาสตร์ ถ่ายทอดความรู้และเรื่องราวที่ยังสืบเนื่องและพัฒนาต่อมาจนปัจจุบัน

1) พิพิธภัณฑ์ประวัติศาสตร์เซรามิกจิ่งเต๋อเจิ้น (Jindezhen Ceramic Historical Museum)

พิพิธภัณฑ์ประวัติศาสตร์เซรามิกจิ่งเต๋อเจิ้น ตั้งอยู่บนเนินเขา ผันหลง (panlong) นอกเมืองจิ่งเต๋อเจิ้นออกไป ผันหลง หมายถึง มังกรเลื้อยและที่ตั้งของทำเลนี้เป็นทำเลเก่าแก่ของแหล่งผลิตเซรามิก ซึ่งบริเวณความชันของภูเขาในการทำเตามังกร พิพิธภัณฑ์ฯ สร้างขึ้นเมื่อปี 1980 เป็น

ส่วนหนึ่งของพื้นที่จัดแสดงอาณาบริเวณกว้างใหญ่ ชื่อ Jingdezhen Ancient Kiln and Folk-Custom Exposition Area (Spot) (ชื่อเดิม คือ Ceramic History Exhibition Spot) มีเนื้อที่รวมประมาณ 830,000 ตารางเมตร เกี่ยวโยงกับประวัติศาสตร์ศิลปะและหัตถกรรมเครื่องกระเบื้องมากกว่า 700 ปี ได้อนุรักษ์แหล่งอนุรักษ์ทางประวัติศาสตร์อันทรงคุณค่าของโรงงานการผลิตเครื่องกระเบื้องและเตาราว 20 จุด ภายในอาณาบริเวณนี้ของช่วงสมัยราชวงศ์ซ่ง หยวน หมิง และชิง

สถานที่ดังกล่าวอยู่ในความดูแลของรัฐบาลท้องถิ่น โดยรัฐบาลท้องถิ่นให้สัมปทานเอกชนเข้ามาจัดการดูแลอีกทอดหนึ่ง ถูกจัดให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวแห่งชาติระดับ 4A (国家AAAA级景区) แหล่งอุตสาหกรรมทางวัฒนธรรมสาธิต (国家级文化产业示范基地) และแหล่งคุ้มครองมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมระดับประเทศ (国家级非物质文化遗产生产性保护示范基地) นับได้ว่าเป็นสถานที่ท่องเที่ยว ทางประวัติศาสตร์ที่รัฐบาลกลาง รัฐบาลท้องถิ่น ภาคเอกชนและภาคประชาชนให้ความสำคัญและให้ความสนใจในการดูแลเอาใจใส่และทำนุบำรุงเป็นอย่างยิ่ง อีกทั้งยังเป็นหน่วยให้ความรู้การศึกษาแก่โรงเรียนระดับประถมและมัธยมด้วย โดยมีสถาปัตยกรรมเป็นแบบราชวงศ์หมิงและชิงอันโดดเด่น มีอาคารที่ประกอบไปด้วยส่วนจัดแสดงนิทรรศการ โรงปฏิบัติการ พื้นที่ปั้นและเคลือบงานเครื่องกระเบื้อง วิหารบูชาเทพแห่งเตา กลุ่มอาคารอนุรักษ์เรือนเตาเผาแบบประเพณีต่างๆ ห้องสมุด ส่วนงานบริหารและพื้นที่ส่วนประกอบอื่นภายนอกอาณาบริเวณ อุดมด้วยป่าไม้เมเปิลและป่าไผ่ร่มรื่นอย่างธรรมชาติแบบเดิม มีชิ้นงานที่โดดเด่นที่ทำซ้ำเลียนแบบเพื่อการอนุรักษ์และถ่ายทอดในแบบอย่างขึ้นที่มีชื่อเสียงขึ้นยอดจากเครื่องกระเบื้องราชสำนักสมัยราชวงศ์หมิงและชิง ไม่ว่าจะเป็นรูปทรงนิยม แบบลักษณะของการเขียนสี การเคลือบแบบต่างๆ ในส่วนโรงปฏิบัตินั้นจะจัดการทำงานการผลิตเครื่องกระเบื้องในรูปแบบดั้งเดิมทุกกระบวนการ มีการสาธิตปฏิบัติสร้างสรรค์งานอย่างจริงตามแบบวิถีโบราณประเพณี ตั้งแต่การเตรียมคัดสรรวัตถุดิบ ดินเภาลิน หินพอร์ซเลน การแช่การหมัก การผสมการบด การขึ้นรูปด้วยแป้นหมุนด้วยกำลังคน การตกแต่ง มีช่างฝีมือเก่าแก่มากกว่า 150 คน และมีการสานต่อคนรุ่นใหม่เพื่อการสืบสานแบบประเพณีดั้งเดิมของการผลิตเครื่องกระเบื้องและแบบร่วมสมัย มีแบบลักษณะที่เด่นๆ ซึ่งในพิพิธภัณฑ์แห่งนี้ ยังสร้างสรรค์ออกมา อยู่ 5 แบบลักษณะ ได้แก่

- 1.1) แบบเครื่องลายคราม (ชิงฮัว) (青花) และเทคนิคเขียนสีใต้เคลือบ (釉下彩)
- 1.2) แบบลายครามฉลุเคลือบ (ชิงฮัวหลิงหลง) (青花玲珑)
- 1.3) แบบแกะสลักลวดลายแล้วเคลือบทับ (เตียวซู่ฉือ) (雕塑瓷)
- 1.4) แบบเคลือบสี (หลายสีผสมกัน) (เหยียนเซอโย่วฉือ) (颜色釉瓷) และรวมแบบ
- 1.5) จิตรกรรมบนแผ่นกระเบื้อง (ฉือป๋านฮัว) (瓷板画) (porcelain panel)

ยังมีส่วนพื้นที่จัดแสดงแหล่งเตาเผาโบราณในช่วงสมัยต่างๆที่สำคัญซึ่งเป็นลักษณะแบบแสดงตามสถานที่และตำแหน่งดั้งเดิมของวัตถุ บรรยากาศและตำแหน่งหน้าที่ใช้สอยจริง โดยจัดแสดงเตาเผาไว้ทั้งสิ้น 3 ประเภท คือ เตาเผาทรงหมั่นโถวในสมัยราชวงศ์หยวน (元代馒头窑) เตาเผาทรงน้ำเต้าในสมัยราชวงศ์หมิง (明代葫芦窑) และเตาเผาจีน (ทรงไข่) ในสมัยราชวงศ์ชิง (清代镇窑) ซึ่งทุกเตาเผาที่ได้จัดแสดงไว้เป็นเรือนเตาเผาตามอย่างจริงของเดิมทุกประการ (ซึ่งถ้าจะทำการเผาแบบอย่างดั้งเดิมก็สามารถเผาได้ทุกประการ) จึงสามารถทำให้ผู้เข้าชมเห็นถึงวิธีการสภาพบริบท บรรยากาศและขั้นตอนการเผา ตลอดจนวิธีการบรรจุหีบห่อเครื่องกระเบื้องในสมัยก่อนด้วย เนื่องจากในสมัยก่อนเมื่อเผาเครื่องกระเบื้องเสร็จแล้วก็จะบรรจุหีบห่อแล้วจึงส่งออกไปตามร้านค้าหรือจุดหมายปลายทาง ฉะนั้นภายในโรงเตาเผาจึงได้จัดแสดงขั้นตอนการผลิตพร้อมทั้งการบรรจุภัณฑ์เครื่องกระเบื้องไว้ เพื่อให้ผู้เข้าชมได้สัมผัสถึงบรรยากาศที่เสมือนจริงกับอดีตทุกประการ

26 ก.ค.55

ภาพที่ 5.1 : ส่วนบริเวณด้านหน้า จะเป็นพื้นที่สำหรับจำหน่ายบัตรเข้าชม ส่วนเตรียมพร้อมก่อนเข้าชม (lobby and alert Area) และบริการสาธารณะเบื้องต้น เช่น ป้ายให้ความรู้และประชาสัมพันธ์กิจกรรมต่างๆ บริการสื่อแผ่นพับ ข้อมูลเบื้องต้นของส่วนต่างๆ ที่จัดแสดงอยู่ ณ ที่นี้ ผู้เข้าชมจุดตำแหน่งส่วนแสดงต่างๆ ภายในสถานที่แห่งนี้ และถ้ามาเป็นหมู่คณะพื้นที่ส่วนนี้จะเป็นการรวมกลุ่มเพื่อตกลงทำความเข้าใจหรือแนะนำเบื้องต้นจากเจ้าหน้าที่หรือผู้นำชม

26 ก.ค.55

ภาพที่ 5.2 : แผนผังรวมทั้งหมดของบริเวณ Jingdezhen Ancient Kiln and Folk-Custom Exposition Area ซึ่งประกอบ ด้วยส่วนพื้นที่จัดนิทรรศการและอนุรักษ์หลายส่วน รวมถึงส่วนบริการสาธารณะ (public service) ทั้งระบบ

26 ก.ค.55

26 ก.ค.55

ภาพที่ 5.3 : ส่วนสาธิตการขึ้นรูปหรือผลิตภาชนะด้วยแป้นหมุน ที่มีลักษณะหมุนกลม (หยวนซีจั่วฝาง-圓器作) โดยกรรมวิธีอนุรักษ์แบบดั้งเดิมทุกประการ ตั้งแต่การเตรียมวัตถุดิบตลอดไปจนถึงการเคลือบและตกแต่งในลักษณะงานแบบเชิงประเพณี

26 ก.ค.55

26 ก.ค.55

ภาพที่ 5.4 : ส่วนสาธิตการขึ้นรูปหรือผลิตภาชนะเชิงประเพณีเพื่ออนุรักษ์และการตกแต่ง (จวนซีจั่วฝาง-专器作坊) ในภาพคือเทคนิคการฉลอร่องเพื่ออุดถมด้วยเคลือบของเครื่องกระเบื้องชิงฮัวหลงหลง (青花玲珑)

26 ก.ค.55

26 ก.ค.55

ภาพที่ 5.5 : ส่วนสาธิตการขึ้นรูปหรือผลิตภาชนะเชิงประเพณีเพื่ออนุรักษ์และการตกแต่ง ในภาพคือเทคนิคการแกะสลักภาชนะดินดิบที่แห้งแล้ว (Greenware) แต่ยังไม่ได้เผาในงานเครื่องกระเบื้องเตียวซู่ฉือ (雕塑瓷)

ภาพที่ 5.6 : ส่วนสาธิตการขึ้นรูปหรือผลิตภาชนะเชิงประเพณีเพื่ออนุรักษ์และการตกแต่ง
ในภาพคือเทคนิคการตกแต่งเขียนสีเครื่องลายคราม (ชิงฮัว) (青花) และเทคนิคเขียนสีใต้
เคลือบ (釉下彩) เมื่อเขียนสีเรียบร้อยแล้วจึงนำไปพ่นเคลือบใสทับต่อไป

ภาพที่ 5.7 : ป้ายสำแดงส่วนอนุรักษ์และสืบสานมรดกเครื่องกระเบื้องจิ่งเต๋อเจิน ซึ่งเป็นส่วนจัดแสดงและสาธิตกระบวนการผลิตและการตกแต่งงานเครื่องกระเบื้องเชิงประเพณีอันมีชื่อเสียงเน้นสืบทอดแบบลักษณ์ในช่วงสมัยราชวงศ์ชิง อยู่ในส่วนพื้นที่ของ Jingdezhen Ancient Kiln and Folk-Custom Exposition Area

26 ก.ค.55

26 ก.ค.55

ภาพที่ 5.8 : เครื่องกระเบื้องชิงฮัวหลงฉือ (青花玲珑瓷) และเหยียนเซ่อ
ยั่วฉือ (颜色釉瓷) เเผาเคลือบเสร็จเรียบร้อยแล้วที่อุณหภูมิ 1300 องศาเซลเซียส
ด้วยกรรมวิธีการเผาในเตาเผาแบบประเพณีดั้งเดิมตามขั้นตอนทุกประการ

26 ก.ค.55

26 ก.ค.55

ภาพที่ 5.9 : ชิ้นงานแกะสลักบนแจกันดินดิบในงานเครื่องกระเบื้องเตี่ยวชูฉือ
(雕塑瓷) ก่อนนำไปพ่นเคลือบ และการเขียนลวดลายจิตรกรรมบนแผ่น
กระเบื้องเคลือบในงานแบบฉือป่านฮัว (瓷板画)

26 ก.ค.55

ภาพที่ 5.10 : อาคารเตาอนุรักษ์ของเตาเผาเงินเป็นเรือนที่มีโครงสร้างด้วยไม้และมุงด้วยกระเบื้อง
ภายในมีสองชั้น ตัวเตาจะอยู่ภายใน ชั้นที่สองรายรอบของเรือนเตาเป็นที่เก็บไม้ฟืน ชั้นล่างเป็นที่
จัดเก็บหีบหนไฟ (saggar) สำหรับบรรจุภาชนะก่อนนำเข้าเตาเผา เตาเงินเป็นเตารูปทรงไข่ที่มี
เทคโนโลยีที่ดีที่สุดในแบบของเตาเผาเชิงประเพณีที่ใช้ฟืนเป็นเชื้อเพลิง ได้รับการขึ้นทะเบียนจากหน่วย
อนุรักษ์โบราณวัตถุสำคัญของมณฑล โดยรัฐบาลมณฑลเจียงซี เมื่อ 25 กรกฎาคม ค.ศ. 2000

26 ก.ค.55

ภาพที่ 5.11 : ชั้นล่างเป็นพื้นที่จัดเก็บหีบทนไฟ (saggar) เพื่อทำการบรรจุภาชนะก่อนนำเข้าเตาเผา เพื่อให้ชิ้นงานปราศจากมลทินหรือเขม่าไฟ นอกจากนั้นพื้นที่ชั้นล่างยังเป็นที่พักของคณงานเพื่อปฏิบัติ ควบคุมเตาเผาและส่วนบรรจุภัณฑ์เพื่อทำการขนส่ง การจัดแสดงในอาคารเตาอนุรักษณ์นี้ยังคงไว้ซึ่ง บรรยากาศดั้งเดิมของการปฏิบัติงานในเรือนเตาเผาอยู่ทุกประการ

26 ก.ค.55

ภาพที่ 5.12 : ภายในห้องเผาของเตาเงิน จัดแสดงให้เห็นโครงสร้างภายในการเรียงอิฐของเพดานโค้ง เตาและการจัดเรียงภาชนะที่บรรจุลงในหีบทนไฟแล้วเรียงไว้ในเตาเพื่อทำการเผา สามารถเดินเข้าไปชม ภายในห้องเผาของเตาได้

26 ก.ค.55

ภาพที่ 5.13 : การเรียงซ้อนเก็บหีบทนไฟ (saggar) เพื่อสำหรับบรรจุภาชนะก่อนนำเข้าเตาเผา และประกาศนียบัตรรับรองจากกินเนส เวิลด์เรคคอร์ด เพื่อแสดงว่าเตาเงินของจังหวัดฉะเชิงเทรา เป็นเตาฟืนที่ใหญ่ที่สุดมีความจุ 260 ลูกบาศก์เมตร ให้ไว้ ณ วันที่ 22 ตุลาคม 2009

26 ก.ค.55

ภาพที่ 5.14 : อาคารเตาอนุรักษ์ แบบเตาเผาทรงหมั่นโถวในสมัยราชวงศ์หยวน (元代馒头窑) อาคารโครงสร้างไม้ชั้นเดียวทรงสูงครอบเตาเผาไว้ ส่วนบริเวณว่างในพื้นที่อาคารเรือนเตาทั้งหมดใช้เป็นพื้นที่เก็บฟืน หีบหนไฟ พื้นที่เตรียมชิ้นงานเพื่อเข้าเตาและยังเป็นส่วนสำหรับคนงานพักอาศัยเพื่อควบคุมเตา

26 ก.ค.55

ภาพที่ 5.15 : อาคารเตาอนุรักษ์ แบบเตาเผาทรงน้ำเต้าในสมัยราชวงศ์หมิง (明代葫芦窑) อาคารโครงสร้างไม้สองชั้นทรงสูงครอบเตาเผาไว้ ส่วนบริเวณว่างชั้นบนรอบอาคารเตาทั้งหมดใช้เป็นพื้นที่เก็บฟืน เตาทรงน้ำเต้านี้เป็นช่วงพัฒนาจากเตามังกรก่อนจะเป็นเต้าเจิ้น ที่เป็นเตาฟืนที่ให้คุณภาพของการเผาดีที่สุด ส่วนบนข้างหลังคาเตา คนคุมเตาสามารถเดินขึ้นมาเพื่อเสียบฟืนและสังเกตไฟได้

ภาพที่ 5.16 : ส่วนพื้นที่สร้างสรรค์งานร่วมสมัยของศิลปินเครื่องกระเบื้องรุ่นใหม่ ยวีชีเยวหลง (余效龙) จบการศึกษาจากสถาบันเครื่องกระเบื้องจิ่งเต๋อเจิ้น เอกลักษณะงานของเขา ได้แก่ ชิงฮัวฮั่นเหียนว (青花花鸟) เป็นภาพวาดรูปดอกไม้และนก ชิงฮัวโย่วหลี่หิง (釉里红) วาดภาพโดยใช้หมึกสีแดง ชิงฮัวซานส่วย (青花山水) เป็นภาพวาดรูปทิวทัศน์บนเครื่องกระเบื้องแบบประเพณี

ภาพที่ 5.17 : ส่วนพื้นที่บริการสาธารณะที่เป็น public lavatories ต่างๆ จะนำเศษเครื่องกระเบื้องลายครามที่ผลิตจากที่นี่เองมาตกแต่งตามผนัง โคมเพดานหรือพื้นทางเดิน เพื่อสร้างบรรยากาศร่วมสมัยและเน้นให้เกิดความเด่นและสอดคล้องของสถานที่ที่อนุรักษ์นำเสนอในแนวทางเครื่องกระเบื้อง

ภาพที่ 5.18 : ส่วนห้องจัดแสดงเครื่องกระเบื้องในยุคสมัยต่างๆ ที่เป็นแบบผลิตทำซ้ำเลียนแบบ (replica and reproduction) เครื่องกระเบื้องที่มีลักษณะพิเศษโดดเด่นและเป็นที่นิยมในแต่ละยุคสมัย (ส่วนมากในสมัยราชวงศ์ชิง) เป็นเครื่องกระเบื้องที่มีคุณภาพและแบบลักษณ์ที่ดี

ส่วนห้องจัดแสดงเครื่องกระเบื้องในยุคสมัยต่างๆ เป็นเครื่องกระเบื้องที่ผลิตทำซ้ำเลียนแบบ (Replica and Reproduction) เครื่องกระเบื้องที่มีลักษณะพิเศษที่โดดเด่นและเป็นที่นิยมในแต่ละยุคสมัย ซึ่งเครื่องกระเบื้องลักษณะดังกล่าวจะมีคุณภาพ แบบลักษณ์ที่ดี ประณีตตามแบบขั้นตอนดั้งเดิมและมีราคาสูง นอกจากนี้ยังมีการจัดแสดงเครื่องกระเบื้องที่มีคุณภาพอยู่ในระดับปานกลางไปจนถึงระดับต่ำ ผู้เข้าชมสามารถเดินชมและเลือกซื้อได้ตามอัธยาศัย นอกจากนี้ ยังมีเครื่องกระเบื้องที่ริเริ่มสร้างสรรค์ในแบบร่วมสมัยต่างๆ เช่น แจกัน เครื่องประดับ พวงกุญแจ โคมไฟตกแต่ง แผ่นแม่เหล็กสวยงาม ชุดน้ำชาและชุดเครื่องโต๊ะอาหาร

ภาพที่ 5.19 : เครื่องกระเบื้องที่สร้างสรรค์ในแบบร่วมสมัย เช่น โคมไฟตกแต่งแบบต่างๆ ที่มีทั้งเทคนิคการผลิตตกแต่งแบบประเพณีและหรือผสมผสานกับเทคนิคสมัยใหม่ร่วมด้วย

ภาพที่ 5.20 : ป้ายสัญลักษณ์สื่อสาร (signage and graphic sign) หรือแผ่นป้ายสื่อสารข้อมูล (information panel) อธิบายหรือประชาสัมพันธ์ต่างๆ ในพื้นที่ทั้งหมดจะออกแบบให้เป็นเครื่องกระเบื้อง

2) พิพิธภัณฑ์เตาราชสำนักหลวง (Imperial Kiln and Factory Site Museum) (景德镇御窑厂) (National Heritage Park)

อยู่กลางเมืองจิ่งเต๋อเจินตรงข้ามเขามุก (Zhushan) มีเนื้อที่ 1.5 ตารางกิโลเมตร ในนามของเตาหลวงหรือเตาทางการ (Guan Yao) เพราะเป็นสถานที่ผลิตเครื่องกระเบื้องแก่ราชสำนัก เริ่มมาตั้งแต่สมัยฮองเต๋งอู่ ราชวงศ์หมิงและมาจบที่ราชวงศ์ชิง ระยะเวลาเกือบ 500 ปี แรกเริ่มมีเตาอยู่ 20 เตา แล้วเพิ่มเป็น 58 เตา ในรัชสมัยฮองเต๋วซุ่นเต๋อ ราชวงศ์หมิง ทั้งเตาหลวงและเตาเอกชน ล้วนแล้วแต่มีผลต่อการพัฒนาในประวัติศาสตร์เซรามิกส์จิ่งเต๋อเจิน สถานที่ดังกล่าวอยู่ในความดูแลของรัฐบาลท้องถิ่น โดยรัฐบาลท้องถิ่นให้สัมปทานเอกชนเข้ามาจัดการดูแลอีกทอดหนึ่ง

แหล่งเตาราชสำนักสร้างขึ้นในสมัยราชวงศ์หมิงตอนต้น วัตถุประสงค์ของการก่อสร้างแหล่งเตาเผาดังกล่าวเป็นไปเพื่อรับใช้ราชสำนัก โดยที่รูปแบบและลวดลายของการผลิตกระเบื้องในยุคสมัยดังกล่าวจะออกแบบมาจากราชสำนัก หลังจากนั้นแหล่งเตาราชสำนัก จิ่งเต๋อเจินก็จะมีหน้าที่ผลิตเครื่องกระเบื้องตามที่ราชสำนักต้องการ โดยภายในแหล่งเตาราชสำนักจะมีการแบ่งส่วนทำงานออกเป็นสัดส่วนตามลำดับและหน้าที่ของการผลิตเครื่องกระเบื้องไว้อย่างชัดเจนทั้งสิ้น 72 ขั้นตอน และในสมัยดังกล่าวยังได้เริ่มมีการจำแนกประเภทของเตาเผาไว้อย่างชัดเจนด้วยเช่นกัน โดยแบ่งออกเป็น เตาเผาราชสำนักหรือเตาหลวง (官窑) และเตาเผาเอกชนหรือเตาเผาชาวบ้าน (民窑) สำหรับเครื่องกระเบื้องที่ผลิตจากเตาราชสำนักนั้นจะถูกลำเลียงส่งไปยังราชสำนักทั้งหมด ไม่สามารถนำออกไปใช้สอยนอกราชสำนักได้ เนื่องจากเครื่องกระเบื้องที่ผลิตจากเตาเผาดังกล่าวจะใช้วัสดุชั้นดีในการผลิต ถ้าหากมีการชำรุดหรือแตกหักในระหว่างการผลิตก็จะทำการทำลายทิ้ง

ทั้งหมด นอกจากนี้หากเครื่องกระเบื้องเหลือจากการขนส่งเข้าไปยังราชสำนัก ช่างฝีมือก็ไม่สามารถนำมาใช้หรือครอบครองเป็นของตนเองได้ จำเป็นจะต้องนำมาทำลายด้วยวิธีการทำให้แตกหักและนำไปฝังกลบ จากการเก็บรวบรวมข้อมูลจะเห็นได้ว่าภายในสถานที่ดังกล่าวมีการขุดพบซากเครื่องกระเบื้องที่แตกหักชำรุดเป็นจำนวนมาก นอกจากนี้ยังได้มีการขุดพบซากเตาเผาโบราณอีกด้วย สำหรับเครื่องกระเบื้องที่ผลิตจากเตาราชสำนักจะมีรูปแบบการใช้งานอยู่ 2 ลักษณะสำคัญ คือ 1) เพื่อนำไปเป็นเครื่องราชูปโภคของฮ่องเต้และเชื้อพระวงศ์ และ 2) เพื่อไว้สำหรับพระราชทานเป็นรางวัลให้แก่ข้าราชการที่ทำคุณูปการให้กับแผ่นดิน

คุณภาพของการก่อตั้งแหล่งเตาราชสำนัก คือ ทำให้เครื่องกระเบื้องของจingtง่เต๋อเงินมีคุณภาพดีเยี่ยมและเป็นแหล่งกำเนิดช่างฝีมือชั้นเยี่ยมของจีน เนื่องจากเครื่องกระเบื้องที่ผลิตในเตาราชสำนักจะถูกนำไปถวายให้กับฮ่องเต้ ดังนั้นเครื่องกระเบื้องที่ผลิตจากเตาราชสำนักจึงต้องเป็นเครื่องกระเบื้องที่ได้มาตรฐานสูงตามคำสั่งของราชสำนักและมีคุณภาพดีเยี่ยม และด้วยมาตรฐานที่ดีเยี่ยมของเครื่องกระเบื้องแห่งเมืองจingtง่เต๋อเงินที่มีมาตั้งแต่อดีต ส่งผลให้เครื่องกระเบื้องของจingtง่เต๋อเงินเป็นที่ยอมรับในระดับโลกเรื่อยมาจนถึงปัจจุบัน

พิพิธภัณฑเตาราชสำนักหลวง มีส่วนจัดแสดงหรือจัดการเป็นพิพิธภัณฑทย่อยๆ ออกไปอีกหลายส่วน โดยมีการจัดแบ่งพื้นที่ออกเป็น 3 ส่วน ได้แก่

ก) ส่วนแรกคือบริเวณด้านหน้าสุด จะเป็นพื้นที่สำหรับจำหน่ายบัตรเข้าชมและเป็นพื้นที่เตรียมก่อนเข้าชม มีป้ายนิเทศให้ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับสถานที่อนุรักษ์แห่งนี้ พร้อมทั้งยังมีการติดตั้งผังแสดงตำแหน่งส่วนต่างๆ ภายในสถานที่แห่งนี้ รวมถึงส่วนบริการสาธารณะเพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่ผู้เข้าชม เช่น หนังสือวิชาการต่างๆ จากพิพิธภัณฑแห่งนี้ ที่จำหน่ายของที่ระลึก

ข) ส่วนที่สอง เป็นพื้นที่จัดแสดงซากเตาราชสำนักที่ขุดพบในเขตพื้นที่ดังกล่าวนี้ เนื่องจากพื้นที่เป็นตำแหน่งศูนย์กลางของเมืองจingtง่เต๋อเงิน ดังนั้นเดิมทีพื้นที่นี้เป็นสถานที่ราชการสำคัญของเมืองจingtง่เต๋อเงิน (หรือเทียบได้กับศาลากลางของเขตปกครองระดับจังหวัดในประเทศไทย) ต่อมาเมื่อมีการขุดค้นพบซากเตาเผาและเครื่องกระเบื้องโบราณในช่วงประมาณปี ค.ศ. 2003 ในบริเวณนี้ จึงได้ดำเนินการจัดการและดัดแปลงพื้นที่ตำแหน่งดังกล่าว โดยปรับเปลี่ยนให้เป็นสถานที่อนุรักษ์คงรอยแหล่งขุดค้นตำแหน่งเดิมหรือลักษณะแบบพิพิธภัณฑประจำหลุมขุดค้น (site museum) (www.archaeopen.com) และได้ย้ายสถานที่ราชการดังกล่าวไปยังสถานที่อื่นแทน สำหรับซากเตาเผาที่ขุดพบและจัดแสดงไว้ในส่วนที่สองนี้เป็นซากเตาเผาทรงหมั่นโถว (馒头形窑-หมั่นโถวสิงเหยา) หรือเรียกว่าเตาเผารอยกิบม้า (马蹄窑-หม่าถี้เหยา) ที่สร้างขึ้นตั้งแต่ราชวงศ์หมิง มีทั้งสิ้น 7 เตา สมรรถนะของเตาเผาราชสำนักหนึ่งเตา สามารถเผาเครื่องถ้วยขนาดเล็กที่เป็นงานประณีตและมีคุณภาพชั้นเยี่ยม (精品-จิงผิน) ได้ 300 ชิ้น ถ้าเป็นเตาเผาเอกชนหนึ่งเตาจะเผาได้ 1,000 ชิ้น ทว่าชิ้นงานที่ได้ออกมามีลักษณะงานไม่ประณีต (粗品-ชู่ผิน)

บริเวณพื้นที่ส่วนที่สองนี้ยังได้จัดแสดงศาลเจ้าเทพเจ้าเตาไฟ (窑神-เหยาเสิน) ไว้ด้วย โดยมีตำนานว่า ในสมัยราชวงศ์หมิง ราชสำนักได้สั่งให้คนงานของเตาเผาราชสำนักผลิตอ่างมังกรด้วยเทคนิควิธีแบบชิงฮัว (青花龙缸-ชิงฮัวหลงกัง) โดยอ่างดังกล่าวต้องมีความกว้าง 3 เมตร สูง 2 เมตร คนงานทั้งหลายจึงได้ร่วมแรงร่วมใจกันทำอ่างมังกรดังกล่าวกันอย่างแข็งขัน แต่ทว่าขั้นตอนการทำงานกลับไม่ราบรื่นอย่างที่คาดไว้ เนื่องจากไม่ว่าจะนำอ่างมังกรดังกล่าวเข้าเตาเผาสักกี่หนก็

ไม่สามารถเผาได้สำเร็จ ทำให้คนงานต่างพากันเกรงกลัวว่าจะถูกลงโทษจากราชสำนัก และในที่สุดหัวหน้าคนงานชื่อ ถิงปิน (童宾) ได้สละชีวิตของตนกระโจนเข้าไปในเตาเผาเพื่อให้การเผาอย่างมั่งคั่งประสบความสำเร็จ หลังจากนั้นจึงสามารถเผาอย่างมั่งคั่งดังกล่าวได้สำเร็จ ถิงปินจึงได้รับยกย่องให้เป็นเทพเจ้าเตาไฟ กาลต่อมาทุกครั้งที่เผาเครื่องกระเบื้องจะต้องทำพิธีเซ่นไหว้เทพเจ้าเตาไฟถิงปินเสียก่อน

นอกจากนี้ในเขตพื้นที่ดังกล่าวยังได้จัดแสดงแผนผังจุดที่ตั้งต่างๆของเตาราชสำนักในอดีตด้วย ในสมัยก่อนแหล่งเตาราชสำนักแห่งนี้มีประตูเข้าออกด้วยกันทั้งสิ้น 5 ประตู มีประตูสำคัญอยู่ 2 ประตู คือประตูทางทิศใต้ เรียกว่าประตูใหญ่หรือประตูหลัก และประตูทางทิศเหนือมีไว้เพื่อเปิดรับขุนนางหรือผู้คนที่เดินทางมาจากปักกิ่งซึ่งก็คือเมืองหลวงของจีนในสมัยดังกล่าว ภายในนอกจากจะมีสถานที่ผลิตเครื่องกระเบื้องและเตาเผาแล้ว ยังมีการสร้างลานมหรสพไว้เพื่อให้คนงานและช่างฝีมือได้มีสถานที่ไว้สำหรับพักผ่อนหย่อนใจเพื่อผ่อนคลายอริยาบทจากการทำงาน โดยลานมหรสพดังกล่าวจะใช้แสดงอุปรากรจีนเป็นสำคัญ ซึ่งบางโอกาสคนงานหรือช่างฝีมือที่เดินทางมาทำงาน ณ ที่แห่งนี้จะขึ้นแสดงอุปรากรด้วยตนเอง และในบริเวณเตาราชสำนักดังกล่าวยังได้มีการสร้างห้องซังไว้สำหรับกุ่มขังคนงานหรือช่างฝีมือที่ทำงานไม่สำเร็จหรือล้มเหลวอีกด้วย

ค) ส่วนสุดท้าย เป็นการจัดสรรพื้นที่เพื่อทำเป็นพิพิธภัณฑ์และแหล่งการเรียนรู้ โดยแบ่งออกเป็น 2 อาคาร ได้แก่

(1) พิพิธภัณฑ์เทคโนโลยีเตาราชสำนักหลวง (Imperial Kiln Technology Museum) และแหล่งการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ทางด้านเครื่องกระเบื้องจิ่งเต๋อเจิน เป็นการนำเสนอจัดแสดงเทคโนโลยี พัฒนาการของการผลิต วัตถุดิบในการผลิตเครื่องกระเบื้อง และโดยเฉพาะเตาเผาแต่ละสมัยที่ผลิตเครื่องกระเบื้องแบบลักษณะสำคัญๆ แต่ละยุคอย่างไร ทั้งนี้เพื่อเป็นการอนุรักษ์สืบสานมรดกทางวัฒนธรรมของเครื่องกระเบื้อง และยังได้จัดแสดงความรู้เกี่ยวกับเครื่องกระเบื้องแบบลักษณะเด่นตั้งแต่สมัยซ่ง หยวน หมิงและชิงตามลำดับ มีจัดแสดงทั้งชิ้นงานแท้และงานทำซ้ำเลียนแบบในเชิงความงามและศิลปะเพื่อสืบสานต่อและสร้างความเข้าใจ โดยผู้จัดแสดงแต่ละตู้ได้มีการจัดทำแผ่นป้ายอธิบายรายละเอียดเกี่ยวกับชิ้นงานหรือวัตถุดิบแต่ละชิ้น พิพิธภัณฑ์นี้เป็นจุดที่มีความตั้งใจให้ผู้เข้าชมศึกษาและเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง

(2) พิพิธภัณฑ์จัดแสดงเครื่องกระเบื้องราชสำนักโบราณจีนแท้ (Jingdezhen Imperial Porcelain Museum) โดยในห้องพิพิธภัณฑ์ดังกล่าวจะจัดแสดงเครื่องกระเบื้องโบราณจีนแท้ที่ขุดค้นพบจากสถานที่ต่างๆ ในจิ่งเต๋อเจินและจากทั่วประเทศจีน เครื่องกระเบื้องที่จัดแสดงในพิพิธภัณฑ์ดังกล่าวล้วนเป็นโบราณวัตถุสำคัญของจีนทั้งสิ้นที่ยังหลงเหลืออยู่มาจนถึงปัจจุบัน ซึ่งเครื่องกระเบื้องราชสำนักโบราณจำนวนหนึ่งได้ถูกจัดแสดงไว้ในพิพิธภัณฑ์ภายในพระราชวังต้องห้าม ณ กรุงปักกิ่งและอีกส่วนหนึ่งอยู่ในพิพิธภัณฑ์พระราชวังแห่งชาติที่กรุงไทเป ไต้หวัน

27 ก.ค.55

ภาพที่ 5.21 : บริเวณจัดรูสด้านหน้าก่อนเข้าประตูพิพิธภัณฑสถานจะมีประติมากรรมสำริดเด่นสง่าเพื่อตกแต่งและเพิ่มความน่าสนใจจับเน้นนำสายตาเข้าสู่ซุ้มประตู เมื่อผ่านประตูเข้ามาจะมีบริเวณว่างของพื้นที่ซึ่งมีแต่เดิมของแหล่งเขตเตาหลวง ที่ใช้เป็นจุดรวมพล จุดสนทนาการของคนงานหรือจุดรับรองมอบหมายงาน ประติมากรรมบุคคลครึ่งตัวขนาดสองเท่าคือ ผู้ควบคุมกำกับเตาหลวง “ถึงอิง” และมีประติมากรรมรายล้อมแสดงบรรยากาศลักษณะของการปฏิบัติงานการตรวจและสั่งงานของผู้ควบคุมกำกับงาน และส่วนหน้านี้จะมีอาคารส่วนบริการและต้อนรับ เพื่อเตรียมเข้าชมและบริการสื่อข้อมูลต่างๆ

27 ก.ค.55

ภาพที่ 5.22 : ภาพซ้าย คือผังรวมอาณาเขตทั้งหมดของพื้นที่แหล่งเตาหลวงนี้ซึ่งปัจจุบัน อาคารทุกหลังของพิพิธภัณฑสถานเตาหลวงที่บูรณะหรือปรับปรุงตามจุดตำแหน่งบริเวณเดิมของผังนี้ มีบางอาคารที่หายไปบ้างแต่ยังคงรักษาบริเวณและแนวอาณาเขตที่สัมพันธ์กันของส่วนงานของกลุ่มอาคารแหล่งเตาเผาหลวง ภาพขวา คือโรงอุปรากร ทางด้านขวามือของบริเวณว่าง ที่ใช้เป็นจุดรวมพล จุดสนทนาการของคนงาน ใช้เพื่อพักผ่อน แสดงอุปรากร สันทนาการต่างๆ หรือประชุมรวมพลแจ้งข่าวสารราชการแก่คนงาน ปัจจุบันยังใช้เป็นเวทีจัดแสดงต่างๆ แก่ผู้ชมด้วย

27 ก.ค.55

ภาพที่ 5.23 : แนวถนนกลางหลักตามแนวตำแหน่งเดิมของกลุ่มอาคาร ได้ปรับปรุงภูมิทัศน์และสภาพแวดล้อม เพิ่มเติมสิ่งประกอบอาคารและภูมิทัศน์ (street furniture) ต่างๆ อาทิ ป้ายเลขถนนเทศ (graphic sign) โคมไฟประดับตามรายทาง ล้วนแล้วแต่ออกแบบแนวร่วมสมัยโดยใช้วัสดุประกอบที่มาจากเครื่องกระเบื้องทั้งสิ้น

27 ก.ค.55

ภาพที่ 5.24 : ส่วนศาลเทพเจ้าเตาไฟ (窑神-เหยาเสิน) อยู่ทางฝั่งตะวันออกของโรงงานเตาเผาราชสำนักหลวง โดยมีตำนานว่าในปีที่ 27 รัชสมัยฮองเต๋วอันลี ราชวงศ์หมิง ผู้กำกับดูแลการผลิตเครื่องกระเบื้องหลวงคือขันทีฟ่านเซียง ได้สั่งให้คนงานผลิตอ่างมังกรด้วยเทคนิควิธีแบบชิงฮัว (青花龙缸-ชิงฮัวหลงกัง) โดยอ้างดั่งกล่าวมีความกว้าง 3 เมตร สูง 2 เมตร คนงานทั้งหลายจึงได้ร่วมแรงร่วมใจกันทำอ่างมังกรดังกล่าวกันอย่างแข็งขัน แต่เกิดความผิดพลาดหลายครั้ง ทำให้คนงานต่างพากันเกรงกลัวอาญาโทษจากราชสำนัก คนงานชื่อ ถิงปิน (童宾) ได้สละชีวิตของตนกระโจนเข้าไปในเตาเผาเพื่อให้การเผาอ่างมังกรประสบผลสำเร็จ ภายในศาลเจ้ามีประติมากรรมของถิงปิน และรายล้อมด้วยรูปปั้นของคนงานแทนลักษณะตามหน้าที่ส่วนงานต่างๆ อีกด้วย

ภาพที่ 5.25 : ทางเข้าของส่วนพิพิธภัณฑ์เทคโนโลยีเตาราชสำนักหลวง จำลองบรรยากาศตั้งภายในเตาเผาโดยกรูอิฐเพดานโค้ง เล่าเรื่องราวลำดับกาลของเครื่องกระเบื้องจากยุคราชวงศ์ต่างๆ และเหตุการณ์สำคัญที่เกี่ยวข้องด้วย บริเวณพื้นทางเดินจะเป็นช่องหลุมปูด้วยกระเบื้อง ในหลุมวางเศษเครื่องกระเบื้อง จำลองลักษณะคล้ายดังหลุมที่ขุดพบเศษเครื่องกระเบื้องต่างๆ เหล่านั้น ส่วนลำดับถัดไปเป็นการนำเสนอชิ้นวัตถุต่างๆ ที่ใช้ในการผลิตเครื่องกระเบื้องของจังหวัดจันทบุรีมาแสดงไว้ โดยเน้นอธิบายกระบวนการผลิต แบบลักษณะ บริบทและบุคคลที่เกี่ยวข้องของเครื่องกระเบื้องทั้งหมดจากแหล่งเตาราชสำนักหลวง ส่วนเรื่องที่เกี่ยวข้องกับเตาเอกชนน้อยมาก ถ้าจะมีกล่าวถึงก็จะเป็นไปในทำนองรับช่วงจากคำสั่งราชสำนักในการช่วยผลิตเครื่องกระเบื้องหลวง

ภาพที่ 5.26 : ส่วนพิพิธภัณฑ์เทคโนโลยีเตาราชสำนักหลวง ภายในได้จัดแสดงความรู้เกี่ยวกับเครื่องกระเบื้องแบบลักษณะเด่นตั้งแต่สมัยข่ง หยวน หมิงและชิงตามลำดับ มีทั้งชิ้นงานแท้และงานทำซ้ำเลียนแบบ การนำเสนอจัดโดยเน้นให้ความสำคัญแก่วัตถุภัณฑ์เป็นอย่างมาก ในเชิงความงามและศิลปะ (artistic display) โดยมีป้ายประกอบสื่อสารอธิบายแบบนิ่ง (passive communication) คำนึงถึงปัจจัยระยะทางการชม แนวทิศทางการเดินชม แสงและป้ายสื่อสารอธิบาย ไม่มีเทคนิคการสื่อสารแบบอัตโนมัติหรือเทคนิคหวิวหวาวอื่นที่จะเป็นการรบกวนต่อบรรยากาศ ดึงความสนใจจากการชมชิ้นงาน เพราะแนวหลักจัดแสดงของที่นี่ เน้นจัดแสดงงานแบบเชิงความงามและศิลปะเป็นสำคัญ

27 ก.ค.55

ภาพที่ 5.27 : ส่วนจัดแสดงซากเตาราชสำนักที่ขุดพบในเขตพื้นที่นี้ มีการขุดค้นพบซากเตาเผาและเครื่องกระเบื้องโบราณในช่วงประมาณปี ค.ศ.2003 ในบริเวณนี้ จึงได้ดำเนินการจัดการและดัดแปลงพื้นที่ตำแหน่งดังกล่าว โดยปรับเปลี่ยนให้เป็นสถานที่อนุรักษ์คงรอยแหล่งโบราณสถานตำแหน่งเดิม ทำนองพิพิธภัณฑ์ประจำหลุมขุดค้น (site museum) แต่เป็นเพียงการจัดแสดงแบบคงรอยแหล่งขุดค้นเดิม (site display)

สำหรับซากเตาเผาที่ขุดพบและจัดแสดงไว้ในส่วนที่สองนี้เป็นซากเตาเผาทรงหมั่นโถว (馒头形窑-หมั่นโถวสิงเหยา) หรือเรียกว่าเตาเผารอยกีบม้า (马蹄窑-หม่าถีเหยา) ที่สร้างขึ้นตั้งแต่ราชวงศ์หมิง มีทั้งสิ้น 7 เตา สมรรถนะของเตาเผาราชสำนักหนึ่งเตาสามารถเผาเครื่องถ้วยขนาดเล็กที่เป็นงานประณีตและมีคุณภาพชั้นเยี่ยม (精品-จิงผิน) ได้ 300 ชิ้น ถ้าเป็นเตาเผาเอกชนหนึ่งเตาจะเผาได้ 1,000 ชิ้น แต่ชิ้นงานที่ได้ออกมามีลักษณะงานไม่ประณีต (粗品-ซุผิน) ในส่วนจัดแสดงนี้ยังขาดเรื่องของป้ายสื่อสารอธิบาย (Information Panel) ต่างๆ ทั้งในภาษาจีนและภาษาอังกฤษ จะมีเขียนอยู่บ้างก็เพียงชื่อหรือคำอย่างสั้นๆ ทั้งที่มีเนื้อหา เรื่องราวความเป็นมาที่น่าสนใจมาก ซึ่งต้องฟังคำอธิบายจากเจ้าหน้าที่นำชมเท่านั้น เพราะซากเตาต่างๆ เหล่านี้ บางเตาก็ทรุดโทรมเสื่อมโครงสร้างไปมาก สำหรับผู้ชมทั่วไปแล้วการสันนิษฐานโครงสร้างหรือทำความเข้าใจเกี่ยวกับเตาทำได้ยาก นอกจากนักโบราณคดีหรือผู้อยู่ในแวดวงเครื่องกระเบื้องจึงจะพอเข้าใจได้

27 ก.ค.55

ภาพที่ 5.28 : ส่วนพิพิธภัณฑ์จัดแสดงเครื่องกระเบื้องราชสำนักโบราณจีนแท้ (Jingdezhen Imperial Porcelain Museum) โดยในห้องพิพิธภัณฑ์ดังกล่าวจะจัดแสดงเครื่องกระเบื้องโบราณจีนแท้ที่ขุดค้นพบจากสถานที่ต่างๆ ในจังหวัดจีนและจากทั่วประเทศจีน ส่วนใหญ่จะเป็นชิ้นที่ไม่สมบูรณ์หรือแตกหักมาก่อน ต้องทำการซ่อมแซมบูรณะประกอบเพื่อให้คงรูปทรงและโครงสร้างแข็งแรงเท่าที่จะเป็นไปได้ การบูรณะ (restoration) ซ่อมแซมจะแสดงให้เห็นถึงวัสดุต่างเนื้อของใหม่ที่นำมาซ่อม โดยจะไม่มี การตกแต่งทำเทียม ไม่ว่าจะเทียมด้วยเนื้อดิน (clay body) จำลองเนื้อเคลือบหรือเขียนลวดลายเพิ่มเติมจนเสมือนเป็นชิ้นเดิม ส่วนชิ้นสมบูรณ์ที่ขุดค้นได้จะ ถูกนำไปจัดแสดงไว้ที่พิพิธภัณฑ์ภายในพระราชวังต้องห้าม ณ กรุงปักกิ่งและอีกส่วนหนึ่งอยู่ใน พิพิธภัณฑ์พระราชวังแห่งชาติที่กรุงไทเป ไต้หวัน ช่วงเวลาที่คณะวิจัยเข้าไปเยี่ยมชมนั้น การจัด นำเสนอยังไม่สมบูรณ์เท่าใดนัก ทางพิพิธภัณฑ์กำลังจะปรับปรุงเพิ่มเติมให้สมบูรณ์มากขึ้น ผู้ เข้าชมส่วนมากจะเป็นผู้ที่สนใจศึกษาเป็นพิเศษในเครื่องกระเบื้องโบราณวัตถุจีนแท้

3) แหล่งอนุสรณ์เหมืองแร่และหมู่บ้านเกาหลิง (Gaoling Village and (Kaolin) Mine Relic Site)

แหล่งอนุสรณ์เหมืองแร่เกาหลิงและหมู่บ้านเกาหลิง จัดเป็นภูมิทัศน์ประวัติศาสตร์ที่เป็นแหล่งทรัพยากรธรรมชาติวัตถุที่สำคัญของการผลิตเครื่องกระเบื้องของจีนและในระดับโลก ดินเกาหลิงที่ได้ชื่อเป็นวัตถุดิบสำคัญถูกขุดจากเหมืองที่นี่ เหมืองแร่นี้อยู่บนเทือกเขาสูงห่างจากเมืองจิ้งเต๋อเจินราว 55 กิโลเมตรทางทิศตะวันออกเฉียงเหนือ หมู่บ้านเกาหลิงเป็นหมู่บ้านเก่าแก่ ผู้คนในหมู่บ้านนี้เป็นคนงานขุดหาแร่เกาหลิงมาหลายร้อยปี พร้อมกับประวัติศาสตร์ของการผลิตเครื่องกระเบื้อง ปัจจุบันแหล่งอนุสรณ์เหมืองแร่และหมู่บ้านเกาหลิงอยู่ในความดูแลของหน่วยพิทักษ์แหล่งอนุสรณ์ทางวัฒนธรรมแห่งชาติ ปัจจุบันไม่มีการทำเหมืองขุดแร่เกาหลิงที่นี่แล้ว แต่พัฒนาให้เป็นแหล่งเรียนรู้และการท่องเที่ยวภูมิทัศน์ประวัติศาสตร์ ที่เกี่ยวข้องกับประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมเครื่องกระเบื้อง

(1) เขตพื้นที่ดังกล่าวเน้นนำเสนอเรื่องราวเกี่ยวกับขั้นตอนการขุดดินเกาหลิงเป็นสำคัญ โดยมีการจัดพื้นที่ให้ผู้เข้าชมได้เดินขึ้นไปชม (sightseeing) ตลอดแนวภูเขา มีการสอดแทรกความรู้ไว้บนแผ่นป้ายนิเทศน์ตามจุดต่างๆระหว่างทาง ระหว่างทางจะพบช่องเขาที่ถูกขุดทิ้งไว้ ช่องเขาดังกล่าวเป็นช่องเขาที่คนงานในสมัยก่อนขุดเพื่อเข้าไปหาสินแร่ดินเกาหลิง ระหว่างทางยังได้ปักเขตแดนแสดงพื้นที่ของการขุดดินเกาหลิงในสมัยก่อนไว้ด้วย และในแต่ละจุดระหว่างทางเดินยังได้จัดวางหุ่นสำริดคนงานขุดดินที่แสดงท่าทางวิธีและขั้นตอนการขุดดินและท่าทางการดำเนินการตามขั้นตอนการเตรียมดินหลังจากขุดดินเกาหลิงออกมาแล้วไว้ด้วย

(2) เขตพื้นที่อีกส่วนหนึ่งเน้นนำเสนอการจัดการหินที่ถูกสกัดหรือขุดออกมาจากภูเขา หลังจากทำการขุดหาสินแร่ดินเกาหลิงจากภูเขาอีกฝั่งหนึ่ง เนื่องจากเมื่อมีการขุดหาสินแร่ดินเกาหลิงแล้วจะมีหินก้อนเล็กใหญ่และทรายหลงเหลืออยู่ ในอดีตจึงได้นำหินที่ขุดออกมานั้นมาองรวมกันไว้อีกฝั่งหนึ่ง พร้อมทั้งนำเศษหินและทรายที่ผสมอยู่ในดินเกาหลิงมาเทกองรวมกันไว้ในเขตพื้นที่ส่วนดังกล่าวด้วยซึ่งได้กลายเป็นเนินทรายที่ต้นไม้ขึ้นปกคลุมกลายเป็นป่าขนาดเล็กและสวนหิน

27 พ.ย.55

ภาพที่ 5.29 : แหล่งอนุสรณ์เกาหลิงเป็นอุทยานเหมืองแร่แห่งชาติ ในสังกัดกระทรวงทรัพยากร และแผ่นดิน แห่งสาธารณรัฐประชาชนจีน

27 พ.ย.55

ภาพที่ 5.30 : ส่วนทำการแรกก่อนขึ้นเหมืองบนภูเขา อยู่ปากทางระหว่างทางเข้าหมู่บ้านกับเหมืองเกาลินบนภูเขา

27 พ.ย.55

ภาพที่ 5.31 : ช่องอุโมงค์เก่าที่เจาะจากรอยแตกของหิน เจาะช่องเข้าไปเป็นช่องสามเหลี่ยม เมื่อพบว่าตรงจุดไหนมีแร่เกาลินมากจะทำการเปิดหน้าเหมืองออกเป็นบริเวณกว้าง ตำแหน่งเจาะช่องหินต่างๆ ได้พัฒนาเป็นแหล่งศึกษาและเรียนรู้ โดยมีป้ายนิทรรศน์แสดงข้อมูลอยู่ทุกจุด

ภาพที่ 5.32 : บริเวณทางเดินจัดปูหินไว้เพื่อให้เป็นแนวสัญจร (circulation) หลักขึ้นชมตามจุดต่างๆ ของเมืองรอบภูเขา ศาลาไม้ในภาพนี้คือศาลาจุดพักคอยเดิมเป็นจุดนัดของภรรยาคนงานที่จะมาเยี่ยมหรือส่งข้าวส่งน้ำ เป็นจุดสุดท้ายผู้ที่มีใจคนงานจะขึ้นไปยังเมืองไม่ได้ ปัจจุบันได้อนุรักษ์ปฏิสังขรณ์ศาลาเดิมไว้ และจัดทำประติมากรรมจำลองสัมภาระและป้ายนิเทศน์อธิบายความเป็นมา

ภาพที่ 5.33 : ตามจุดตำแหน่งส่วนงานต่างๆ เดิมของเมืองบนภูเขา ปัจจุบันได้ปรับปรุงจัดเป็นแหล่งนิเทศน์ จำลองบรรยากาศและลักษณะการปฏิบัติงานของคนงาน แสดงไว้เป็นประติมากรรมและหลุมขุดร่องแร่รอยเดิม โดยมีป้ายนิเทศน์อธิบายตามจุดนั้นๆ

ภาพที่ 5.34 : ตามทางสัญจรเพื่อเดินชมศึกษาตามจุดส่วนงานต่างๆของเหมือง มีประติมากรรมที่จำลองอากัปกริยาของคนงานในขณะปฏิบัติงานที่สอดคล้องกับพื้นที่เพื่อแสดงให้เห็นสภาพแวดล้อมและบรรยากาศของการขุดแร่เถาหลินในสมัยก่อน

ภาพที่ 5.35 : หินและทรายที่เกิดจากกระบวนการขุดหาแร่เถาหลิน ถูกนำมากองไว้จำเพาะจุดหนึ่งจนกลายเป็นเนินเขาหินและเนินเขาทราย นานวันเข้าจนเกิดเป็นป่าบนเขาทรายอย่างธรรมชาติ และกองหินกลายเป็นสวนหิน ที่ถูกพัฒนาให้กลายเป็นทางสัญจรเที่ยวชมธรรมชาติเขาหินบริเวณเหมืองแห่งนี้ ป้ายนิทรรศน์อธิบายต่างๆ ยังปรากฏให้เห็นถึงมูลเหตุและสภาพที่แปรเปลี่ยนและคุณค่าที่เกิดขึ้น เนินทรายเหล่านี้เป็นทรัพยากรของเขตอนุรักษ์ภูมิทัศน์ประวัติศาสตร์แห่งนี้ด้วย

4) หมู่บ้านโบราณเหยาหลี่ (Yaoli ancient village) (瑶里古村)

เป็นลักษณะพิพิธภัณฑ์มีชีวิต (living museum) ที่มีคุณค่าของภูมิทัศน์ประวัติศาสตร์และภูมิทัศน์วัฒนธรรมอยู่ด้วย หมู่บ้านโบราณเหยาหลี่อยู่ทางทิศตะวันออก ซึ่งห่างออกไปจากเมืองจิ่งเต๋อเจิ้นประมาณ 50 กิโลเมตรสถานที่ดังกล่าวอยู่ในความดูแลของรัฐบาลท้องถิ่น โดยรัฐบาลท้องถิ่นให้สัมปทานเอกชนเข้ามาจัดการดูแลอีกทอดหนึ่ง ซึ่งสถานที่ท่องเที่ยวแห่งนี้อยู่ในความดูแลของบริษัท Jingdezhen Yaoli Liyou Fazhan Limited Company (景德镇瑶里旅游发展有限公司 - จิ่งเต๋อเจิ้นเหยาหลี่ลี่โยวฟาจ่านโยวเชียนกงซือ) เป็นแหล่งอนุรักษ์ทางวัฒนธรรมและธรรมชาติ ที่จัดการเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศวัฒนธรรมด้วย และเป็นสถานที่ทางประวัติศาสตร์สำคัญเก่าแก่ของแหล่งผลิตวัตถุดิบเครื่องกระเบื้องจิ่งเต๋อเจิ้นเริ่มก่อตั้งมาตั้งแต่สมัยอันตะวันตก มีประวัติยาวนานมากกว่า 2,000 ปี ผู้คนที่อยู่อาศัยในพื้นที่นี้ยังเป็นวิถีชีวิตแท้ที่ดำรงชีพอยู่ตามปกติ ไม่ได้ถูกจัดตั้งหรือจำลองชีวิตแต่อย่างใด จึงเป็นลักษณะของพิพิธภัณฑ์มีชีวิตด้วย เนื่องจากเขตพื้นที่ดังกล่าวเป็นอาณาบริเวณกว้าง มีภูมิศาสตร์ป่าไม้ที่อุดมสมบูรณ์ โดยมีเนื้อที่ป่าหลงเหลืออยู่ร้อยละ 95 ของเขตพื้นที่ดังกล่าว และมีอุณหภูมิเฉลี่ยตลอดทั้งปี 20 องศาเซลเซียส ประชาชนในท้องถิ่นยังคงประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นสำคัญ จึงทำให้ทรัพยากรทางธรรมชาติของเขตพื้นที่ดังกล่าวยังคงอุดมสมบูรณ์ ทั้งยังได้รับประกาศจากทางการให้เป็นสถานที่สำคัญระดับประเทศตามการจำแนกประเภทในลักษณะต่างๆ รวมทั้งสิ้น 7 ประเภท คือ 1) สถานที่ท่องเที่ยวทางธรรมชาติแห่งชาติ 2) หมู่บ้านสำคัญทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม 3) สถานที่ท่องเที่ยวแห่งชาติระดับ AAAA 4) สวนอุทยานแหล่งแร่แห่งชาติ 5) อุทยานแห่งชาติ 6) แหล่งอนุรักษ์โบราณวัตถุที่สำคัญแห่งชาติ และ 7) มรดกทางธรรมชาติและวัฒนธรรมแห่งชาติ ภายในเขตพื้นที่ดังกล่าวมีการจัดแบ่งพื้นที่ออกเป็น 3 ส่วน เนื่องจากเป็นสถานที่อนุรักษ์และท่องเที่ยวทางนิเวศวัฒนธรรม จึงทำให้พื้นที่แต่ละส่วนมีระยะทางห่างกัน โดยเขตพื้นที่แต่ละส่วนมีการจัดวางตำแหน่งดังนี้

(1) ส่วนแรกคือส่วนจัดการและบริการสาธารณะส่วนกลาง จะเป็นพื้นที่สำหรับจำหน่ายบัตรเข้าชมสถานที่ บริเวณพื้นที่ส่วนดังกล่าวนอกจากจะจัดเป็นพื้นที่จำหน่ายตั๋วเข้าชมแล้ว ด้านข้างของอาคารจำหน่ายบัตรเข้าชมยังได้จัดสร้างอาคารอนุรักษ์สถาปัตยกรรมจีนโบราณไว้เพื่อใช้เป็นสถานที่จำหน่ายและสินค้าท้องถิ่นด้วย พร้อมทั้งยังมีการติดตั้งป้ายแสดงที่ตั้งของตำแหน่งต่างๆ ภายในสถานที่แห่งนี้ เพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่ผู้เข้าชม

(2) ส่วนที่สอง เป็นชุมชนที่อยู่อาศัยของผู้คนที่อาศัยอยู่ในเขตพื้นที่อนุรักษ์พิพิธภัณฑ์มีชีวิต (Living Museum) เหยาหลี่ โดยได้ปรับเปลี่ยนเขตที่อยู่อาศัยให้เป็นสถานที่ท่องเที่ยวหมู่บ้านวัฒนธรรมด้วย สภาพชีวิตความเป็นอยู่ของผู้คนภายในบริเวณดังกล่าวและโดยรอบก็ยังคงดำเนินชีวิตกันตามวิถีชนบทปกติดั้งเดิม ผู้คนใช้ชีวิตกันอย่างเรียบง่าย คือ ทำการกสิกรรมและปศุสัตว์ เข้าป่าเพื่อหาของป่า สมุนไพรมาจำหน่าย เป็นต้น และนำผลผลิตที่ได้ไปจำหน่ายส่วนหนึ่งและนำมาประกอบอาหารยังชีพอีกส่วนหนึ่ง ภายในหมู่บ้านประกอบไปด้วยที่อยู่อาศัยตามแบบสถาปัตยกรรมจีนแบบอดีตดั้งเดิมมาตั้งแต่ช่วงสมัยราชวงศ์หมิงและชิงเป็นสำคัญ

(3) ส่วนที่สาม เป็นเขตนวนอุทยานธรรมชาติที่สอดแทรกความรู้เกี่ยวกับรอยประวัติศาสตร์เครื่องกระเบื้องจิ่งเต๋อเจิ้นและความรู้เกี่ยวกับกรรมวิธีขั้นตอนเตรียมวัตถุดิบหินพอร์ชเลนตามแหล่งเดิม มีการจัดสถานที่โดยใช้ประโยชน์จากข้อได้เปรียบทางภูมิศาสตร์และทางทรัพยากรธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์ได้อย่างดีเยี่ยม เขตพื้นที่ส่วนหน้าจัดแสดงวิธีการเตรียมวัตถุดิบหินพอร์ชเลนโดยใช้ครกกระเบื้องพลังงานน้ำจากกังหันที่จัดวางไว้ริมน้ำในการบดย่อยหินพอร์ชเลน มีโรงเตรียมหินพอร์ชเลนที่บดย่อยแล้วมาล้างและกรองให้ขนาดทำเป็นก้อนสี่เหลี่ยมคล้ายก้อนอิฐเพื่อลำเลียงไปโรงงานเครื่องกระเบื้องในเมือง ส่วนพื้นที่ถัดมาจัดแสดงซากเตาเผาโบราณแบบอนุรักษ์ตามแหล่งสถานที่จริงเดิม (site museum) และหลุมเตรียมกรองดินและหินพอร์ชเลนในอดีตไว้ด้วยโดยซากเตาเผาโบราณที่จัดแสดงไว้ในเขตพื้นที่ดังกล่าว คือ ซากเตาเผามังกรโบราณ (龙窑遗址 - หลงเหยออีจื่อ) มีทั้งหมด 6 เตามังกร ในช่วงสมัยราชวงศ์ซ่งใต้ และหลุมเตรียมดินเกาลินในช่วงสมัยราชวงศ์หมิง ทั้งยังได้ปรับพื้นที่ให้เป็นไร่ชาเขียว เพื่อสำหรับเป็นสถานที่พักผ่อนให้นักท่องเที่ยวภายหลังจากเดินชมสถานที่ท่องเที่ยวดังกล่าวด้วย

ภาพที่ 5.36 : บริเวณพื้นที่ส่วนหน้าที่เป็นส่วนจัดการ บริการข้อมูลและเตรียมก่อนเข้าชม (public service & alert area) ที่คงลักษณะกลุ่มอาคารแบบราชวงศ์หมิงและซิง กลุ่มอาคารเรียงรายตลอดจนไปสู่ส่วนหมู่บ้านที่ยังคงลักษณะและวิถีชีวิตอย่างแท้และดั้งเดิมตามความเป็นจริง (ที่ชาวบ้านก็ยังดำรงชีพอย่างเป็นปกติตามสมัยในหมู่บ้าน

ภาพที่ 5.37 : ส่วนนวนอุทยาน หรือ Raonan Ceramics Motif Zone เป็นส่วนอนุรักษ์ที่สำคัญที่มีประวัติศาสตร์เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมเครื่องกระเบื้องของจิ่งเต๋อเจิ้นมายาวนาน เป็นแหล่งจัดเตรียมวัตถุดิบสำคัญ คือหินพอร์ชเลน เพื่อลำเลียงลงไปตามลำน้ำตงเหอเพื่อไปยังโรงงานเบื้องล่างในเมือง มาตั้งแต่สมัยราชวงศ์ฮั่น และยังเป็นแหล่งที่มีเตามังกรเก่าแก่ที่ทำการผลิตเครื่องกระเบื้องในยุคแรกๆ เนื่องด้วยใกล้แหล่งวัตถุดิบและลำน้ำ การจัดนำเสนอยังคงรอยและรักษาจุดตำแหน่งสภาพแวดล้อมเดิมไว้ทุกประการ ยังมีการสาธิตกิจกรรมการเตรียมวัตถุดิบอย่างวิธีดั้งเดิมให้นักท่องเที่ยวได้ชม

ภาพที่ 5.38 : ครกกระเดื่องน้ำ (Shuidui) ใช้การไหลของน้ำเป็นพลังงานกลในการบดย่อยหิน พอร์ชเลนและนำมาล้างและเกรอะตามบ่อชุดเพื่อเตรียมจัดให้เป็นก้อนสี่เหลี่ยมแล้วนำส่งไปยัง โรงงานในเมือง ส่วนนี้ใช้เป็นกิจกรรมสาธิตตามแบบอย่างดั้งเดิม นอกจากนี้จะเป็นแหล่งเตรียม วัตถุดิบสำคัญแล้วยังเป็นแหล่งผลิตและแหล่งเตามังกรโบราณอีกด้วย

ภาพที่ 5.39 : นอกเหนือจากการสาธิตกระบวนการเตรียมวัตถุดิบ ยังนำเสนอร่องรอยบ่อล้าง และเกรอะวัตถุดิบต่างๆ ในบริเวณอนุรักษ์นี้ตามสภาพตำแหน่งเดิมแท้ ซึ่งมีอยู่หลายจุด

ภาพที่ 5.40 : การแสดงแหล่งเตามังกรโบราณ ณ แหล่งชุดค้น ที่ปรากฏให้เห็นค่อนข้างสมบูรณ์ เรียงรายกันอยู่ตามเนินสูงลาดชันตลอดริมตลิ่งของลำน้ำเหยาเหอ (Yaohe) แสดงให้เห็นถึงความโดดเด่นและสำคัญของพื้นที่อนุรักษ์แห่งนี้ในด้านประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมเครื่องกระเบื้อง

ภาพที่ 5.41 : การจัดแสดงส่วนปฏิบัติการ ขึ้นรูปและผลิตเครื่องกระเบื้องในบริเวณนี้ โดยมีป้ายนิเทศอธิบายทำจากแผ่นเครื่องกระเบื้อง ในรูปของผังตำแหน่งส่วนงาน ที่สอดคล้องกับเครื่องมือและอุปกรณ์ในส่วนงานนั้นๆ ปัจจุบันยังสามารถปฏิบัติสาธิต และทำกิจกรรมการขึ้นรูปเครื่องกระเบื้องได้

5) แหล่งอนุรักษ์โบราณสถานจวนที่ว่าการอำเภอผู้ເສີຍ

แหล่งอนุรักษ์โบราณสถานจวนที่ว่าการอำเภอผู้ເສີຍ ถูกจัดให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่แสดงให้เห็นถึงลักษณะบ้านประวัติศาสตร์และอาณาเขตทั้งหมด อยู่ทางทิศตะวันออกเฉียงเหนือของมณฑลเจียงซี แหล่งอนุรักษ์ดังกล่าวอยู่ในความดูแลของรัฐบาลท้องถิ่น โดยรัฐบาลท้องถิ่นให้สัมปทานเอกชนเข้ามาจัดการดูแลอีกทอดหนึ่ง ที่ว่าการอำเภอผู้ເສີຍเดิมสร้างขึ้นในสมัยราชวงศ์ถัง และดำรงอยู่เรื่อยมาจนถึงราชวงศ์หมิงและชิง ความสำคัญของที่ว่าการอำเภอผู้ເສີຍผูกพันเกี่ยวข้องกับการพัฒนาการของเครื่องกระเบื้องอย่างยาวนานตั้งแต่สมัยราชวงศ์ซ่ง เป็นศูนย์กลางสำคัญก่อนที่จะมีการย้ายออกไปที่เมืองจิ้งเต๋อเจิ้นและเขตจูซานในภายหลัง โบราณสถานจวนที่ว่าการอำเภอผู้ເສີຍถูกจัดเป็นโบราณสถานที่ควรค่าแก่การอนุรักษ์คุ้มครองในปี ค.ศ. 1987 จัดเป็นโบราณสถานที่ควรค่าแก่การอนุรักษ์คุ้มครองในปี ค.ศ. 1959 และในปี ค.ศ. 2002 ที่ว่าการอำเภอผู้ເສີຍก็ได้เปิดให้ประชาชนคนทั่วไปได้เข้าชม ทั้งยังได้รับการยกย่องให้เป็นสถานที่ท่องเที่ยวแห่งชาติระดับ AAAA อีกด้วย พื้นที่ภายในถูกจัดแบ่งสัดส่วนออกเป็น 4 ส่วนดังนี้

1) ส่วนแรก เป็นพื้นที่จัดการและบริการสาธารณะเบื้องต้น จำหน่ายบัตรเข้าชมและบริการเอกสารข้อมูลเบื้องต้น ส่วนพื้นที่ดังกล่าวยังมีการติดตั้งป้ายแสดงที่ตั้งของตำแหน่งต่างๆ ภายในสถานที่แห่งนี้ เพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่ผู้เข้าชม

2) ส่วนที่สอง เป็นเขตพื้นที่ว่างด้านหน้าก่อนผ่านซุ้มประตูชั้นในของที่ว่าการอำเภอผู้ເສີຍ เขตพื้นที่ดังกล่าวมีแผ่นป้ายกระเบื้องจารึกถ่ายทอดลำดับกาล เล่าเรื่องราวเกี่ยวกับประวัติศาสตร์และความเป็นมาของอำเภอผู้ເສີຍ ซึ่งการนำเสนอข้อมูลในรูปแบบดังกล่าวเป็นไปเพื่อให้ผู้เข้าชมสามารถศึกษารายละเอียดของสถานที่นี้ได้ด้วยตนเอง ทั้งยังเป็นการปูพื้นความรู้เกี่ยวกับสถานที่ในขั้นต้นให้แก่ผู้เข้าชมก่อนที่จะเดินเข้าชมในลำดับถัดไป

3) ส่วนที่สาม เป็นเขตพื้นที่บริการและจำหน่ายของที่ระลึก (museum shop) โดยส่วนใหญ่จะเป็นเครื่องกระเบื้องจิ้งเต๋อเจิ้นและสินค้าจำพวกชา (ซึ่งถือเป็นสินค้าส่งออกนำรายได้อันดับสามในอดีตรองจากเครื่องกระเบื้องและผ้าไหม) เนื่องจากเขตพื้นที่ผู้ເສີຍเป็นพื้นที่ที่เหมาะสมแก่การทำการเพาะปลูกชา ผู้เข้าชมสามารถพักผ่อนระหว่างทางได้ ณ จุดดังกล่าวทั้งชาเข้าชมและชากลับ และสามารถซื้อของฝากหรือของที่ระลึกได้ในเขตพื้นที่ดังกล่าวนี้

4) ส่วนที่สี่ เป็นเขตพื้นที่หลักนั่นคือ เป็นบริเวณของที่ว่าการอำเภอผู้ເສີຍในอดีต พื้นที่ดังกล่าวได้จัดแสดงเรื่องราวเกี่ยวกับประวัติความเป็นมาของที่ว่าการอำเภอผู้ເສີຍโดยผ่านการเล่าเรื่องโดยการคงคุณค่าของสถาปัตยกรรมแบบจีนโบราณที่เป็นทั้งที่ว่าการของผู้ว่าราชการและเป็นจวนที่พักอาศัยของครอบครัว การเจ้านำเสนอเป็นลักษณะห้องประวัติศาสตร์ ที่คงลักษณะเครื่องเรือนและบรรยากาศดั้งเดิม (period room) และแสดงให้เห็นถึงประโยชน์ใช้สอยในแต่ละห้องภายในจวนที่ว่าการอำเภอผู้ເສີຍ ไม่ว่าจะเป็นที่ตัดสินใจคดีความ ห้องรับรองแขก ห้องนอนของผู้ว่าราชการ รวมทั้งสวนด้านหลังของจวนที่พักที่สร้างขึ้นเพื่อสำหรับเป็นที่พักผ่อนหย่อนใจของขุนนางที่ประจำอยู่ที่ว่าการดังกล่าว นอกจากนี้ยังได้มีกิจกรรมการจัดแสดงละครให้แก่ผู้เข้าชมได้สัมผัสถึงบรรยากาศที่เสมือนจริงในอดีต โดยจะทำการแสดงเกี่ยวกับการตัดสินใจคดีความสำคัญ ตัวละคร

จะสื่อสารกันโดยใช้คำภาษาจีนโบราณ และสวมใส่เสื้อผ้าแบบจีนโบราณ เพื่อเป็นการสร้างบรรยากาศที่สมจริงให้แก่ผู้ที่มาเข้าชม ภายในพื้นที่ดังกล่าวยังได้จัดบริเวณเพื่อพักผ่อนหย่อนใจ และทำกิจกรรมไว้ให้กับผู้เข้าชมอีกด้วย โดยผู้เข้าชมสามารถเปลี่ยนเครื่องแต่งตัวเป็นชุดจีนโบราณ เพื่อถ่ายรูปกับที่ว่าการอำเภอฝูเหลียงไว้เป็นที่ระลึก นอกจากนี้ยังมีเขตพื้นที่ที่จัดสรรไว้ให้ผู้เข้าชมได้ทดลองฝึกยิงธนูในส่วนของบริเวณการฝึกอาวุธของทหารประจำที่ว่าการในอดีตอีกด้วย

28 พ.ย.55

ภาพที่ 5.42 : ส่วนพื้นที่จัดการและบริการ
สาธารณะเบื้องต้น จำหน่ายบัตรเข้าชม
และบริการเอกสารข้อมูลเบื้องต้น ส่วนพื้นที่
นี้ยังมีการติดตั้งป้ายแสดงที่ตั้งของ
ตำแหน่งต่างๆ

28 พ.ย.55

ภาพที่ 5.43 : ส่วนพื้นที่ระยะว่างด้านหน้า
ก่อนผ่านซุ้มประตูชั้นในของที่ว่าการ
อำเภอฝูเหลียง พื้นที่ดังกล่าวมีแผ่นป้าย
กระเบื้องจารึกถ่ายทอดลำดับกาล เล่า
เรื่องราวเกี่ยวกับประวัติศาสตร์และความ
เป็นมาของอำเภอฝูเหลียง และการจัดวาง
แผ่นกระเบื้องนี้เป็นเส้นทางสายตามุ่งไปสู่ซุ้ม
ประตู

28 พ.ย.55

ภาพที่ 5.44 : ถัดจากชุมประตูใหญ่จะเป็นพื้นที่ลานโถงทางทอดยาวก่อนผ่านไปสู่ส่วนชั้นใน ประตูไม้เพื่อเข้าสู่ที่ว่าการ ทอดทางจะมีร้านค้าของที่ระลึกเรียงรายเป็นจำนวนมากโดยเป็นอาคารร่วมยุคสมัยกับกลุ่มอาคารที่ว่าการนี้

28 พ.ย.55

ภาพที่ 5.45 : บริเวณชั้นในส่วนที่ว่าการที่ใช้เป็นที่พิจารณาตีความ ปฏิบัติราชการและยังเป็นส่วนจวนที่พักของครอบครัวผู้ว่าการ ที่พักรับแขกข้าหลวงต่างมณฑล ผังและลักษณะอาคารยังคงอนุรักษ์ไว้ตามแบบอย่างเดิมทุกประการ การจัดนำเสนองานแบบห้องตำแหน่งใช้สอยเดิมไว้ (period room) รวมถึงลานโถงกลางบ้านและสวนพักผ่อนหลังบ้าน

5.2 การจัดการมรดกทางวัฒนธรรมฯ แบบภูมิทัศน์ร่วมวิถี

การจัดตกแต่งสภาพแวดล้อมของเมืองและพื้นที่สาธารณะด้วยเซรามิก การสร้างจุดสังเกตสำคัญของเมืองหรือจุดหมายตา (LandMark) สิ่งประกอบตกแต่งภูมิทัศน์เมือง (Street Furniture and Sculpture) ด้วยความโดดเด่นและรากวัฒนธรรมยาวนานในฐานะนครแห่งเครื่องกระเบื้อง ทางรัฐบาลท้องถิ่นให้การสนับสนุนและส่งเสริมการสร้างบรรยากาศและตกแต่งเมือง วางแผนภูมิทัศน์สิ่งแวดล้อมศิลปกรรม ทั้งหมดโดยใช้เครื่องกระเบื้องให้เป็นส่วนหนึ่งของสภาพแวดล้อมและวิถีดำรงชีวิตประจำวันของผู้คนและชุมชนทั้งในส่วนที่เป็นส่วนประกอบตกแต่งถนน เมืองสภาพแวดล้อม สถาปัตยกรรม เช่น ปelokกระเบื้องหุ้มตกแต่งเสาไฟฟ้า เสาสัญญาณไฟจราจร ป้ายนิเทศสื่อสาร ถึงขยะสาธารณะ งานมณฑนศิลป์ตกแต่งอาคารที่ทำการของรัฐ สถาบันการศึกษา หรือสถานที่ท่องเที่ยว โรงแรมต่างๆ หรือการสร้างจุดสังเกตสำคัญของเมือง เช่น ประติมากรรมวงเวียน ประติมากรรมตกแต่งภูมิทัศน์ในพื้นที่สาธารณะ จัดรั้วเมือง กระเบื้องประดับบนผนังกันตลิ่งตลอดแม่น้ำบาง ลวดลายประดับบนผนังกันดินถล่ม โดยความร่วมมือกับภาคเอกชนในการออกแบบและผลิต รวมถึงศิลปินอิสระในการช่วยสร้างสรรค์สิ่งประกอบตกแต่งด้วยเครื่องกระเบื้องเหล่านี้ รายล้อมอยู่ในวิถีชีวิตปกติของผู้คน เสริมสร้างรสนิยมและบรรยากาศแวดล้อมในการใช้ชีวิตอยู่ในเมืองจิ่งเต๋อเจิ้น การนำภูมิปัญญาที่ตกทอดมาอย่างยาวนานและมีวิทยาการแนวสร้างสรรค์เป็นของตนเองนั้นผลักดันให้เกิดการสร้างสรรคงานออกแบบที่ไม่ไกลตัวผู้คนหรือเป็นงานศิลปะที่เป็นปัจเจกเกินไปอย่างงานศิลปกรรม ความพยายามนำเครื่องกระเบื้องมาจรรโลงและนำพาคุณภาพชีวิตให้แก่ผู้คนในสังคม จึงเป็นผลสืบเนื่องที่ทำให้ภูมิปัญญาในมรดกทางวัฒนธรรมเครื่องกระเบื้องให้มีความร่วมสมัยอยู่ในวิถีของผู้คนในจิ่งเต๋อเจิ้นอยู่เสมอ

ภาพที่ 5.46 : ปelokกระเบื้องหุ้มเสาไฟฟ้าทั้งเมืองจิ่งเต๋อเจิ้น ที่มีการออกแบบลักษณะและลวดลายตกแต่งหลากหลาย โดยได้รับความร่วมมือจากภาคเอกชนร่วมผลิตปelokกระเบื้องนี้ นอกจากความสวยงามแล้วยังเป็นฉนวนไฟฟ้าและกันงูเลื้อยขึ้นเสาไฟฟ้าได้ดี มีความคงทนสูงเพราะเป็นเนื้อระดับ hi-porcelain

ภาพที่ 5.47 : ปลอกกระเบื้องนอกจากหุ้มเสาไฟฟ้าแล้วยังทำเป็นเสาตกแต่งเมืองตามจุดสังเกตหรือตามจัดรัฐสภาารณะต่างๆ

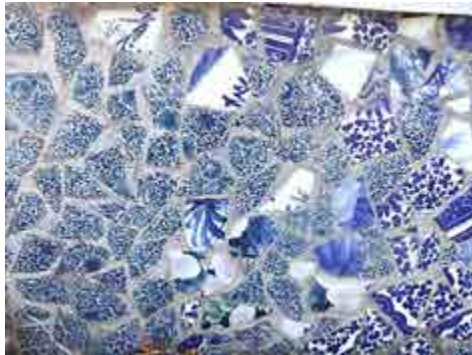
ภาพที่ 5.48 : นอกจากนำปลอกกระเบื้องหุ้มเสาไฟฟ้าแล้วเสาสัญญาณจราจรถูกตกแต่งด้วยปลอกกระเบื้องด้วย ในป้ายสัญญาณไฟจราจรเว้นระยะช่องไฟสัญญาณด้วยการนำเครื่องกระเบื้องมาใช้คั่นช่องว่างแต่ก็ไม่รบกวนการรับรู้ไฟสัญญาณจราจรแต่อย่างใด

28 ก.ค.55

ภาพที่ 5.49 : ตามจุดสังเกตเมือง (landmark) ต่างๆ จะนำเครื่องกระเบื้องมาออกแบบสร้างเป็น ประติมากรรมทั้งในแบบประเพณีของจีนหรือแบบสมัยใหม่ก็ตาม ชุมชนทางหลวงใช้กระเบื้อง ลายครามมาตกแต่งสร้างลวดลาย นอกจากจะมีสีสันสดใสแล้วยังทนต่อสภาพดินฟ้าอากาศได้ดี และเป็นฉนวนไฟฟ้าอีกด้วย

28 ก.ค.55

ภาพที่ 5.50 : เศษกระเบื้องที่เหลือจากชิ้นงานตำหนียังนำมาทำเป็นชิ้นกระเบื้องตกแต่งสร้าง ลวดลายตามผนังตึกหรือกำแพงต่างๆ แทนการปูด้วยหินกาบ

28 ก.ค.55

ภาพที่ 5.51 : ถังขยะหรือที่เขียนบูรีตามสถานที่สาธารณะหรือสถานที่ท่องเที่ยวต่างๆ ของจีนแต่จ ึ่งเงินจะถูกออกแบบเป็นการจำเพาะให้เข้ากับสภาพแวดล้อมและบรรยากาศของสถานที่นั้นๆ นอกจากจะดูสวยงาม ทำความสะอาดง่าย ไม่เป็นสนิม (เพราะไม่ใช่โลหะ) แล้วยังไม่ติดไฟ เหมาะกับการเป็นที่รองรับกันบูรีได้ดี ซึ่งผู้คนต่างนิยมสบูรีมากเช่นกัน

ภาพที่ 5.52 : ในอาคารสถาบันหน่วยราชการต่างๆ นิยมตกแต่งงานมัณฑนศิลป์ด้วยเครื่องกระเบื้อง ถ้าไม่เป็นประติมากรรมหรือแจกันทรงสูงแล้ว ก็จะเป็นภาพจิตรกรรมบนแผ่นกระเบื้องหรือภาพปูนต้ำ ซึ่งก็มีทั้งแบบลักษณะประเพณีและแนวศิลปะร่วมสมัย ทำให้อาคารมีความสวยงาม ชื่นงานมีความคงทนและดูแลรักษาง่าย (ง่ายกว่างานจิตรกรรมฝาผนังหรือภาพเขียนทั่วไป)

ภาพที่ 5.53 : การตกแต่งและสร้างสุนทรียภาพแก่เมืองและชุมชนด้วยงานประติมากรรมเซรามิก (มีทั้งเนื้อที่เป็นกระเบื้องและสโตนแวร์) ในพื้นที่สาธารณะ มีให้เห็นอยู่เป็นจำนวนมาก ตามสวนสาธารณะ จัตุรัสเมืองหรือตามแหล่งสัญจรในเขตเมือง ทำให้เกิดภูมิทัศน์ที่ร่วมวิถีแก่ผู้คนในชุมชนอย่างเป็นปกติประจำวัน ก่อให้เกิดการสัมผัสสุนทรียภาพโดยเครื่องกระเบื้องอย่างอัตโนมัติแก่ผู้คนทั้งหลาย

28 ก.ค.55

ภาพที่ 5.54 : ตามจุดวงเวียนหรือจุดแยกทางเส้นทางหลวงจะสร้างประติมากรรมเครื่องกระเบื้อง
ในรูปแบบต่างๆ ตามบริเวณพื้นที่ว่างสาธารณะไม่ว่าจะเป็นในเขตสถาบันการศึกษา หรือสถาน
ประกอบการเอกชนจะมีสิ่งประกอบตกแต่งหรือประติมากรรมกระเบื้องอยู่ด้วยเสมอ ผนังกันตลิ่ง
ตลอดลำน้ำซาง จะตกแต่งลวดลายด้วยเครื่องกระเบื้อง ซึ่งมีความทนทานต่อการกัดกร่อนและ
ความเปียกชื้นของกระแสน้ำ ทำความสะอาดได้ง่าย จึงเป็นที่นิยมตกแต่งด้วยเครื่องกระเบื้อง

28 ก.ค.55

ภาพที่ 5.55 : เสาแกนยึดลวดสลิง (wire rope) สะพานลอยถูกออกแบบให้เป็นจุดสังเกตเมือง
(Landmark) และหอคอยสังเกตการณ์จราจรไปด้วยในตัว ตกแต่งโดยใช้เครื่องกระเบื้องเขียนลาย และ
ตามจุดแยกหรือวงเวียนต่างๆ จะออกแบบสร้างประติมากรรมเซรามิก (มีทั้งแบบเนื้อสโตนแวร์และเนื้อ
กระเบื้อง) แบบอย่างร่วมสมัยไว้เพื่อสร้างบรรยากาศภูมิทัศน์เมืองและจุดสังเกตเมือง

5.3 การจัดการมรดกทางวัฒนธรรมฯ แบบมีส่วนร่วมรวมกลุ่มสร้างสรรค์

1) ศูนย์ประติมากรรมเซรามิก (Ceramic Sculpture Centre) (雕塑瓷厂)

หรือในอีกชื่อ Jingdezhen Sculptural Ceramics Factory Mingqingyuan (景德镇 雕塑瓷厂明青园) แหล่งสร้างสรรค์ผลงานเครื่องกระเบื้องประเภทประติมากรรม อยู่รอบนอก เมืองฝ่งเต๋วันออกของจิ่งเต๋เอ่จิน ห่างจากใจกลางเมืองประมาณ 6 กิโลเมตรมีกลุ่มของช่างฝีมือ รวมตัวกันมากกว่า 40 ปีมาแล้ว กลายเป็นสตูดิโอขนาดใหญ่ที่รวมกลุ่มกันสร้างสรรค์ผลงานส่งออกไปต่างประเทศเสมือนเป็นนิคมศิลปิน สถานที่ดังกล่าวอยู่ในความดูแลจัดการของรัฐบาลท้องถิ่น โดยรัฐบาลท้องถิ่นให้สัมปทานเอกชนเข้ามาจัดการดูแลอีกทอดหนึ่ง ก่อตั้งขึ้นในปี ค.ศ. 1956 เป็นสถานที่รวบรวมช่างฝีมือทางด้านกระเบื้องที่มีชื่อเสียงของจิ่งเต๋เอ่จินไว้เป็นจำนวนมาก ภายในสถานที่ดังกล่าวมีการปลูกสร้างอาคารที่มีสถาปัตยกรรมเลียนแบบสมัยราชวงศ์หมิงและราชวงศ์ชิง เป็นสำคัญ ปัจจุบันมีนายเหอเฉียน (何乾) เป็นผู้จัดการดูแลรับผิดชอบสถานที่ดังกล่าว ศูนย์แห่งนี้ ถือได้ว่าเป็นสตูดิโอขนาดใหญ่ ที่รวมเอาไว้ซึ่งศิลปินชั้นนำระดับประเทศและของจิ่งเต๋เอ่จิน เป็นเวทีที่ได้สร้างสรรค์และสืบสานงานเครื่องกระเบื้องทางด้านประติมากรรม (นอกเหนือไปจากในแบบเครื่องกระเบื้องเชิงภาชนะที่เห็นโดยทั่วไป) ผลงานของที่นี่ถูกส่งออกไปยังต่างประเทศและการแลกเปลี่ยนผลงานตามหอศิลป์ต่างๆทั่วโลก มีพื้นที่อาณาบริเวณแบ่งเป็น 2 ส่วนดังนี้

(1) ส่วนแรกเป็นส่วนที่ไว้สำหรับให้ศิลปินที่มีชื่อเสียงทางด้านการผลิตงานประติมากรรมเครื่องกระเบื้องจิ่งเต๋เอ่จินได้เข้าพื้นที่อาคารเพื่อผลิตและจำหน่ายชิ้นงานให้แก่ผู้ที่สนใจเข้าชม โดยในเขตพื้นที่นี้ทางทีมวิจัยได้พบกับนายหลิวหยวนฉาง (刘远长) หนึ่งในศิลปินเครื่องกระเบื้องที่มีชื่อเสียงของจิ่งเต๋เอ่จิน นายหลิวหยวนฉางกล่าวกับทีมวิจัยว่าเขาเคยเดินทางมาประเทศไทยเพื่อแลกเปลี่ยนความร่วมมือกับโรงงานผลิตกระเบื้องในไทย เขาได้เข้ามาช่วยแนะนำตั้งแต่การสร้างเตาเผาตลอดจนเทคนิควิธีการทำเครื่องกระเบื้อง โดยเขาได้เดินทางมาอาศัยอยู่ในประเทศไทยเป็นระยะเวลา 1 เดือน และสำหรับชิ้นงานของศิลปินที่อาศัยอยู่ในเขตพื้นที่ดังกล่าวส่วนใหญ่เป็นงานเครื่องกระเบื้องสมัยใหม่หรือร่วมสมัยเป็นสำคัญ

(2) ส่วนที่สอง เป็นพื้นที่ของศิลปินรุ่นใหม่ได้มีโอกาสนำเสนอผลงานของตนเอง โดยชิ้นงานของศิลปินที่อาศัยและเปิดแสดงงานฝีมือในเขตพื้นที่ส่วนที่สอง จะไม่ได้เน้นแสดงชิ้นงานเครื่องกระเบื้องเป็นสำคัญ แต่จะประกอบไปด้วยงานศิลปะแขนงอื่นด้วย เช่น ภาพวาด รวมทั้งงานศิลปะร่วมสมัยในรูปแบบและลักษณะอื่นๆ

27 ก.ค.55

ภาพที่ 5.56 : นายเหอเฉียน (何乾) เป็นผู้จัดการดูแลรับผิดชอบศูนย์ประติมากรรมเซรามิก (มิได้มีแต่งงานที่เป็นเครื่องกระเบื้องแต่รวมถึงเซรามิกประเภทอื่นด้วย)

27 ก.ค.55

ภาพที่ 5.57 : ส่วนหอศิลป์จัดแสดงผลงานประติมากรรมชิ้นเด่นๆ ของศิลปินและช่างฝีมือแต่ละคนที่มาร่วมปฏิบัติงานสร้างสรรค์ในแต่ละสตูดิโอของศูนย์ฯ แห่งนี้

(ที่มา: www.myspace.com/tao_tless/photos/9068958)

27 ก.ค.55

ภาพที่ 5.58 : สตูดิโอของหลิว หยวนฉาง (刘 远长) ที่ศูนย์ประติมากรรมฯ นี้

27 ก.ค.55

ภาพที่ 5.59 : ผลงานประติมากรรมเซรามิกส์ (ทั้งเนื้อเครื่อง กระจาเบ้องและเนื้อสโตนแวร์) ต่างๆของหลิว หยวนฉาง

27 ก.ค.55

ภาพที่ 5.60 : ศิลปอาจารย์จางเจิงไห่ กับผลงานประติมากรรมเครื่องกระเบื้องมังกรและ
บรรยากาศภายในสตูดิโอที่ปฏิบัติงานมีศิษย์เป็นลูกมือฝึกสร้างสรรค์อยู่ด้วยอย่างใกล้ชิด

2) หมู่บ้านศิลปะเครื่องกระเบื้องนานาชาติ “ซานเป่า” แห่งเมืองจิ่งเต๋อเจิน

(Jingdezhen Sanbao International Ceramic Art Village) (景德镇三宝国际陶
艺村)

อยู่ทางทิศใต้ของเมืองจิ่งเต๋อเจิน ห่างจากศูนย์กลางเมืองออกไป 5 กิโลเมตร เป็นสถานที่
ที่จัดสรรพื้นที่ให้เป็นบรรยากาศแบบหมู่บ้านที่ให้ความรู้สึกเป็นกันเองเมื่อได้เข้ามาเยือน ซานเป่า
ริเริ่มมาจากการดำริของแจ็กสัน ลี แห่งจิ่งเต๋อเจินและเวนเน ฮิกบี้ แห่งมหาวิทยาลัยอัลเฟรด
สหรัฐอเมริกา เมื่อราวกลางปี 1990 พวกเขาอยากให้เห็นศูนย์กลางทางศิลปกรรมเซรามิก
นานาชาติเกิดขึ้นในจีน และยังเป็นการให้โอกาสก่อให้เกิดชุมชนทางศิลปหัตถกรรมระหว่างชาติ มี
การแลกเปลี่ยนทางวัฒนธรรมเครื่องกระเบื้องกันระหว่างจีนกับนานาชาติ

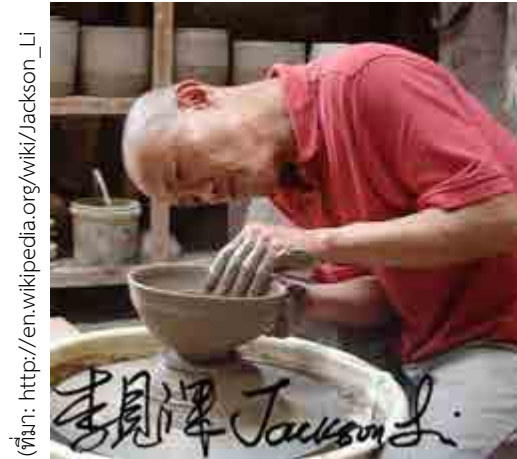
ด้วยแนวคิดนี้ จึงนำไปสู่การแสวงหาทำเลที่ตั้งบริเวณนอกเมืองจิ้งเต๋อเจิ้น ซึ่งได้ชื่อว่าเป็นเมืองที่มีประวัติศาสตร์อันยาวนานเกี่ยวกับวัฒนธรรมเครื่องกระเบื้องและเป็นต้นแบบให้กับสิ่งสร้างสรรค์ทางศิลปะเครื่องกระเบื้องอย่างต่อเนื่องในประวัติศาสตร์

หุบเขาซานเป่าเป็นดินแดนที่อุดมไปด้วยหินพอร์ซเลนหรือไชน่าสโตน เหมาะสำหรับการจัดตั้งที่ปฏิบัติการทางเครื่องกระเบื้องและมีจุดที่ใช้พลังน้ำในการทำครกกระเบื้องน้ำในการบดย่อยหินพอร์ซเลนอยู่หลายจุดมาแต่เก่าก่อน มีกลุ่มบ้านชาวนาเรือนเกษตรที่สวยงามเหมาะสมที่จะเป็นหมู่บ้านชุมชนทางศิลปกรรม นอกจากนี้ที่แลกเปลี่ยนปฏิบัติกิจกรรมสร้างสรรค์ของนานาศิลปินแล้ว ยังมีการร่วมกิจกรรมการสอนอบรมกับมหาวิทยาลัยในช่วงฤดูร้อนหรือคอร์สสั้นๆ ซานเป่ายังให้ความร่วมมือเป็นหนึ่งในสมาชิกกับสภาระหว่างประเทศเพื่อการศึกษาศิลปะเซรามิกส์ (NCECA-National Council on Education for the Ceramic Arts) สำหรับนักศึกษาทุน ที่จะมาปฏิบัติงานสร้างสรรค์ที่ซานเป่า ซานเป่าได้เตรียมสถานที่พักและโปรแกรมกิจกรรมต่างๆ ให้แก่ศิลปินและช่างฝีมือจากนานาชาติซึ่งเป็นกิจกรรมแลกเปลี่ยนความรู้ทางด้านกระเบื้องระหว่างชาวจีนกับชาวต่างชาติ ที่แพร่หลายไปยังทั่วโลก พื้นที่ภายในถูกจัดแบ่งเนื้อที่ตามประโยชน์ใช้สอยดังนี้

(1) ส่วนแรก เป็นพื้นที่หอศิลป์ (art gallery) สำหรับจัดแสดงผลงานศิลปะ ไม่ว่าจะเป็นงานศิลปะเซรามิกส์ จิตรกรรมหรือภาพถ่าย โดยส่วนใหญ่จะจัดแสดงผลงานศิลปะที่เป็นการแลกเปลี่ยนระหว่างกันของชาวจีนและชาวต่างชาติ เช่น ผลงานศิลปะของประเทศอเมริกา แคนาดาและเกาหลี เป็นต้น นอกจากนี้ยังมีการจัดแสดงเครื่องมืออุปกรณ์ในการผลิตเครื่องกระเบื้องต่างๆ ไว้ เพื่อบอกเล่าเรื่องราวและประวัติความเป็นมาของการผลิตกระเบื้องให้ผู้เข้าชมได้เรียนรู้และทำความเข้าใจด้วยตนเอง ผ่านป้ายนิเทศน์และสื่อสิ่งพิมพ์ต่างๆ ที่วางประกอบอยู่กับผลงานที่จัดแสดงไว้

(2) ส่วนสอง พื้นที่สำหรับให้บริการเป็นที่พำนักให้แก่ศิลปิน (artist residence) ที่มาแลกเปลี่ยนร่วมสร้างสรรค์งาน หรือสำหรับนักท่องเที่ยวหรือนักวิชาการบางท่านมีความสนใจที่จะศึกษาความรู้ทางด้านกระเบื้อง สถานที่ดังกล่าวก็มีการจัดห้องพักรับรอง โดยตลอดระยะเวลาที่ศิลปิน นักท่องเที่ยวหรือนักวิชาการพักอาศัยอยู่ภายในหมู่บ้านแห่งนี้ก็จะสามารถเรียนรู้ด้านต่างๆ เกี่ยวกับเครื่องกระเบื้องท่ามกลางบรรยากาศรายล้อมที่เป็นธรรมชาติ ระบบนิเวศธรรมชาติที่สมบูรณ์

(3) ส่วนสุดท้าย เป็นพื้นที่ในส่วนของร้านอาหารและมุมพักผ่อนหย่อนใจ โดยพื้นที่ส่วนดังกล่าวจัดเตรียมไว้บริการนักท่องเที่ยวทั้งแบบชาจรไปเช้าเย็นกลับ และผู้ที่มีความประสงค์จะพักค้างในหมู่บ้าน ภายในร้านอาหารจะประดับตกแต่งสร้างบรรยากาศด้วยผลงานศิลปะเครื่องกระเบื้องรูปแบบต่างๆ มากมาย

ภาพที่ 5.61 : แจ็กสัน หลี่ ผู้ก่อตั้งหมู่บ้าน
ศิลปะเครื่องกระเบื้องนานาชาติ “ซานเปา”

27 ก.ค.55

ภาพที่ 5.62 : บริเวณหอศิลป์ใช้จัดนิทรรศการหมุนเวียนต่างๆ มีทั้งผลงานจากศิลปินจีนและจาก
โครงการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะเครื่องกระเบื้องแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมกับนานาชาติ

27 ก.ค.55

ภาพที่ 5.63 : ช่วงที่คณะวิจัยเข้าเยี่ยมชม กำลังมีโครงการศิลปะแลกเปลี่ยนระหว่างศิลปินจาก Delft
Holland กับ ซานเปา แห่งจังหวัดเต๋อเจิ้น ซึ่งได้มาปฏิบัติสร้างสรรค์ผลงานร่วมกันและกำลังจัด
นิทรรศการ China Sanbao & Terra 2012 เป็นผลงานศิลปะเซรามิกส์และผลงานศิลปะกระดาช

ภาพที่ 5.64 : อาคารหอศิลป์ที่กำลังเปิดนิทรรศการ China Sanbao & Terra 2012 โดยมี แจ็กสัน หลี่ มาดูแลความเรียบร้อยและสังเกตการณ์อยู่ตลอด มีผู้สนใจหลากหลายมาเข้าเยี่ยมชม

ภาพที่ 5.65 : บรรยากาศส่วนที่พักและร้านอาหารสำหรับเพื่อผู้มาเยือนและผู้ที่พักประจำในหมู่บ้านซานเป่า

5.4 การจัดการมรดกทางวัฒนธรรมฯ ด้วยการจัดตั้งสถานศึกษาเพื่อสืบสานและถ่ายทอดองค์ความรู้ สร้างบุคลากรด้านเครื่องกระเบื้อง

สถานศึกษาที่สำคัญ ได้แก่ สถาบันเครื่องกระเบื้องจิ่งเต๋อเจิ้น (Jingdezhen Ceramic Institute) (陶瓷学院)

ตั้งอยู่ถนนถางหยางใต้ เขตซางเจียง เมืองจิ่งเต๋อเจิ้น มณฑลเจียงซี เป็นสถาบัน การศึกษาระดับอุดมศึกษาชั้นสูงที่สอนเกี่ยวกับเครื่องกระเบื้องแห่งเดียวในจีนและของเมืองจิ่งเต๋อเจิ้นที่มีชื่อเสียงจำเพาะทางด้านเครื่องกระเบื้องและเป็นที่ยอมรับระดับโลก ด้วยว่าจิ่งเต๋อเจิ้นเป็นแหล่งสำคัญที่มีพัฒนาการมาอย่างยาวนานในการผลิตเครื่องกระเบื้องจีน เป็นสถาบันที่มีบทบาทในการเชื่อมโยงเทคนิคทางการศึกษาสมัยใหม่และมีโครงสร้างพื้นฐานอันเป็นรากฐานที่ดีของจีนมาแต่โบราณ มีรากฐานมาจากโรงเรียนเครื่องกระเบื้องที่ก่อตั้งใน ปี ค.ศ.1909 ปรับโครงสร้างและเปลี่ยนชื่อใหม่ทำการเรียนการสอนในระดับปริญญาตรีอย่างเป็นทางการในปี ค.ศ. 1958 ปัจจุบันเปิดสอนหลักสูตรทางด้านกระเบื้องในระดับปริญญาตรีและโท และกำลังจะเปิดหลักสูตรปริญญาเอกในปี ค.ศ. 2013 สถาบันเป็นที่รู้จักกันดีในระดับชาติและนานาชาติที่เกี่ยวกับการเรียนการสอนด้านเซรามิกส์ ที่เน้นความสำคัญในเรื่องการสอน การวิจัยและแลกเปลี่ยนวัฒนธรรม ในเรื่องเกี่ยวกับศิลปะและออกแบบเซรามิกและวิศวกรรมเซรามิก ปัจจุบันสถาบันประกอบด้วย11 สำนักและภาควิชา อาทิ สำนักวิศวกรรมและวัสดุศาสตร์ สำนักศิลปะและการออกแบบโดยเปิดหลักสูตรการเรียนการสอนทางด้านกระเบื้องให้แก่นักศึกษาจีนและนักศึกษาต่างชาติ ทั้งยังได้มีการทำโครงการแลกเปลี่ยนนักศึกษาจีนกับนักศึกษาต่างชาติกับประเทศต่างๆในแถบอเมริกา ยุโรปและเอเชีย ไม่ว่าจะเป็นประเทศอเมริกาหรือเกาหลี นอกจากนี้ยังมีการจัดหลักสูตรระยะสั้น เพื่อเปิดอบรมเกี่ยวกับความรู้ทางด้านกระเบื้องให้แก่ประชาชนทั่วไปที่สนใจได้เข้าร่วมอยู่ตลอด และมีการเรียนการสอนระยะสั้นที่เปิดอบรมให้แก่นักเรียนนักศึกษาต่างชาติในช่วงเปิดเทอมภาคฤดูร้อนเป็นระยะเวลา 1-3 เดือนด้วย

ภายในสถาบันมีการจัดห้องปฏิบัติการทางด้านกระเบื้องไว้ให้นักศึกษาได้ลงมือปฏิบัติจริง มีอุปกรณ์ต่างๆ ครบวงจรไม่ว่าจะเป็นแป้นหมุนไฟฟ้าที่ใช้สำหรับขึ้นรูป เครื่องพ่นเคลือบ ตลอดจนเตาเผา ทั้งยังมีการจัดแสดงผลงานทั้งในแนวสืบสานและสร้างสรรค์ใหม่ของนักศึกษาและคณาจารย์ภายในสถาบันอยู่เป็นประจำ เพื่อให้ผู้ที่สนใจทั้งภายในและภายนอกได้เข้าร่วมและชมผลงานของนักศึกษาทั้งชาวจีนและชาวต่างประเทศ ถือเป็นการเสริมสร้างความมั่นใจให้กับผู้เรียนอีกทางหนึ่ง นอกจากนี้ยังได้มีการสร้างบรรยากาศภายในสถานศึกษาโดยวิธีการประดับตกแต่งด้วยผลงานประติมากรรมเครื่องกระเบื้องตามพื้นที่สาธารณะ ภายในอาคารเรียนและตามจุดต่างๆ ที่สำคัญ นอกจากนี้ยังมีศูนย์ต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกันกับเครื่องกระเบื้องในสังกัดของสถาบันอีก เช่น ศูนย์วิจัยเซรามิกอาคาร สถาบันวิจัยเซรามิกในอุตสาหกรรมขนาดเบา ศูนย์วิจัยวัฒนธรรมเซรามิกส์ ศูนย์นิเทศเซรามิกส์นานาชาติ ศูนย์ทรัพยากรเส้นทางปัญญาและสารสนเทศเซรามิกส์ และสถานีวิจัยเซรามิกส์หลังปริญญาเอก และกำลังเตรียมตัวจัดตั้งศูนย์ออกแบบผลิตภัณฑ์เซรามิกส์จีน

29 พ.ย.55

ภาพที่ 5.66 : ภูมิทัศน์และอาคารเรียนของสถาบันเครื่องกระเบื้องจิ่งเต๋อเจิ้นทั้งสองวิทยาเขต แสดงให้เห็นถึงความโดดเด่นและชำนาญการจำเพาะทางและประวัติศาสตร์อันยาวนานด้านเครื่องกระเบื้องระดับโลก (ระดับโลก) พร้อมด้วยสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมต่อแนวทางการศึกษาทางด้านนี้

26 ก.ค.55

ภาพที่ 5.67 : ภายในสตูดิโอห้องปฏิบัติการศิลปะและออกแบบเซรามิกของนักศึกษาปริญญาโทของนักศึกษาจีนและนักศึกษาเกาหลี ในหนึ่งห้องสตูดิโอจะรับนักศึกษาปฏิบัติงานไม่เกิน 4 คน

ภาพที่ 5.68 : ส่วนการศึกษาและปฏิบัติการของนักศึกษานานาชาติ โดยความร่วมมือของ สถาบันเครื่องปั้นดินเผาญี่ปุ่น (JCI) กับมหาวิทยาลัยเวสต์เวอร์จิเนีย สหรัฐอเมริกา และยังเป็นศูนย์ศิลปะเซรามิกนานาชาติอีกด้วย โดยได้รับการสนับสนุนจากมูลนิธิเฮนรี ลูซ, มูลนิธิสเปนเซอร์ และ สถานการศึกษาศิลปะเซรามิกระหว่างประเทศ (NCECA) สหรัฐอเมริกา

ภาพที่ 5.69 : อาคารโรงปฏิบัติการ (Workshop) ที่มีความพร้อมและมีลักษณะของอาคารที่ออกแบบมาเหมาะสมต่อการปฏิบัติงานด้านเซรามิก มีผลงานสร้างสรรค์ทั้งของคณาจารย์และของนักศึกษานานาชาติ ส่วนเตาเผาจะแยกออกมาอยู่ในอาคารสำหรับเตาและการเผาโดยเฉพาะ ผลงานต่างๆ นอกจากจะนำไปแสดงนิทรรศการแล้วยังนำมาตกแต่งสร้างบรรยากาศให้แก่รอบบริเวณอาคารปฏิบัติการแห่งนี้

ภาพที่ 5.70 : ภูมิทัศน์แวดล้อมของสถาบันเครื่องกระเบื้องจิ่งเต๋อเจิ้น จะให้ความสำคัญกับระยะพื้นที่ และงานออกแบบตกแต่งตามพื้นที่สาธารณะ (Public Space) งานประกอบสถาปัตยกรรม จะนำผลงาน ประติมากรรมเซรามิกส์ทั้งผลงานของคณาจารย์ ศิลปินและนักศึกษา มาออกแบบติดตั้งอย่างเหมาะสม เพื่อให้เกิดบรรยากาศที่ดีแก่พื้นที่สาธารณะและภูมิทัศน์ของสถาบันการศึกษาทางเครื่องกระเบื้อง

5.5 การจัดการมรดกทางวัฒนธรรมฯ ในด้านท่องเที่ยวเศรษฐกิจ

ในการจัดการมรดกทางวัฒนธรรมหลายแบบที่ผ่านมา มีส่วนเกี่ยวข้องในเรื่องของเชิงท่องเที่ยว อยู่ด้วย แต่ประเด็นจุดประสงค์ของการริเริ่มในรูปแบบการจัดการคือสิ่งเน้นเป็นอันดับแรก เช่น ในเชิงอนุรักษ์ เป้าหมายเกิดจากความจำเป็นที่ต้องมีการอนุรักษ์ สืบสานให้เป็นระบบและดูแลรักษา สิ่งอันเป็นมรดกทางวัฒนธรรมเหล่านั้น และเมื่อมีการดำเนินการจัดการอย่างเป็นระบบน่าสนใจ แล้ว จึงนำไปสู่การให้บริการ จัดการความรู้และการท่องเที่ยวในลำดับถัดไป ซึ่งมีผลต่อรายได้ที่เกิดจากการจัดการมรดกทางวัฒนธรรมนั้นๆ ด้วย แต่ในกรณีนี้ ในรูปแบบของการจัดการที่มุ่งเป้าประสงค์เพื่อดำเนินการด้านการท่องเที่ยวเชิงเศรษฐกิจอย่างแท้จริงเป็นเบื้องต้น ส่วนมากจะดำเนินการในรูปของศูนย์การค้าเครื่องกระเบื้อง จัดเป็นอุทยานการค้าและจำหน่ายประกอบด้วย ตลาดขายปลีกและส่งที่สำคัญ 3 แห่ง อันได้แก่ ตลาดขายปลีกและส่งเครื่องกระเบื้อง “ฉือซีเจียจิ้น ชิวซางหนาน” ตลาดขายปลีกและส่งเครื่องกระเบื้อง “จงกั่วฉือเฉิง” และตลาดขายปลีกและส่งเครื่องกระเบื้อง “จิ่งเต๋อเจิ้นจินซางลี่ถาวฉือต้าซือผ่าง”

1) ตลาดขายปลีกและส่งเครื่องกระเบื้อง “ฉือซีเจียจิ้นซิวชางหนาน”(Ci Qi Street JinXiu ChangNan Market) (瓷器街锦绣昌南)

หรือในอีกชื่อ Jinxiu Changnan China Porcelain Park เขตเซี่ยงไฮ้ เมืองจิ้งเต๋อเจิ้น มณฑลเจียงซี เป็นลักษณะเหมือนดังอุทยานเครื่องกระเบื้องและมีพื้นที่ตลาดร้านค้า เป็นของรัฐบาลที่เปิดให้เอกชนเข้ามาเช่าและทำธุรกิจ ย่านการค้าแห่งนี้ตั้งอยู่บริเวณชานเมืองจิ้งเต๋อเจิ้น ภายในมีพื้นที่ประมาณ 86,000 ตารางเมตร บรรยายากศจำลองกลุ่มอาคารแบบคลาสสิกอันฮุย มีร้านค้าแหล่งกิจกรรม เชื่อมต่อกันด้วยระเบียงและสะพาน (ที่จำลองแบบอย่างตามอาคารเช่นกัน) มีถนนเชื่อมต่อพื้นที่ทั้งหมดให้เอกภาพเดียวกัน มีจุดเที่ยวชมที่น่าสนใจ เช่น พิพิธภัณฑ์เครื่องกระเบื้องทรงคุณค่า มีหอบูชาเทพเจ้าเงินจงหวงตี้ ทะเลสาบจิ้นซุย ศาลาชางหนาน สะพานหยัก ฟันปลา (แบบอย่างพระราชวัง) และอุทยานมีสถานที่จัดนิทรรศการเครื่องกระเบื้องนานาชาติ และพื้นที่ประกอบพิธีกรรมบูชาไตรเทพศักดิ์สิทธิ์ด้วย มีการจัดสรรให้เป็นศูนย์การค้าเครื่องกระเบื้องแบบครบวงจรทั้งขายปลีกและขายส่ง ทั้งในและต่างประเทศ ในส่วนของร้านจำหน่ายเครื่องกระเบื้องจะมีการแบ่งประเภทเครื่องกระเบื้องออกเป็น 2 ส่วน คือ พื้นที่จำหน่ายเครื่องกระเบื้องรูปแบบเชิงประเพณีกับเครื่องกระเบื้องรูปแบบสมัยใหม่ ซึ่งจะเปิดให้บริการทุกวัน ภายในมีระบบการจัดการให้เป็นสถานที่พักผ่อนหย่อนใจและบริการสาธารณะหลากหลายรูปแบบ เช่น ร้านอาหารจีนและอาหารตะวันตก ห้องชาวน้ำ ร้านคาราโอเกะ ร้านขายดอกไม้ ไปรษณีย์ ห้องพยาบาล ห้องสุชา รถเข็นบริการสำหรับคนพิการ เป็นต้น นอกจากนี้ยังจัดให้มีลานกิจกรรมแสดงการผลิตเครื่องกระเบื้องจำลองด้วย เพื่อทำให้เป็นจุดท่องเที่ยวแบบเบ็ดเสร็จในจุดเดียว (one stop service)

จุดเด่นสำคัญของอุทยานเครื่องกระเบื้องดังกล่าวก็คือ มีการสร้างหอบูชาเทพเจ้าไฉ่ตงตรงจุดศูนย์กลางของพื้นที่ ภายในหอบูชามีเทพเจ้าเงินจงหวงตี้ (真宗皇帝) ประดิษฐานอยู่ ตามฝาผนังด้านบนภายในเจดีย์มีภาพวาดบอกเล่าเรื่องราวประวัติที่มาและวิธีการผลิตเครื่องกระเบื้องจิ้งเต๋อเจิ้นไว้อย่างละเอียดครบถ้วน นอกจากนี้บริเวณด้านหน้ายังมีจุดบอกตำแหน่งการตั้งปริมพิธีตั้งเครื่องเซ่นไหว้เทพเจ้าดังกล่าวไว้ พร้อมทั้งมีจุดบอกตำแหน่งการยืนของผู้ที่เข้าร่วมพิธีด้วย จะเห็นได้ว่าสถานที่แห่งนี้มิได้เป็นแค่เพียงตลาดที่ขายสินค้าเท่านั้น ยังมีความตั้งใจที่จะจัดการให้เป็นอุทยานของการพักผ่อนและการท่องเที่ยว นอกจากเป็นอุทยานศูนย์การค้าที่ครบวงจรทั้งทางด้านธุรกิจและการบริการในฐานะเป็นแหล่งพักผ่อนหย่อนใจแล้ว ยังสร้างบรรยากาศให้เกิดการเรียนรู้ อย่างเพลิดเพลิน (Edutainment) ในด้านเครื่องกระเบื้องให้แก่นักท่องเที่ยวอีกด้วย

ภาพที่ 5.71 : ซุ้มประตูทางเข้าหลักของ Jinxiu Changnan China Porcelain Park เป็นลักษณะเหมือนดังอุทยานเครื่องกระเบื้องและตลาดร้านค้า ป้ายนิเทศสื่อสารที่บอกจุดที่น่าสนใจต่างๆ ในอาณาบริเวณอุทยานตลาดเครื่องกระเบื้องๆ นี้

ภาพที่ 5.72 : ภูมิทัศน์แวดล้อมของอุทยานนี้ที่ตั้งใจออกแบบจัดการไม่ใช่เป็นเพียงแค่แหล่งซื้อขายสินค้าเครื่องกระเบื้องเท่านั้นแต่ยังตั้งใจให้เป็นสถานที่พักผ่อนหย่อนใจเที่ยวชมจุดต่างๆ ที่มีบรรยากาศร่มรื่น จำลองลักษณะสถาปัตยกรรมจีนโบราณและมีแหล่งเรียนรู้อย่างเพลิดเพลินด้วย

28 ก.ค.55

ภาพที่ 5.73 : หอบูชาที่สร้างขึ้นไว้ตรงจุดศูนย์กลางเป็นจุดสำคัญของอุทยานการค้าแห่งนี้ เป็นที่ประดิษฐานบูชาเทพเจ้าเงินจวงหวงตี้ (真宗皇帝)

28 ก.ค.55

ภาพที่ 5.74 : แผนผังโดยรวมของอุทยานตลาดเครื่องกระเบื้องฯ แสดงด้วยสัญลักษณ์อย่างง่าย และบรรยากาศความสวยงามของสิ่งประกอบบริเวณต่างๆ

2) ตลาดค้าปลีกและส่งเครื่องกระเบื้อง “จงกั๋วฉือเฉิง” (Zhong Guo Ci Cheng Market) (中国瓷城)

ซานเหมิงฝิงตะวันตกของเมืองจิ้งเต๋อเจิ้น มณฑลเจียงซี พื้นที่ของตลาดเป็นของรัฐบาลที่เปิดให้เอกชนเข้ามาเช่าและทำธุรกิจ ตลาดแห่งนี้ตั้งอยู่บริเวณซานเหมิงจิ้งเต๋อเจิ้นเช่นเดียวกับตลาดขายปลีกและส่งเครื่องกระเบื้อง “ฉือซีเจียจิ้นชิวชางหนาน” แต่ระบบการจัดสรรพื้นที่เป็นไปแบบไม่ซับซ้อน เนื่องจากตลาดดังกล่าวจะเน้นจำหน่ายสินค้าประเภทเครื่องกระเบื้องเป็นหลัก โดยมีการจัดวางสินค้าเพื่อแสดงให้ลูกค้าได้ชมทั้งภายในร้านและนอกร้าน โดยมีสินค้าจำพวกชุดน้ำชา ชุดจานชาม ถ้วย ตู๊กตากระเบื้อง ตลอดจนแจกันตกแต่งขนาดใหญ่ อ่างน้ำ และชุดโต๊ะเก้าอี้กระเบื้อง เป็นต้น ถือเป็นแหล่งการค้าที่มีสินค้าเครื่องกระเบื้องหลากหลายรูปแบบเป็นช่องทางเผยแพร่เครื่องกระเบื้องเชิงประเพณีที่ตกแต่งด้วยเทคนิคสมัยใหม่ ทำให้มีราคาไม่สูงมากเกินไปและจำหน่ายได้ปริมาณมากอย่างไม่ยาก เพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่ผู้สนใจซื้อได้มีโอกาสเลือกฟันและคัดสรร

29 พ.ย.55

ภาพที่ 5.75: ลักษณะและบรรยากาศของแหล่งตลาดค้าปลีกและส่งเครื่องกระเบื้อง “จงกั๋วฉือเฉิง”

3) ตลาดค้าปลีกและส่งเครื่องกระเบื้อง “จิ่งเต๋อเจิ้นจินชางลี่ถาวฉือฉ่าซือฉ่าง”

(Jingdezhen Jin Chang Li Tao Ci Market) (景德镇金昌利陶瓷大市场)

จุดศูนย์กลางของเมืองจิ่งเต๋อเจิ้น พื้นที่ของตลาดเป็นของรัฐบาลที่เปิดให้เอกชนเข้ามาเช่า และทำธุรกิจ ตลาดแห่งนี้ตั้งอยู่ใจกลางเมืองจิ่งเต๋อเจิ้น โดยเป็นลักษณะเหมือนศูนย์การค้ารวมร้านจำหน่ายเครื่องกระเบื้องที่ตั้งอยู่ภายในตึกเดียวกัน มีการจัดแบ่งพื้นที่ร้านเป็นสัดส่วนที่แน่นอน โดยจะแบ่งเป็นห้องขนาดแตกต่างกันตามความต้องการเช่าพื้นที่ ตลาดดังกล่าวเน้นการจำหน่ายสินค้าแบบปลีกเป็นสำคัญและคัดสรรคุณภาพ แต่ก็จำหน่ายสินค้าแบบส่งด้วย หากลูกค้ามีความสนใจและเสนอความต้องการแก่ผู้ขาย โดยมากจะเป็นสินค้าจำพวกชุดน้ำชา ชุดจานชามถ้วย ตึกตากระเบื้อง ตลอดจนแจกันขนาดใหญ่ อ่างน้ำ และชุดโต๊ะเก้าอี้กระเบื้อง เป็นต้น นอกจากนั้นยังมีสินค้าที่ได้รับการออกแบบมาอย่างดีก็มี เช่น เครื่องประดับ เครื่องกระเบื้องเชิงประเพณีหรือของตกแต่งที่มีคุณภาพสูงและราคาก็สูงด้วยเช่นกัน ถือเป็นแหล่งการค้าที่มีสินค้าประเภทเครื่องกระเบื้องหลากหลายรูปแบบ เพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่ผู้สนใจซื้อได้มีโอกาสเลือกเฟ้นและคัดสรร แต่ทั้งสองตลาดนี้มีความแตกต่างไม่เหมือนกับ Jinxu Changnan China Porcelain Park ข้างต้นตรงที่ไม่ได้เป็นการจัดการให้เป็นแหล่งอุทยานพักผ่อนและการเรียนรู้ด้วย เป็นแต่เพียงแหล่งรวมสินค้าเครื่องกระเบื้องหลากหลายแบบเพื่อการซื้อขายเท่านั้น แต่ก็นับว่าเป็นช่องทางการตลาดที่สำคัญที่ได้รับการสนับสนุนส่งเสริมพอๆ กับเรื่องของอนุรักษ์และการผลิตสร้างสรรค์ ลักษณะของตลาดเครื่องกระเบื้องแบบดังกล่าวมานี้ จิ่งเต๋อเจิ้นมีความคับคั่งและเป็นแหล่งศูนย์รวมเครื่องกระเบื้องนานาแบบมาตั้งแต่สมัยราชวงศ์หมิงเป็นต้นมา

28 พ.ย.55

ภาพที่ 5.76 : ลักษณะและบรรยากาศของแหล่งตลาดค้าปลีกและส่งเครื่องกระเบื้อง “จิ่งเต๋อเจิ้นจินชางลี่ถาวฉือฉ่าซือฉ่าง” ที่มีบรรยากาศดังศูนย์การค้าเครื่องกระเบื้อง

ภาพที่ 5.77 : แหล่งตลาดค้าปลีกและส่งเครื่องกระเบื้อง “จิ่งเต๋อเจิ้น จินชางลี่ถ้าวฉือฉือฉ่าง” บริเวณร้านเดียวย่านใจกลางเมือง ที่เรียงรายอยู่ทั้งสองฝั่งปากถนน ทำให้บริเวณนี้เป็นถนนเครื่องกระเบื้อง (ceramic street) ร้านแถบนี้จะตกแต่งร้านดี จัดวางอย่างสวยงาม

5.6 การจัดการมรดกทางวัฒนธรรมฯ โดยการผลิตสืบสานและสร้างสรรค์อย่างก้าวหน้า (ในระบบโรงงานอุตสาหกรรม)

ประกอบด้วยโรงงานที่สำคัญ 2 แห่ง อันได้แก่ โรงงานผลิตเครื่องกระเบื้องว่างหลงและ โรงงานผลิตเครื่องกระเบื้องเจียหยาง

1) บริษัท เครื่องกระเบื้องว่างหลงแห่งจิ่งเต๋อเจิ้น จำกัด (Jingdezhen Wanglong Taoci Limited Company) (景德镇望龙陶瓷有限公司)

บริษัท เครื่องกระเบื้องว่างหลงแห่งจิ่งเต๋อเจิ้น จำกัด เลขที่ 6 ถนนจินหลิง เขตนิคมอุตสาหกรรมเครื่องกระเบื้อง เมืองจิ่งเต๋อเจิ้น มณฑลเจียงซี จากการสัมภาษณ์ คุณเลี้ยว ไห่หยาง (廖海洋) หัวหน้าฝ่ายขายของบริษัท พบว่าบริษัทดังกล่าวทำการผลิตเครื่องกระเบื้องทั้งแบบ ประเพณีและแบบร่วมสมัย เป็นสถานประกอบการอุตสาหกรรมสร้างสรรค์ที่ผสมผสานการวิจัย และพัฒนาทางเซรามิกส์ เพื่อส่งจำหน่ายภายในประเทศและส่งออกไปยังต่างประเทศด้วย โดย ประเทศที่บริษัทส่งออกจำหน่ายได้แก่ อังกฤษ รัสเซีย อิตาลีและญี่ปุ่น เป็นต้น เครื่องกระเบื้องที่มีชื่อเสียงของบริษัทคือ เครื่องกระเบื้องที่ประยุกต์เทคนิคประเพณีประเภทชิงฮัวหลิงหลง (青花玲瓏瓷) มาใช้สร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์ บริษัทได้ผลิตชุดเครื่องโต๊ะอาหารแบบใหม่ๆ เช่น จาน ชาม ช้อน ตะเกียบกระเบื้อง จำหน่ายให้แก่โรงแรมตั้งแต่ระดับห้าดาวขึ้นไป มีหลายชุดผลงานที่ได้รับรางวัล ระดับเหรียญทองเนื่องจากเป็นเครื่องกระเบื้องคุณภาพดีเยี่ยม ทั้งยังผลิตเครื่องกระเบื้องจำหน่าย ให้แก่หน่วยงานองค์กรราชการที่สำคัญระดับประเทศด้วย โดยเครื่องกระเบื้องที่ผลิตให้แก่ หน่วยงานองค์กรราชการของประเทศจะมีการพิมพ์ตราสัญลักษณ์ประเทศ (国徽- กั๋วฮุ่ย) ลงไปบน เครื่องกระเบื้องทุกชิ้น

ในปี ค.ศ. 2009 บริษัทได้รับรางวัลการออกแบบผลิตภัณฑ์สร้างสรรค์ดีเด่น เนื่องในโอกาสเฉลิมฉลองที่จีนก่อตั้งเป็นสาธารณรัฐประชาชนจีนครบ 60 ปี ซึ่งนี่ถือว่าเป็นการให้ความสำคัญและสนับสนุนภาคธุรกิจจากภาครัฐช่องทางหนึ่ง นอกจากนี้ในปี ค.ศ.2010 บริษัทได้รับเชิญให้นำแจกันกระเบื้องขนาดใหญ่ไปจัดแสดงในงานเวิร์ลด์เอ็กซ์โปที่นครเซี่ยงไฮ้ โดยจัดแสดงอยู่ในส่วนพื้นที่จัดแสดงของมณฑลเจียงซี ถือเป็นการประชาสัมพันธ์และส่งเสริมพร้อมทั้งเผยแพร่เครื่องกระเบื้องจิ่งเต๋อเจินอันเป็นมรดกทางวัฒนธรรมภูมิปัญญาอันโดดเด่นไปในตัว เนื่องจากงานดังกล่าวเป็นงานระดับนานาชาติที่ผู้คนทั่วโลกต่างให้ความสนใจ บริษัทยังได้มีความร่วมมือกับ 10 สถาบันทางด้านเครื่องกระเบื้องด้วย เช่น สภากลางแห่งศิลปกรรม สถาบันเครื่องกระเบื้องจิ่งเต๋อเจิน มหาวิทยาลัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเจียงซี บริษัทวางหลงยังได้ตั้งแผนกวิจัยทางวัสดุ เพื่อเพิ่มศักยภาพเทคนิคใหม่ในอันที่จะนำไปสร้างสรรค์ออกแบบผลงานเครื่องกระเบื้องที่เป็นนวัตกรรมใหม่ๆ และจะได้เป็นแหล่งข้อมูลที่จะพัฒนาได้อย่างยั่งยืนต่อไปได้

สิ่งหนึ่งที่เห็นได้ชัดว่าภาครัฐมีส่วนช่วยสนับสนุนภาคเอกชนดังกล่าวคือ การติดปลอกกระเบื้องหุ้มเสาไฟฟ้าที่สามารถเห็นได้ทั่วไปในเมืองจิ่งเต๋อเจินนั้น ปริมาณถึงร้อยละ 85 ของปลอกกระเบื้องหุ้มเสาไฟฟ้าทั้งหมดที่ใช้ประกอบตกแต่งอยู่ในเมืองจิ่งเต๋อเจินผลิตโดยบริษัทวางหลงนี้ ซึ่งเป็นการร่วจำจากกรมทางหลวงของเมืองจิ่งเต๋อเจิน ทั้งนี้บริษัทวางหลงเองยังได้เข้าไปมีส่วนร่วมในการช่วยจัดติดตั้งพร้อมทั้งให้คำปรึกษาแก่สถาบันวิจัยและพัฒนาที่เกี่ยวข้องกับขั้นตอนและเทคนิคการผลิตเครื่องกระเบื้องในสถาบันและสถานศึกษาต่างๆ ภายในจิ่งเต๋อเจินอีกด้วยและในอนาคตอันใกล้ในเขตพื้นที่โรงงานจะเปิดลานกิจกรรมเป็นเนื้อที่ 70 ไร่ ให้เป็นศูนย์การท่องเที่ยวและศูนย์เรียนรู้ (陶吧 - ถาวปา) ให้แก่นักท่องเที่ยวและผู้สนใจ นักท่องเที่ยวจะสามารถเข้าชมและลงมือปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ เกี่ยวกับเครื่องกระเบื้องได้ด้วยตนเอง ถือเป็นการส่งเสริมการท่องเที่ยวในรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงธุรกิจ (工业旅游 - กงเย่ลวี่โหยว) อีกทางหนึ่ง

28 ก.ค.55

ภาพที่ 5.78 : บริษัท เครื่องกระเบื้องวางหลงแห่งจิ่งเต๋อเจิน จำกัด บริษัทยังได้มีความร่วมมือกับ 10 สถาบันต่างๆ ทางด้านเครื่องกระเบื้อง เช่น สภากลางแห่งศิลปกรรม สถาบันเครื่องกระเบื้องจิ่งเต๋อเจิน มหาวิทยาลัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเจียงซี เป็นสถานที่สำหรับฝึกงานเรียนรู้เกี่ยวกับเครื่องกระเบื้อง

28 ก.ค.55

ภาพที่ 5.79 : เครื่องกระเบื้องที่มีชื่อเสียงของบริษัทคือ เครื่องกระเบื้องที่ประยุกต์เทคนิคประเพณี
ประเภทชิงฮัวหลงหลง (青花玲珑瓷) มาใช้สร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์ บริษัทได้ผลิตชุดเครื่องโต๊ะ
อาหารแบบใหม่ๆ เช่น จาน ชาม ช้อน ตะเกียบ จำหน่ายให้แก่โรงแรมตั้งแต่ระดับห้าดาวขึ้นไป

28 ก.ค.55

ภาพที่ 5.80 : กว่าร้อยละ 85 ของปลอกกระเบื้องหุ้มเสาไฟฟ้าทั้งหมดที่ใช้ประกอบตกแต่ง
อยู่ในเมืองจิ้งเต๋อเงินออกแบบและผลิตโดยบริษัทหว่างหลงนี้ เป็นการส่งเสริมความงามเชิง
ประเพณีของเครื่องกระเบื้อง ในรูปแบบหน้าที่ใช้สอยแบบร่วมสมัย

28 ก.ค.55

ภาพที่ 5.81 : บริษัทได้อนุรักษ์เตาฟืนโบราณของบริษัทเอาไว้อย่างดี ซึ่งในอนาคตอันใกล้นี้เขต
พื้นที่โรงงานเนื้อที่ 70 ไร่ จะเปิดลานกิจกรรมให้เป็นศูนย์ท่องเที่ยวและแหล่งศูนย์เรียนรู้ (陶吧)
เกี่ยวกับเครื่องกระเบื้องแก่นักท่องเที่ยวและผู้สนใจ

2) โรงงานผลิตเครื่องกระเบื้องเจียหยาง (Jingdezhen City Jiayang Taoci Limited Company) (景德镇市佳阳陶瓷有限公司)

บริษัท เครื่องกระเบื้องเจียหยางแห่งจิ่งเต๋อเจิ้น จำกัด เขตเซียงเจียง เมืองจิ่งเต๋อเจิ้น มณฑลเจียงซี เป็นโรงงานเอกชน บริหารงานโดยนายหวง หยุนผิง (黄云鹏) ผู้เป็นศิลปินที่อนุรักษ์งานเครื่องกระเบื้องแนวสืบสานประเพณี มีเนื้อที่ครอบคลุมราว 2,400 ตารางเมตร กระบวนการผลิตที่ยังคงลักษณะแบบดั้งเดิม การขึ้นรูปด้วยมือและแป้นหมุน การเขียนตกแต่งลวดลายที่ต้องใช้ทักษะความชำนาญสูง สินค้าหลักของโรงงานคือ การผลิตเครื่องกระเบื้องเลียนแบบเครื่องกระเบื้องประเพณีที่มีชื่อเสียงในอดีตเป็นสำคัญ โดยจะผลิตเครื่องกระเบื้องทุกชิ้นด้วยขนาดเท่าจริง มีชื่อเสียงทางการผลิตเครื่องกระเบื้องเลียนแบบชิ้นงานประเพณีเป็นอย่างมาก โดยมากจะทำซ้ำเลียนแบบเครื่องกระเบื้องลายครามในสมัยราชวงศ์หยวน และแบบลักษณะเด่นในเครื่องกระเบื้องราชวงศ์หมิงและชิง นอกจากนี้ยังผลิตชุดน้ำชาญี่ปุ่นและของที่ระลึกแบบร่วมสมัยด้วย จำหน่ายสินค้าทั้งในและต่างประเทศ โดยราคาของสินค้ามักจะเริ่มต้นอยู่ที่ชิ้นละ 100,000 หยวนขึ้นไป (หรือประมาณ 500,000 บาทขึ้นไป) แนวทางของบริษัทเจียหยางเป็นแนวการสืบสานแบบอย่างของมรดกทางวัฒนธรรมชิ้นงานเครื่องกระเบื้องประเพณีที่ยังต่อเนื่องและประยุกต์เทคนิคร่วมสมัยบางอย่างช่วยให้ได้คุณภาพของเครื่องกระเบื้องที่ดีขึ้นแต่ยังคงแบบลักษณ์อย่างดั้งเดิมอย่างไม่มีที่ติหลายๆ ผลงานของเจียหยางเป็นหนึ่งในสิ่งสะสมวัตถุภัณฑ์ส่วนบุคคลและในพิพิธภัณฑ์หลายแห่ง บริษัท เครื่องกระเบื้องเจียหยางฯ จึงเป็นศูนย์รวมผลงานเครื่องกระเบื้อง (แนวผลิตซ้ำเลียนแบบ) ประเพณีที่โดดเด่นและกลายเป็นแหล่งสำคัญทางเครื่องกระเบื้องแห่งหนึ่งของจิ่งเต๋อเจิ้น

26 ก.ค. 55

ภาพที่ 5.82 : บริษัท เครื่องกระเบื้องเจียหยางแห่งจิ่งเต๋อเจิ้น จำกัด บริหารงานโดยนายหวง หยุนผิง (黄云鹏) เป็นผู้ที่อนุรักษ์งานเครื่องกระเบื้องแนวสืบสานประเพณีและเป็นศิลปินผู้มีฝีมือระดับสูงที่ชำนาญงานทางด้านนี้ ในระดับประเทศ นอกจากงานสืบสานเครื่องกระเบื้องประเพณีแล้วยังสร้างสรรค์ผลิตงานเครื่องกระเบื้องร่วมสมัยใหม่ๆ อีกด้วย

26 ก.ค.55

ภาพที่ 5.83 : ในโรงงานผลิต ช่างฝีมือที่ชำนาญงานยังขึ้นรูปและผลิตโดยใช้กระบวนการวิธีแบบดั้งเดิมโดยไม่ฉีดพ่น มีประยุกต์เทคนิคใหม่ๆ บ้าง เช่น การเผางานจะใช้เตาแก๊สที่สร้างด้วยเซรามิกไฟเบอร์ในการเผาชิ้นงาน

26 ก.ค.55

ภาพที่ 5.84 : เครื่องกระเบื้องทุกชิ้นด้วยขนาดเท่าจริง โดยมากจะผลิตซ้ำเลียนแบบเครื่องกระเบื้องลายครามแบบอย่างราชวงศ์หยวนและแบบลักษณะเด่นในเครื่องกระเบื้องราชวงศ์หมิงและชิง เครื่องลายครามชิ้นที่ได้รับรางวัลเหรียญทองในงานเซรามิกนานาชาติจิ่งเต๋อเจิ้น (Jingdezhen International Ceramic Fair) เมื่อเดือนตุลาคม ปี ค.ศ.2005

บทที่ 6

สรุปและแนวปฏิบัติที่น่าสนใจ

โครงการวิจัย “การพัฒนาและการจัดการมรดกทางวัฒนธรรม :กรณีอุตสาหกรรมเครื่องกระเบื้องที่จิ่งเต๋อเจิ้น (Jingdezhen) (景德镇) มณฑลเจียงซี” มีวัตถุประสงค์ ขั้นตอนในการศึกษาวิจัยและกลุ่มเป้าหมายของการเก็บข้อมูล ดังนี้

วัตถุประสงค์ในการศึกษา

1) เพื่อศึกษาแนวทางการจัดการมรดกทางวัฒนธรรมผ่านการอนุรักษ์ รูปแบบลักษณะแบบวิถีเชิงประเพณีดั้งเดิมและแบบสมัยใหม่ของเครื่องกระเบื้องจิ่งเต๋อเจิ้น ที่สะท้อนภูมิปัญญา ศิลปะ เทคโนโลยี กระบวนการผลิต การจัดการที่ถูกถ่ายทอดจากอดีตมาจนถึงยุคร่วมสมัย

2) เพื่อนำเสนอแบบปฏิบัติที่ดีในการจัดการมรดกทางวัฒนธรรมของจิ่งเต๋อเจิ้นมาประยุกต์แก่แหล่งเซรามิกที่สำคัญในประเทศไทย อาทิ จังหวัดลำปางซึ่งมีเซรามิกเป็นสัญลักษณ์ที่เป็นสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์อันเป็นที่รู้จักกันทั่วไป

กระบวนการขั้นตอนการศึกษาวิจัย

1) ศึกษาภูมิหลัง ความเป็นมาทางประวัติศาสตร์ของแหล่งเครื่องกระเบื้องจิ่งเต๋อเจิ้น โดยเน้นตั้งแต่สมัยราชวงศ์หมิงจนมาถึงปัจจุบัน

2) การศึกษาข้อมูลภูมิโนเวตแวดล้อม กายภาพภูมิศาสตร์ สถานที่ตั้งทำเล แหล่งทรัพยากร ที่จิ่งเต๋อเจิ้น มณฑลเจียงซี อันเป็นวัตถุดิบปัจจัยการผลิตสำคัญที่ทำให้แหล่งกระเบื้องจิ่งเต๋อเจิ้น กลายเป็นแหล่งผลิตเครื่องกระเบื้องที่สำคัญมาแต่อดีต

3) ศึกษากระบวนการผลิต เทคนิคการออกแบบสร้างสรรค์เซรามิกโดยเฉพาะเนื้ระดับเครื่องกระเบื้องของจิ่งเต๋อเจิ้น โดยเก็บบันทึกข้อมูลเชิงภาพ (สำหรับข้อมูลร่วมสมัย) ข้อมูลจากเอกสารและการสังเกตการณ์ การสืบถามจากบุคคล นักออกแบบหรือศิลปินที่เกี่ยวข้องและการจำแนกหมวดหมู่ของเทคนิคการผลิตสร้างสรรค์ในทุกส่วนงานของเครื่องกระเบื้อง

4) ศึกษาแบบแนวการอนุรักษ์และการจัดการมรดกทางวัฒนธรรมเครื่องกระเบื้องของจิ่งเต๋อเจิ้น ทั้งในระดับส่วนบุคคลหน่วยงานจัดการท้องถิ่น ชุมชน ระดับภูมิภาค สถาบันการศึกษา มหาวิทยาลัยหรือวิทยาลัยเฉพาะทาง สถานประกอบการอุตสาหกรรมและสถานอนุรักษ์เผยแพร่จัดการความรู้ต่างๆของเครื่องกระเบื้อง

โดยมีกลุ่มเป้าหมายที่เก็บข้อมูลภาคสนามและศึกษาวิเคราะห์ คือ

- 1) สถาบันหรือหน่วยงานทางด้านอนุรักษ์ เช่น พิพิธภัณฑ์ แหล่งอนุรักษ์ทางประวัติศาสตร์รวมถึงแหล่งภูมิทรัพยากรทางเซรามิกส์ ได้แก่
 - พิพิธภัณฑ์ประวัติศาสตร์เซรามิกจิ่งเต๋อเจิ้น (Jingdezhen ceramic historical museum)
 - พิพิธภัณฑ์เตาราชสำนักหลวง (Imperial kiln and factory site museum) (景德镇御窑厂) (National Heritage Park)
 - แหล่งอนุรักษ์เหมืองแร่และหมู่บ้านเกาหลิง (Gaoling village and (kaolin) mine relic site)
 - หมู่บ้านโบราณเหยาหลี่ (Yaoli ancient village) (瑶里古村)
 - แหล่งอนุรักษ์โบราณสถานจวนที่ว่าการอำเภอฝูเหลียง
- 2) สถาบันการจัดการความรู้หรือสถาบันเฉพาะทางเกี่ยวกับเครื่องกระเบื้อง
 - สถาบันเครื่องกระเบื้องจิ่งเต๋อเจิ้น (Jingdezhen ceramic institute) (陶瓷学院)
- 3) สถานประกอบการอุตสาหกรรม
 - บริษัท เครื่องกระเบื้องว่างหลงแห่งจิ่งเต๋อเจิ้น จำกัด (Jingdezhen wanglong taoci limited company) (景德镇望龙陶瓷有限公司)
 - โรงงานผลิตเครื่องกระเบื้องเจียหยาง (Jingdezhen city jiyang taoci limited company) (景德镇市佳阳陶瓷有限公司)
- 4) กลุ่มศิลปินหรือแหล่งสร้างสรรค์งานงานกระเบื้อง
 - ศูนย์ประติมากรรมเซรามิก (Ceramic sculpture centre) (雕塑瓷厂)
 - หมู่บ้านศิลปะเครื่องกระเบื้องนานาชาติ “ซานเป่า” แห่งเมืองจิ่งเต๋อเจิ้น (Jingdezhen Sanbao international ceramic art village) (景德镇三宝国际陶艺村)
- 5) ย่านจัดการท่องเที่ยวเชิงเศรษฐกิจ ตลาดการค้าเครื่องกระเบื้อง
 - ตลาดขายปลีกและส่งเครื่องกระเบื้อง “ฉือชีเจียจิ้นซิวชางหนาน”(Ci Qi street JinXiu ChangNan market) (瓷器街锦绣昌南)
 - ตลาดค้าปลีกและส่งเครื่องกระเบื้อง “จงกั๋วฉือเฉิง” (Zhong Guo Ci Cheng market) (中国瓷城)
 - ตลาดค้าปลีกและส่งเครื่องกระเบื้อง “จิ่งเต๋อเจิ้นจินชางลี่ถาวฉือต้าซือฉาง” (Jingdezhen Jin Chang Li Tao Ci market) (景德镇金昌利陶瓷大市场)
- 6) รวมไปถึงสภาพแวดล้อมของเมืองและภูมิทัศน์ร่วมวิถีของเครื่องกระเบื้อง

6.1 สรุปผลการศึกษา

มีปัจจัยสำคัญที่ส่งผลให้เครื่องกระเบื้องจิ่งเต๋อเจิ้นโดดเด่นในระดับประเทศและระดับโลก ดังนี้

1. การที่มีแหล่งต้นทุนวัตถุดิบในการผลิตและทรัพยากรที่มีมากพอและมีคุณภาพดี ได้แก่ ดินเกาหลินและหินพอร์ซเลนหรือหินฝู (porcelain stone) ที่สามารถหิบบมาสร้างงานได้ง่าย

โดยไม่ยุ่งยากและให้คุณภาพของผลิตภัณฑ์ในระดับเนื้อกระเบื้องที่ดีที่สุด มีทรัพยากรป่าไม้สนามมากพอที่จะนำมาทำเป็นพื้นในการเป็นเชื้อเพลิงเผา (รวมไปถึงถ่านหิน) และแหล่งแร่รงควัตถุผสมบูรณ์ที่จะนำมาทำสีเพื่อเขียนตกแต่งลายอย่างมีแบบลักษณ์ที่โดดเด่น ซึ่งเป็นปัจจัยต้นทุนวัตถุดิบสำคัญที่เป็นสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์สำคัญของจังหวัดจันทบุรี (และของจีน) และกลายเป็นต้นแบบสารบบอ้างอิงให้กับวัตถุดิบชนิดเดียวกันนี้ทั่วโลก

2. การได้รับการสนับสนุนและความสนใจเป็นพิเศษจากราชสำนัก มาตั้งแต่สมัยราชวงศ์หยวนเป็นต้นมา (ที่เกิดหน่วยงานกำกับโดยตรงอย่างชัดเจน) จนถึงสมัยราชวงศ์ชิงที่ฮ่องเต้ใส่พระทัยและให้มีหน่วยงานกำกับและควบคุมการผลิตอย่างชัดเจน มีเจ้าหน้าที่จำเพาะงานมากำกับดูแลอย่างเข้มข้น และยังทรงร่วมสนพระทัยค้นคว้าและร่วมสร้างสรรค์ด้วยในงานเครื่องกระเบื้อง จนเกิดรูปแบบก้าวหน้าขั้นสูงสุดมากขึ้น

3. การมีช่างฝีมือที่หลงใหลมารวมตัวกันจากทั่วสารทิศมาอยู่ที่จังหวัดจันทบุรี ผู้มีฝีมือทั้งในทางฝีมือเชิงช่างและทางศิลปกรรม อันทำให้เกิดการสร้างสรรค์พัฒนาจนกลายเป็นรูปแบบเชิงประเพณีอันวิจิตรที่เป็นรากฐานทางวัฒนธรรมและเกิดเป็นเครื่องกระเบื้องเชิงประเพณีที่มีอัตลักษณ์เป็นของตนเองอย่างเด่นชัด

4. วิทยาการขั้นสูงสุดของเทคโนโลยีเตาเผา จนเกิดเป็นเตาเผาจังหวัดจันทบุรีที่ช่วยให้ประสิทธิภาพอย่างสูงในการผลิต เป็นการรวมวิทยาการของเตาเผามังกรจากภาคใต้และเตาเผาทรงหมั่นโถวจากภาคเหนือ พัฒนาการลองผิดลองถูกมาจนเกิดเตาเผาทรงน้ำเต้าและจนกลายเป็นเตาเงินในที่สุด ที่สามารถให้ผลในด้านการผลิตที่สมบูรณ์แบบ ใช้ต้นทุนและทรัพยากรลง ควบคุมคุณภาพของเตาเผาที่ให้คุณภาพต่อผลิตภัณฑ์และความหลากหลายของผลิตภัณฑ์ได้อย่างเต็มที่และไม่สิ้นเปลืองแรงงานและเชื้อเพลิงเหมือนในอดีต

5. มีระบบการจัดการที่ดี มีหน่วยงานกำกับดูแลการผลิตงานชั้นคุณภาพระดับสูงในทุกส่วนของกระบวนการ ซึ่งมีลักษณะหน่วยงานกำกับนี้มาตั้งแต่สมัยราชวงศ์หยวนจนมีแบบแผนชัดเจนมากขึ้นในสมัยราชวงศ์หมิงและชิง มีบุคลากรที่ทำหน้าที่กำกับดูแลงาน ออกแบบและดำเนินการในระดับนโยบาย มีระบบจัดการเชิงอุตสาหกรรม มีระบบจัดสรรแบ่งส่วนแรงงานทำงาน จนสามารถควบคุมคุณภาพได้อย่างเที่ยงตรง ตลอดจนถึงระบบการขนส่ง การบรรจุภัณฑ์ (ซึ่งก็มีระบบแบ่งส่วนแรงงานและความชำนาญจำเพาะด้วยเช่นกัน) และการตลาดด้วย

6. ความได้เปรียบของสภาพแวดล้อมภูมิศาสตร์ที่เหมาะสมเอื้อต่อการขนส่งวัตถุดิบและผลิตภัณฑ์เพื่อการกระจายสินค้าทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ มีแม่น้ำสายที่สำคัญและสามารถล่องขนถ่ายสินค้าออกเมืองท่าได้ง่าย มีระบบการค้าต่างประเทศแดนไกล พัฒนาเรือสินค้าสำเภานขนาดใหญ่ที่กินระวางน้ำลึกได้ดี เหมาะกับการขนส่งเครื่องกระเบื้องจำนวนมากไปยังตลาดและสถานที่ต่างๆ

7. การสืบสานปฏิบัติสร้างสรรค์พัฒนารูปแบบและเทคนิคอย่างต่อเนื่องยาวนานไม่ขาดสาย การพัฒนาเครื่องมือและเทคนิคต่างๆในการขึ้นรูปและตกแต่งผลิตภัณฑ์อยู่เสมอ จนได้เครื่องมือหรือสิ่งที่เหมาะสมในการผลิตงาน การสร้างสรรค์งานเครื่องกระเบื้องระดับขั้นพิสุทธ์ของราชวงศ์แบบอย่างประเพณีทุกกระเปียด เพื่อให้คงเอกลักษณ์และคุณค่าสืบสานอย่างต่อเนื่องไม่

ขาดสาย ทำให้รูปแบบเครื่องกระเบื้องเชิงประเพณียังสืบทอดอย่างต่อเนื่อง (ซึ่งผู้สร้างงานแบบสืบทอดเอกลักษณ์ก็ย่อมต้องมีฝีมือชั้นสูง)

8. การรู้จักรับวิทยาการจากต่างแดน (ตะวันตก) นำมาปรับใช้จนผลงานเกิดเป็นผลงานและเทคนิคจำเพาะเป็นของตนเอง เช่น การเขียนสีตกแต่งลายบนเคลือบแบบฟอสฟอรัสหรือเทคนิคการเขียนภาพแบบตะวันตก (yangcai) ที่นำมาประยุกต์เขียนภาพบนเคลือบแบบแกร่ง และพัฒนาจนการงานสร้างสรรค์ที่หลากหลาย การนำรังควัตถุจากต่างแดนมาประยุกต์ใช้เขียนสีตกแต่งชิ้นงานจนสามารถพัฒนาและค้นพบรังควัตถุที่สามารถสร้างสรรค์ชิ้นงานได้โดดเด่นเป็นของตนเองจากหลายแหล่งภายในประเทศซึ่งทดแทนการนำเข้ารังควัตถุจากต่างประเทศในปริมาณมากและให้คุณภาพที่ดีและแตกต่างกว่า

9. ระบบธรรมเนียมประเพณีกฎเกณฑ์การฝึกฝนถ่ายทอดความรู้และเทคนิควิทยา โดยทางสายเลือดตระกูลหรือของครูสู่ศิษย์ที่เป็นชนบะเคร่งครัดและการยำเกรงตั้งใจฝึกฝนด้วยความวิริยะอุตสาหะ (โดยเฉพาะการถ่ายทอดแบบสืบทอดสายตระกูลหรือสำนัก ที่เป็นกลเม็ดเทคนิควิธีลับเฉพาะตามสายตระกูลหรือสำนักนั้นๆ) ซึ่งเป็นรากทางวัฒนธรรมของจีนที่สำคัญ จึงทำให้มีบุคลากรที่สร้างสรรค์เครื่องกระเบื้องที่จิ่งเต๋อเจิ้นในแบบประเพณีที่ยังเปี่ยมด้วยฝีมือและรูปแบบขณะเดียวกันในปัจจุบันสมัยได้พัฒนาเป็นระบบการสอนจัดการความรู้เครื่องกระเบื้องแบบสมัยใหม่ มีสถาบันที่วิจัยและค้นคว้าด้วยวิทยาการสมัยใหม่อย่างต่อเนื่องทำให้จิ่งเต๋อเจิ้นพัฒนาองค์ความรู้ ศาสตร์ทางเครื่องกระเบื้องของตนและผลิตบุคลากรอย่างไม่ขาดสาย

10. การจัดการระบบตลาด สมาคมอาชีพและการส่งเสริมสินค้า (การขาย) ในรูปแบบต่างๆ ทำให้เมืองจิ่งเต๋อเจิ้นมิใช่เป็นแต่เพียงเมืองผลิตเครื่องกระเบื้อง แต่ยังเป็นจุดนัดพบศูนย์รวมของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในธุรกิจเครื่องกระเบื้องทุกภาคส่วนมาแต่โบราณ จนกลายเป็นศูนย์กลางของธุรกิจเครื่องกระเบื้องระดับโลก ตลอดจนเซรามิกสระดับเนื้อแบบอื่น เช่น ผลิตภัณฑ์เนื้อแกร่ง (stoneware) ด้วย

นอกเหนือจากเครื่องกระเบื้องขั้นพิสุทธ์ของราชสำนักแล้ว อุตสาหกรรมเครื่องกระเบื้องจิ่งเต๋อเจิ้นเติบโตขึ้นด้วยการสนับสนุนและขับเคลื่อนส่งเสริมจากสมาคมอาชีพผู้ประกอบการธุรกิจเครื่องกระเบื้อง ซึ่งสมาคมดังกล่าวก่อตั้งขึ้นทั้งจากผู้ประกอบการในพื้นที่และผู้ประกอบการนอกพื้นที่จิ่งเต๋อเจิ้น สมาคมอาชีพเป็นศูนย์กลางในการให้คำปรึกษา วางแผนการดำเนินธุรกิจออกกฎระเบียบตลอดจนเป็นโรงเรียนสอนและอบรมความรู้ให้แก่ลูกหลานของสมาชิกทำให้เครื่องกระเบื้องจิ่งเต๋อเจิ้นมีการสืบทอดมาอย่างต่อเนื่อง (และยังธำรงรักษาแบบลักษณ์จำเพาะที่โดดเด่นเอาไว้) นอกจากนี้ยังมีการรวมกลุ่มอาชีพตามความชำนาญเฉพาะทาง เช่น กลุ่มอาชีพที่ทำงานในโรงงานเตาเผา กลุ่มอาชีพขึ้นรูปเครื่องกระเบื้อง กลุ่มอาชีพพ่นเคลือบ กลุ่มอาชีพควบคุมปิดเปิดเตาเผา ฯลฯ การรวมกลุ่มเฉพาะทางเหล่านี้ ทำให้เกิดการธำรงสืบทอดองค์ความรู้และเทคนิคฝีมือ (ลับ) ตามความชำนาญเฉพาะทาง ส่วนใหญ่สืบทอดผ่านลูกหลานเครือญาติวงศ์ตระกูล

สถานการณ์การค้าเครื่องกระเบื้องจึงต่อเงินในปัจจุบันถือได้ว่าเป็นการผลิตภาคอุตสาหกรรมที่มีมูลค่าการผลิตสูงในประเทศจีน ส่วนใหญ่ส่งออกไปยังทวีปยุโรป อาฟริกาและกลุ่มประเทศเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ อย่างไรก็ตามอุตสาหกรรมเครื่องกระเบื้องจึงต่อเงินพัฒนาเติบโตมาจนถึงปัจจุบันนี้ด้วยความได้เปรียบของมรดกวัฒนธรรมทางด้านภูมิปัญญา ความเหนียวแน่นและความร่วมมือร่วมใจในการรวมกลุ่มของผู้ประกอบการรวมไปถึงการสนับสนุนให้ความช่วยเหลือของภาครัฐและภาคท้องถิ่น

แบบลักษณ์เครื่องกระเบื้องจึงต่อเงิน มีแบบลักษณ์ที่ชัดเจนและโดดเด่นเป็นระบบ จากการพิจารณาถึงกระบวนการผลิต รูปทรงและลักษณะทางกายภาพ แบบลักษณ์เครื่องกระเบื้องจึงต่อเงินแบ่งตามลักษณะทางกายภาพออกเป็น 5 ประเภท คือ แบบเคลือบสี แบบเขียนสีบนเคลือบ แบบเขียนสีใต้เคลือบ แบบเขียนสีใต้เคลือบและบนเคลือบผสมกัน และงานจิตรกรรมเป็นแผ่นกระเบื้อง นอกจากนี้แบบลักษณ์เครื่องกระเบื้องจึงต่อเงินแนวประเพณีที่ยังผลิตอยู่ในปัจจุบัน เช่น แบบภาชนะเครื่องลายคราม แบบภาชนะเครื่องลายครามฉลุเคลือบ แบบงานเคลือบสี แบบแกะสลักลายเคลือบทับ แบบตกแต่งเขียนสีบนเคลือบและแบบจิตรกรรมบนแผ่นกระเบื้อง นอกจากนี้แบบลักษณ์สมัยใหม่-ร่วมสมัยที่มีการผลิตเน้นในเชิงสร้างสรรค์มีอยู่สามลักษณะ คือ แบบเชิงภาชนะ แบบเครื่องกระเบื้องอุตสาหกรรม และแบบงานศิลปกรรม

ด้วยมรดกวัฒนธรรมเครื่องกระเบื้องนั้นประกอบไปด้วยสิ่งที่เป็นวัตถุทางวัฒนธรรมที่ปรากฏเห็นเป็นกายภาพสร้างสรรค์ต่างๆและสิ่งที่เป็นภูมิปัญญา ทักษะเชิงสร้างสรรค์ในตัวบุคคล ขนบธรรมเนียมวิถีปฏิบัติต่างๆ ซึ่งเป็นปัจจัยร่วมแก่กันและกัน โดยมีพัฒนาการและหยั่งรากมายาวนานของประวัติศาสตร์จวบจนยังดำเนินอยู่ในปัจจุบันร่วมสมัย ดังนั้นแนวทางการจัดการมรดกวัฒนธรรมเครื่องกระเบื้อง (รวมถึงเครื่องกระเบื้องร่วมสมัย) จึงมีลักษณะที่ผสมผสานกัน เพียงแต่ในแนวจัดการบางรูปแบบการเกิดขึ้นหรือจุดเน้นอาจให้น้ำหนักหรือแนวทางอย่างใดอย่างหนึ่งมากกว่ากัน เช่น ถ้าเป็นลักษณะจัดการที่มาจากความสำคัญของวัตถุวัฒนธรรม สิ่งศิลปะสร้างสรรค์ก็จะมีลักษณะเชิงอนุรักษ์เป็นวัตถุภัณฑ์หรือโบราณคดี แต่บางอย่างให้ความสำคัญกับระบบภูมิปัญญา กรรมวิธีและทักษะก็จะจัดการสำแดงปรากฏเป็นองค์ความรู้หรือกิจกรรมสาธิต และนอกเหนือจากนั้นไม่ว่าจะเป็นการจัดการประเภทใดก็ตามจะมีเรื่องของการทำงานเข้าไปเป็นส่วนร่วมด้วยเสมอไม่มากนักน้อย ซึ่งทำให้ไม่เป็นจัดแบ่งส่วนการจัดการอย่างเป็นเอกเทศออกจากวิถีของสังคมหรือชุมชน ยังผลสืบเนื่องอย่างยั่งยืนไปพร้อมกันทั้งในด้านอนุรักษ์สงวนรักษาและความร่วมสมัยอย่างมีชีวิต ทั้งคุณค่าในด้านประวัติศาสตร์ ความรู้ ภูมิปัญญา เศรษฐกิจและความภาคภูมิใจในอัตลักษณ์ ซึ่งแนวทางการจัดการมรดกทางวัฒนธรรมเครื่องกระเบื้องจึงต่อเงิน สามารถประมวลออกได้เป็น 6 ลักษณะ ดังนี้

1. **การจัดการมรดกทางวัฒนธรรมแบบด้านการอนุรักษ์** รูปแบบนี้ปรากฏให้เห็นในการดำเนินงานด้านพิพิธภัณฑ์และแหล่งอนุรักษ์ทางประวัติศาสตร์ ภูมิทัศน์วัฒนธรรม ภูมิทัศน์นิเวศวิทยา การจัดการในพิพิธภัณฑ์เชิงอนุรักษ์นอกจากมีการจัดแสดงแล้ว พิพิธภัณฑ์ส่วนใหญ่ยังจัดพื้นที่สำหรับการสาธิต การขึ้นรูปหรือกระบวนการผลิตต่างๆ และในทุกแหล่งอนุรักษ์ ตัวอย่างเช่น พิพิธภัณฑ์ประวัติศาสตร์เครื่องกระเบื้องจึงต่อเงิน พิพิธภัณฑ์เตารายสำนักหลวง แหล่งอนุรักษ์เหมืองแร่และหมู่บ้านเกาหลิง หมู่บ้านโบราณเหยาหลี่ แหล่งอนุรักษ์โบราณสถานจวนที่ว่ากล่าวอำเภอฟุเหลียง

และสิ่งที่น่าสนใจในการจัดการมรดกทางวัฒนธรรมในเชิงอนุรักษ์คือ แหล่งอนุรักษ์เหล่านี้ยังได้รับการสนับสนุน ส่งเสริมและกำหนดมาตรฐานให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวระดับชาติร่วมด้วย เช่น มีการจัดให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวแห่งชาติระดับ 4A หรือจัดให้แหล่งอุตสาหกรรมทางวัฒนธรรมชาติ แหล่งคุ้มครองมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมระดับประเทศ ซึ่งเป็นการกำหนดระดับสถานที่ท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ทั้งจากรัฐบาลกลางและรัฐบาลท้องถิ่นที่แสดงให้เห็นถึงความสำคัญและให้ความสำคัญในการดูแลเอาใจใส่และทำนุบำรุงอย่างเอื้อประโยชน์อย่างยั่งยืนร่วมกันระหว่างแนวการจัดการเชิงอนุรักษ์และการท่องเที่ยวเป็นอย่างยิ่ง ซึ่งปรากฏรูปเป็นการท่องเที่ยวโดยอาศัยความแข็งแกร่งของรากทางวัฒนธรรมที่ตนเองมีอยู่อย่างโดดเด่น

2. **การจัดการมรดกทางวัฒนธรรมแบบภูมิทัศน์ร่วมวิถี** เป็นการ จัดตกแต่งสภาพแวดล้อมของเมือง และพื้นที่สาธารณะด้วยเครื่องกระเบื้อง เช่น การสร้างจุดสังเกตสำคัญหรือจุดหมายตาของเมือง สิ่งประกอบตกแต่งภูมิทัศน์เมือง ส่วนประกอบตกแต่งถนนและสถาปัตยกรรมต่างๆของเมือง การจัดการในลักษณะนี้ได้รับความร่วมมือจากภาคเอกชนและศิลปิน การจัดการทางวัฒนธรรมโดยการแสดงออกผ่านสถาปัตยกรรมตลอดจนภูมิทัศน์ของเมืองทำให้เมืองมีอัตลักษณ์และความหมายตามนิยามของความเป็น “เมืองเซรามิกส์” ที่อุดมไปด้วยบรรยากาศ สภาพแวดล้อมและวัฒนธรรมของเมืองเครื่องกระเบื้องและสิ่งแวดล้อมศิลปกรรมไปทุกพื้นที่โดยผสมกลมกลืนร่วมวิถีไปกับการดำเนินชีวิตอย่างปกติของผู้คนและสภาพแวดล้อม
3. **การจัดการมรดกทางวัฒนธรรมแบบมีส่วนร่วมรวมกลุ่มสร้างสรรค์** ผลของการมีส่วนร่วมรวมกลุ่มสร้างสรรค์ทำให้เกิดศูนย์ประติมากรรมเซรามิก หมู่บ้านศิลปะเครื่องกระเบื้องนานาชาติ ชานเป่าแห่งเมืองจิ่งเต๋อเจิ้น การจัดการมรดกทางวัฒนธรรมนี้ก่อให้เกิดการมีส่วนร่วมสร้างสรรค์อย่างก้าวหน้า โดยมีส่วนมาจากรากฐานของภูมิปัญญาอันเป็นมรดกวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ของเครื่องกระเบื้องที่มีอยู่ในตัวบุคคลถูกถ่ายทอดสร้างสรรค์ออกมาเป็นผลงานแนวสืบสานหรือแนวทางร่วมสมัย เป็นการร่วมมือและมีส่วนร่วมในการจัดการภูมิปัญญา ทักษะเชิงช่างและประสบการณ์ของแต่ละคนให้มาร่วมกันนำเสนอและสร้างสรรค์และยังเป็นพื้นที่ของผู้สร้างสรรค์รุ่นใหม่ได้มีโอกาสนำเสนอผลงานและพบปะแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ในการสร้างสรรค์เครื่องกระเบื้องกับนานาชาติ สิ่งที่สำคัญที่จะทำให้การจัดการมรดกวัฒนธรรมแนวนี้อยู่รอดได้ในเชิงการจัดการจำเป็นต้องทำให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวหนึ่งที่เชื้อเชิญผู้สนใจแบบลักษณะเครื่องกระเบื้องจิ่งเต๋อเจิ้น นอกจากนั้นยังมีผลต่อเศรษฐกิจในเชิงสร้างสรรค์ด้วยเพราะผลงานศิลปกรรมเหล่านี้ได้ถูกประมูลหรือเผยแพร่ไปยังส่วนต่างๆของจีนและหอศิลป์ในต่างประเทศอีกด้วย
4. **การจัดการมรดกทางวัฒนธรรมโดยการจัดตั้งสถาบันศึกษา** สถานศึกษาที่สำคัญในจิ่งเต๋อเจิ้นคือ สถาบันเครื่องกระเบื้องจิ่งเต๋อเจิ้น เป็นสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษาที่สอนและวิจัยเกี่ยวกับเครื่องกระเบื้องซึ่งมีอยู่แห่งเดียวในประเทศจีนที่เน้นทางนี้โดยเฉพาะและเป็นที่ยอมรับระดับโลก มีการสอน วิจัย สร้างสรรค์ บริการวิชาการแก่สังคม แลกเปลี่ยนศิลปวัฒนธรรม ปัจจุบันมีการแบ่งบริหารจัดการเป็น 11 สำนัก รับนักศึกษาทั้งนักศึกษาจีนและนักศึกษาต่างชาติ การจัดการแนวทางนี้เป็นการจัดการที่ส่งผลต่อความยั่งยืนของมรดกวัฒนธรรมเครื่องกระเบื้องอย่างครบวงจรที่สุด

เพราะเป็นการจัดการที่เข้าถึงรากขององค์ความรู้ในทุกกระบวนการของเครื่องกระเบื้องและผลิตสร้างบุคลากรทางเครื่องกระเบื้องอย่างมืออาชีพเพื่อผลอย่างก้าวหน้าที่ยั่งยืนต่อไปในอนาคต

5. **การจัดการมรดกทางวัฒนธรรมในเชิงท่องเที่ยวเศรษฐกิจ** ตัวอย่างการจัดการแนวนี้ เช่น ตลาดขายปลีกและส่งเครื่องกระเบื้อง “มือซีเจียจิ้นชีวซางหนาน” ตลาดขายปลีกและส่งเครื่องกระเบื้อง “จิงกั๋วมือเฉิง” และตลาดขายปลีกและส่งเครื่องกระเบื้อง “จิงเต๋อเจิ้นจิ้นซางลี่ถาวมือต้าซือฉาง” แหล่งตลาดเหล่านี้เป็นตลาดค้าปลีกและส่งที่กระจายอยู่มากและเป็นจุดรวมสินค้าเครื่องกระเบื้องที่สำคัญระดับประเทศที่นักท่องเที่ยวและนักธุรกิจจากจีนและนานาชาติจะมาซื้อหาเครื่องกระเบื้องทำให้เกิดรายได้และพัฒนาจากพัฒนาแหล่งถนนการค้าเซรามิกจากสมัยโบราณ ตลาดค้าส่งและค้าปลีกดังกล่าว ถือเป็นแหล่งท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อมาซื้อหาเครื่องกระเบื้องทำให้เกิดรายได้และสนับสนุนการผลิตเครื่องกระเบื้อง ยังผลให้อุตสาหกรรมเซรามิกส์เจริญเติบโตและยั่งยืน
6. **การจัดการมรดกทางวัฒนธรรมโดยการผลิตสืบสานและสร้างสรรค์อย่างก้าวหน้าของโรงงานอุตสาหกรรม** พบว่ามีโรงงานผลิตเครื่องกระเบื้องว่างหลงและโรงงานผลิตเครื่องกระเบื้องเจียหยาง ที่ทำการผลิตเครื่องกระเบื้องทั้งแบบสืบสานประเพณีและแบบร่วมสมัย โรงงานดังกล่าวมีจุดมุ่งหมายเพื่อสืบสานเครื่องกระเบื้องแนวประเพณีโดยการผลิตเลียนแบบเครื่องกระเบื้องแนวประเพณีที่มีชื่อเสียงในอดีตให้มีลักษณะเหมือนชิ้นงานในอดีตทุกประการทั้งรูปทรง แบบลักษณะ ขนาด และลวดลายตกแต่งต่างๆ รวมไปถึงกรรมวิธีการขึ้นรูป และวัตถุดิบ ซึ่งเครื่องกระเบื้องเลียนแบบสืบสานแนวนี้ยังเป็นที่ยอมรับและจำหน่ายได้ในราคาสูง ซึ่งก็ได้รับอานิสงส์มาจากรากทางมรดกวัฒนธรรมเครื่องกระเบื้องที่เข้มแข็งมาอย่างยาวนานของจิงเต๋อเจิ้นนั่นเอง ถือได้ว่าการผลิตในลักษณะนี้โดยการนำแบบลักษณะในอดีตมาผลิตเลียนแบบในภาวะการณปัจจุบันเป็นการสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับเครื่องกระเบื้องที่มีผลมาจากคุณค่าของสิ่งที่เรียกว่าทรัพย์สินภูมิปัญญาจากมรดกวัฒนธรรมเครื่องกระเบื้อง การผลิตดังกล่าวทำให้การผลิตเครื่องกระเบื้องจิงเต๋อเจิ้นยังคงธำรงรักษาลักษณะได้อย่างเหนียวแน่น

เราจะเห็นได้ว่า มรดกทางวัฒนธรรมเครื่องกระเบื้องของจิงเต๋อเจิ้นนี้ นอกจากแบบลักษณะทางกายภาพที่โดดเด่นที่ประจักษ์เห็นได้ชัดในฐานะเป็นวัตถุทางวัฒนธรรมหรือมรดกวัฒนธรรมที่จับต้องได้ (tangible cultural heritage) แล้ว ยังมีส่วนที่เรียกได้ว่า เป็นมรดกวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ (intangible cultural heritage) ที่เป็นสิ่งที่อยู่เบื้องหลังอันสำคัญยิ่งกว่า เช่น กระบวนการขั้นตอนการผลิตสร้าง ทักษะฝีมือเชิงช่าง วิทยาการเทคโนโลยีของเตาเผาและอาคารเรือนเตา รูปแบบสร้างสรรค์มาตรฐานความงามของลวดลายและรูปทรงพิสุทธิ์ ตลอดจนสิ่งประกอบบริบทรอบข้างของเครื่องกระเบื้องจิงเต๋อเจิ้น เช่น ผลงานบันทึกภาพประกอบกระบวนการผลิตเครื่องกระเบื้องของถังอิง แนวคิดของการบริหารจัดการแบ่งส่วนแรงงานผลิตในโรงงาน ระบบการรวมตัวเป็นสมาคมอาชีพและการดำเนินธุรกิจค้าขายเครื่องกระเบื้อง เรื่องเล่าตำนานต่างๆที่เกี่ยวข้องเครื่องกระเบื้อง เช่น เทพเจ้าเตาไฟถ่งปิง แหล่งอนุรักษ์แร่และทรัพยากรสำคัญของการผลิตซึ่งก็รวมถึงภูมิปัญญาการแปรรูปนำวัตถุดิบมาเป็นส่วนผสมเนื้อดินและเคลือบที่สำคัญ สิ่งเหล่านี้เป็นมูลค่าและคุณค่ามหาศาลที่เป็นรากสำคัญของวัฒนธรรมเครื่องกระเบื้องจิงเต๋อเจิ้นที่ถูกผนวกเข้ากับ

ชิ้นงานสร้างสรรค์ แม้ในชิ้นงานปัจจุบันร่วมสมัยที่ผู้สร้างสรรค์ได้สร้างขึ้นจะมากบ้างน้อยบ้าง แต่ก็ยังอบอวลอยู่เป็นเนื้อเดียวกันกับเครื่องกระเบื้องที่ได้ชื่อว่ามาจากจิ้งเต๋อเจิ้นซึ่งยากที่เครื่องกระเบื้องจากแหล่งอื่นของโลกจะเสมอเหมือน

แผนภูมิที่ 6.1 : ในแต่ละหน่วยหรือรูปแบบการจัดการมรดกวัฒนธรรม มีประเด็นที่เน้นในการเป็นภารกิจหรือผลที่ต้องการให้เกิดขึ้นในลักษณะต่างๆ ในรูปแบบหนึ่งๆ อาจมีแนวและผลที่ต้องการหลากหลายและซ้อนเกี่ยวกัน ซึ่งในแต่ละรูปแบบการจัดการฯแสดงให้เห็นถึงการนำมาใช้ประโยชน์แก่นุช้อย่างหลากหลาย และจะมีเรื่องการท่องเที่ยวเข้าเกี่ยวโยงด้วยเสมอ

และจากทุกรูปแบบของแนวการจัดการมรดกวัฒนธรรมเครื่องกระเบื้องจึงต้องเจ้้นล้วนแล้วแต่ไม่ได้ถูกจัดการให้เป็นแหล่งมรดกที่ตายแล้ว แต่ถูกนำมาใช้ประโยชน์อย่างเหมาะสมโดยประเมินจากคุณค่ามรดกวัฒนธรรม¹ ที่หลากหลาย ซึ่งเป็นการแนวการจัดการมรดกวัฒนธรรมอย่างยั่งยืนและเป็นสิ่งที่เรียกว่า มรดกมีชีวิต (Living heritage) อันหมายถึง มรดกวัฒนธรรมที่มีการใช้ประโยชน์จากมนุษย์ไม่ทางใดก็ทางหนึ่งซึ่งตอบสนองคุณค่าต่างๆ แก่มนุษย์ ชุมชนและสังคม

6.2 แนวทางปฏิบัติที่น่าสนใจ

สืบเนื่องจากพื้นที่ของจังหวัดลำปางเป็นพื้นที่ที่มีการผลิตเครื่องเคลือบดินเผา (ไม่ค่อยปรากฏเครื่องเคลือบดินเผาระดับเนื้อเครื่องกระเบื้อง (Porcelain) มากนัก ส่วนใหญ่เป็นผลิตภัณฑ์ระดับเนื้อแกร่ง (Stoneware) จึงขอก้าวในส่วนและบริบทของเครื่องเคลือบดินเผาโดยรวม) อย่างโดดเด่นและเป็นแหล่งที่มีแร่ทรัพยากรดินขาวที่เป็นวัตถุดิบสำคัญต่อการผลิตเครื่องเคลือบดินเผา แม้จะมีรากของมรดกวัฒนธรรมเครื่องเคลือบดินเผาไม่ยาวนานและปัจจัยประกอบอื่นที่เข้มแข็งเท่าเจ้้นก็ตาม เช่น ความสืบเนื่องของมาตรฐานแบบลักษณ์ เทคนิคและกระบวนการวิธีที่ได้รับการสร้างสรรค์และกำกับอย่างจริงจังจากราชสำนักมาตั้งแต่ศตวรรษที่ 13 หรือการสร้างชิ้นงานในระดับเนื้อเครื่องกระเบื้องอย่างเป็นลำเป็นสันโดยปกติอย่างเจ้้นต่อเจ้้น การดำเนินธุรกิจส่งออกเครื่องกระเบื้องที่โดดเด่นออกไปทั่วโลกตั้งแต่ศตวรรษที่ 13 หรือการรวมกลุ่มกันของสายวิชาชีพเป็นสมาคมแขนงต่างๆ ที่มีความเข้มแข็งและขับเคลื่อน ถ่ายทอด ช่วยเหลือสนับสนุน บุคลากรในแวดวงวิชาชีพเครื่องกระเบื้องอย่างแข็งขัน หรือประเพณีการถ่ายทอดกระบวนการทักษะวิชาเครื่องกระเบื้องแบบสายตระกูลก็ตาม แต่ลำปางก็มีกิจกรรมที่ส่งเสริมและเผยแพร่เกี่ยวกับเครื่องเคลือบดินเผาอยู่บ้าง อาทิ งานเซรามิกส์แฟร์ที่จัดเป็นประจำทุกเดือนธันวาคมของทุกปี การมีสมาคมเครื่องปั้นดินเผาลำปาง การรวมกลุ่มที่เรียกว่าคลัสเตอร์ของผู้ประกอบการธุรกิจเครื่องเคลือบดินเผา แต่กระนั้นแนวทางที่สามารถนำแนวปฏิบัติที่น่าสนใจนำมาปรับพัฒนาให้เหมาะสมกับจังหวัดลำปาง และรวมถึงพื้นที่อื่นที่มีการผลิตเครื่องเคลือบดินเผา ได้ดังนี้

1) การรวมกลุ่มอาชีพและความเชี่ยวชาญเฉพาะทางของเครื่องเคลือบดินเผา เพื่อการส่งเสริมและสนับสนุน พัฒนาให้เกิดการถ่ายทอด ช่วยเหลือและพัฒนาในสายงานจำเพาะทางของตนให้เกิดความเด่นชัด แข็งขันและสั่งสมอัตลักษณ์ของทักษะและแนววิชาชีพของตน

2) การเร่งดำเนินการจัดการแหล่งทรัพยากรวัตถุดิบของเครื่องเคลือบดินเผา ซึ่งสำหรับในพื้นที่ลำปางแล้ว ทรัพยากรแร่ที่สำคัญคือ ดินกาฬินกำลังจะเริ่มหมดไปหรือเหลืออยู่อย่างคุณภาพไม่สูง ควรเร่งดำเนินการจัดการไม่ด้วยวิธีทางใดก็วิธีหนึ่ง เช่น การจัดให้เป็นแหล่งอนุรักษ์แร่วัตถุดิบทางเครื่องเคลือบและจัดให้เป็นการท่องเที่ยวเชิงนิเวศวัฒนธรรม ในบางพื้นที่มีแหล่งเตามังกรโบราณที่ทรงคุณค่าที่ควรจัดพัฒนา

¹ คุณค่าจากมรดกวัฒนธรรมที่มีต่อมนุษย์ในลักษณะต่างๆ (อีโคโนมีไทย:2548; น.75) เช่น คุณค่าทางสังคม (Social Value) คุณค่าทางเศรษฐกิจ (Economic Value) คุณค่าทางสุนทรียภาพความงาม (Aesthetic Value) คุณค่าเชิงสื่อความหมาย (Interpretative Value) คุณค่าทางจิตวิญญาณ (Spiritual Value) คุณค่าในตัวตนและความแท้ (Authentic Value) คุณค่าทางประวัติศาสตร์ (Historical Value) คุณค่าทางศาสตร์และเทคโนโลยี (Scientific Value) คุณค่าทางประดิษฐ์กรรมปัญญา (Innovation Value) คุณค่าในด้านความเชื่อมโยงสัมพันธ์ (Associative Value)

ในการจัดการอนุรักษ์ที่ยั่งยืนอย่างเหมาะสม ซึ่งส่วนใหญ่เป็นเตาอยู่ในพื้นที่ของสถานประกอบการเอกชนและบางส่วนที่เป็นเตาโบราณเก่าแก่กว่านั้น (แนวทางโดยรายละเอียดมากกว่านั้นจำเป็นต้องวิจัยเฉพาะประเด็นในเรื่องนี้ของลำปางต่อไป)

3) การสร้างพื้นที่ให้กับศิลปิน นักออกแบบและการมีส่วนร่วมของชุมชนให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ สร้างสรรค์และเผยแพร่ผลงานทางเครื่องเคลือบดินเผาร่วมกัน สำหรับในพื้นที่จังหวัดลำปางพื้นที่ดังกล่าวนี้ยังมีการเคลื่อนไหวหรือสัดส่วนน้อย เพราะส่วนใหญ่กิจกรรมเหล่านี้มักจะไปดำเนินการในเมืองใหญ่เช่น กรุงเทพฯ เชียงใหม่ หรือแม้กระทั่งไม่มีการริเริ่มดำเนินการอย่างเหมาะสมให้พร้อมกับสภาพแวดล้อม เช่น หมู่บ้านศิลปินที่ผู้เข้าร่วมสามารถมาพำนักและสร้างสรรค์งานท่ามกลางบรรยากาศและวัฒนธรรมแท้ดั้งเดิม (ที่ยังมีชีวิตร่วมสมัยอยู่จริงไม่ใช่ลักษณะการจัดตั้งบรรยากาศเทียม) ที่มีอัตลักษณ์พื้นที่เครื่องเคลือบดินเผาที่มีประวัติศาสตร์หรือภูมิทัศน์วัฒนธรรมของตนเองอย่างเหมาะสม การมีหอศิลป์ร่วมสมัยที่รับการใส่ใจออกแบบจัดสร้างอย่างเหมาะสมต่อการจัดกิจกรรมและแสดงผลงานลักษณะเครื่องเคลือบดินเผา ที่จะนำพาให้เกิดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้และสร้างสรรค์อย่างหลากหลายและพัฒนาไปสู่การเป็นแหล่งหมายพบปะดำเนินกิจกรรมเกี่ยวกับเครื่องเคลือบดินเผาในระดับประเทศต่อไป

4) การจัดให้เกิดภูมิทัศน์ร่วมวิถีของเครื่องเคลือบดินเผาในเมืองลำปางให้มากยิ่งขึ้นอย่างวิถีธรรมชาติปรีชา เพื่อส่งเสริมการร่วมคิดและสร้างสรรค์ เสริมบรรยากาศและสุนทรียภาพให้อยู่รายล้อมในวิถีชีวิตของผู้คนและชุมชน ให้เป็นส่วนหนึ่งของบรรยากาศเมืองลำปาง เพราะเป็นการส่งเสริมและสนับสนุนทั้งทางตรงและทางอ้อมในการกระตุ้นเร้าการสร้างสรรค์สิ่งประกอบตกแต่งเมืองต่างๆ ที่เป็นเครื่องเคลือบดินเผาอย่างหลากหลายและเป็นการพัฒนาองค์ความรู้และเทคโนโลยีการผลิตร่วมสมัยที่บูรณาการกับสิ่งอื่นได้มากยิ่งขึ้น นอกจากนั้นยังเป็นการกล่อมเกลาล้อมหลอมความรู้สึกเชิงสุนทรียภาพต่องานสร้างสรรค์เครื่องเคลือบฯ ให้ผุดเกิดในความรู้สึกและการใช้ชีวิตของชาวเมืองอยู่ทุกวันอย่างธรรมชาติ

5) ผลิตสืบสานสร้างสรรค์เครื่องเคลือบดินเผาแนวประเพณีในแต่ละพื้นที่ ซึ่งเป็นการดำรงจิตวิญญาณและบุคลิกของเครื่องเคลือบฯ แนวประเพณีที่ทุกคนสามารถมีส่วนร่วมคิดและร่วมสร้างสรรค์ได้ เพราะเป็นวิถีวัฒนธรรมที่สามารถสืบทอดจิตวิญญาณ ความงามและตัวตนได้อย่างไม่เคอะเขิน เพราะสืบมาจากผลผลิตของสำนักพื้นถิ่นในวิถีของตน ขณะเดียวกันสามารถรังสรรค์คุณค่าร่วมสมัยโดยโยงโย่แปรเปลี่ยนจากพื้นฐานความงามเชิงประเพณีของตน เพื่อเป็นการสร้างมูลค่าและสืบสานคุณค่าอย่างยั่งยืนในแนวผลิตผลัตถุทางวัฒนธรรมของตนที่โดดเด่น ยังผลที่เกี่ยวเนื่องต่อในด้านการจัดการองค์ความรู้ การค้นคว้าวิจัยมรดกภูมิปัญญาของเครื่องเคลือบดินเผา (ที่ปรากฏอยู่ทั้งวัตถุดิบวัฒนธรรมและวิถีวัฒนธรรม) ที่มีอย่างกระจายและซึมซับอยู่ในวิถีและตามภูมิบุคคลก่อนการสร้างสรรค์ นอกจากจะเป็นการสืบสานอนุรักษ์อย่างโดยตรงแล้ว ยังกระตุ้นให้เกิดบรรยากาศการสร้างสรรค์แบบอย่างเชิงประเพณีหรืองานร่วมสมัยที่สืบเค้าแบบอย่างประเพณีอีกด้วย

6) การจัดให้มีสถาบันการศึกษาเฉพาะทางขั้นสูงที่มีการวิจัย การจัดการความรู้ การสอนและผลิตบุคลากรทางเครื่องเคลือบดินเผามืออาชีพอย่างเข้มข้น อันจะเป็นแนวทางที่ยั่งยืนที่สุดต่อการดำเนินการจัดการมรดกทางวัฒนธรรมเครื่องเคลือบดินเผาให้ร่วมสมัยและยั่งยืนต่อไป เพราะไม่ได้เป็นแต่เพียงจัดการมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องได้แต่เพียงกายภาพวัตถุเท่านั้น แต่สามารถเข้าถึงอย่างรากลึกของมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ อันเป็นภูมิปัญญาของเครื่องเคลือบดินเผาที่มีอยู่อย่างมากมายและสามารถพัฒนาประยุกต์และสืบสานต่อได้อย่างไม่รู้จบ

7) การร่วมจัดการแหล่งมรดกวัฒนธรรมเครื่องเคลือบดินเผาและบริบทที่เกี่ยวข้องในเชิงอนุรักษ์ อย่างยั่งยืนที่บูรณาการในด้านส่งเสริมมาตรฐานอนุรักษ์และการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม (อันมีความหลากหลายมิติ) ที่มีได้เน้นแต่เฉพาะรูปแบบและเนื้อหาแต่ยังมีความครอบคลุมไปถึงคุณค่าการใช้สอย (use and function) ขนบปฏิบัติ บริบทรายล้อม และความสำคัญของความรู้สึกและจิตวิญญาณ ที่เป็นลักษณะการจัดการวัฒนธรรมเครื่องเคลือบดินเผาอย่างยั่งยืนต่อชุมชนและสังคมของลำปาง

8) การเก็บรวบรวมฐานข้อมูลกายภาพและวัฒนธรรมเซรามิกลำปาง ซึ่งรวมทั้งสิ่งที่เป็นมรดกวัฒนธรรม (มรดกที่ยังมีชีวิตอยู่ด้วย) และวัฒนธรรมร่วมสมัย ซึ่งจะเป็นการบ่งเน้นให้เห็นถึงว่าลำปางคือเมืองวัฒนธรรมเซรามิกส์มิใช่เป็นแต่เพียงเมืองเซรามิกส์หรือเมืองขายเซรามิกส์เท่านั้น ขณะเดียวกันจะเป็นการเชื่อมโยงการมีส่วนร่วมของชุมชนและสืบทอดวัฒนธรรมเซรามิกส์ของลำปางที่จะเป็นมรดกวัฒนธรรมที่มีชีวิต (living cultural heritage) ร่วมกัน เพิ่มศักยภาพของการมีศักดิ์ศรีและเกิดการพึ่งตนเองได้อย่างยั่งยืนโดยก่อให้เกิดคุณค่าที่บูรณาการอย่างหลากหลาย เช่น การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมและนิเวศวิทยา (เซรามิกส์) ของชุมชนต่างๆ ซึ่งเป็นการจัดการมรดกวัฒนธรรมอย่างยั่งยืนและก่อให้เกิดคุณค่ารายล้อมของวัฒนธรรมเซรามิกส์ของลำปาง

6.3 ข้อจำกัดในการศึกษาและแนวทางวิจัยในอนาคต

จึงต่อเจ็็นเป็นพื้นที่หรือแหล่งสถานที่หยั่งรากเกี่ยวกับวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์เครื่องกระเบื้องมาอย่างยาวนานจนเป็นแหล่งสถานต้นๆ ของมรดกวัฒนธรรมเครื่องกระเบื้องระดับโลก ด้วยข้อจำกัดของเวลาสำหรับการเก็บข้อมูลและศึกษาพื้นที่ ที่ทางคณะผู้วิจัยมีเวลาเก็บข้อมูลภาคสนามในพื้นที่จำนวน 6 วัน (ไม่นับวันเดินทางไปและกลับในจำนวนสองครั้งช่วงกลางปีและปลายปี) ในการเก็บข้อมูลศึกษาอย่างมีส่วนร่วมจึงไม่สามารถกระทำได้ ควรมีระยะเวลาอย่างน้อยในถิ่นวัฒนธรรมนั้น 6 เดือน ถึง 1 ปี ในการฝังตัวเก็บข้อมูลเชิงประจักษ์ภาคสนามเพื่อจะได้เห็นและเข้าใจคุณค่าและความเกี่ยวข้องของวัฒนธรรมเครื่องกระเบื้องกับชุมชน ท้องถิ่นและวิถีวัฒนธรรมที่อาจประสบได้ในรอบวงจรของวัฒนธรรมในหนึ่งปีเป็นอย่างน้อย เพิ่มโอกาสของการสังเกตการณ์และการมีส่วนร่วมในแหล่งวัฒนธรรมให้ครอบคลุมและเข้าถึงได้มากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งคณะผู้วิจัยเป็นบุคคลนอกวัฒนธรรมที่เพิ่งจะได้สืบค้นและเก็บข้อมูลเชิงประจักษ์เป็นครั้งแรกกับแหล่งที่มีรากของมรดกทางวัฒนธรรมเครื่องกระเบื้องที่มีวิวัฒนาการสั่งสมภูมิปัญญามาอย่างยาวนานและซับซ้อน ผ่านยุคสมัยและกาลเวลามาก ผ่านมิติความเปลี่ยนแปลงทางสังคมมาหลายครั้ง

แนวทางวิจัยในอนาคต เกี่ยวกับสมาคมวิชาชีพหรือผู้ประกอบการเซรามิกส์จื๋งเต๋อเจิ้นอันสืบเนื่องกับมรดกวัฒนธรรมเครื่องกระเบื้องที่มีถิ่นฐานจากแหล่งภูมิภาคหรือมณฑลอื่นแต่มาประกอบการอยู่และดำเนินกิจกรรมการค้าธุรกิจทุกภาคส่วนอุตสาหกรรมอยู่ในจื๋งเต๋อเจิ้น ในปัจจุบันภาคส่วนประกอบการต่างๆของอุตสาหกรรมเครื่องกระเบื้องมิได้มีแต่วัตถุดิบ แรงงานหรือเทคโนโลยีเฉพาะแต่จื๋งเต๋อเจิ้นเท่านั้นแต่เป็นการเคลื่อนย้ายระดมทุนและถ่ายเทวัตถุดิบ เทคโนโลยีและฝีมือการผลิตสร้างสรรค์ที่เชื่อมโยงจากแหล่งภูมิภาคใกล้เคียงหรือจากแหล่งอื่นของประเทศจีน ซึ่งนั่นมิได้หมายความว่าเป็นการใช้ประโยชน์แต่มรดกวัฒนธรรมของจื๋งเต๋อเจิ้นเท่านั้น แต่ยังคาบเกี่ยวเชื่อมโยงความหลากหลายของมรดกวัฒนธรรมจากแหล่งภูมิภาคอื่นอีกด้วย

ควรทำการวิจัยในประเด็นเชิงเปรียบเทียบโดยเฉพาะอีกครั้งหนึ่งสำหรับการศึกษาเมืองเซรามิกส์ลำปาง (หรือในเมืองอื่นที่มีการผลิตเซรามิกส์) เพราะแม้ในภาวะการณ์ร่วมสมัยจะรับรู้กันว่าเป็นเมืองที่มีลักษณะของการผลิตเซรามิกส์โดยภาพรวมคล้ายกัน แต่โดยรากของมรดกวัฒนธรรมมีความแตกต่างกัน ดังนั้นข้อเสนอแนะที่นำมาปรับใช้จึงเป็นการคัดสรรบางส่วนที่เห็นว่าจะนำหลักแนวคิดหรือรูปแบบที่จะประยุกต์ได้อย่างเหมาะสมกับเงื่อนไขของปัจจัยต่างๆที่จะเป็นไปได้ แต่อย่างไรก็ตามจึงควรทำการวิจัยเกี่ยวกับกรณีเฉพาะของพื้นที่แหล่งมรดกวัฒนธรรมเซรามิกส์ เนื่องจากลำปางไม่ได้มีการผลิตเซรามิกส์ในเนื้อระดับเครื่องกระเบื้อง (porcelain) แต่เป็นเซรามิกส์เนื้อแกร่ง (stoneware) เป็นส่วนมาก ดังนั้นเงื่อนไขของกรรมวิธี เทคนิคภูมิปัญญา แบบลักษณะการสร้างสรรค์ ระบบการตลาด แบบวิถีของภูมิทัศน์วัฒนธรรมและผลผลิตของวัฒนธรรมร่วมสมัยจึงมีความแตกต่างกัน

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

- กรมทรัพยากรธรณี. รายงานผลการวิเคราะห์ส่วนประกอบทางเคมีของดินแหล่งต่างๆ. เอกสารเศรษฐกิจธรณีวิทยาเล่ม19. โรเนียวเผยแพร่. 2521.
- ชนัญ วงษ์วิภาค, สว่าง เลิศฤทธิ์และคณะ. การจัดการทรัพยากรทางวัฒนธรรมเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน. กรุงเทพฯ : คณะโบราณคดี มหาวิทยาลัยศิลปากร. 2547.
- ธนิช เลิศชาญฤทธิ. การจัดการทรัพยากรวัฒนธรรม. กรุงเทพฯ : ศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร. 2554.
- ราชบัณฑิตยสถาน. พจนานุกรมศัพท์ศิลปะ อังกฤษ-ไทย ฉบับราชบัณฑิตยสถาน. พิมพ์ครั้งที่1. กรุงเทพฯ : เพื่อนพิมพ์. 2530.
- สมบูรณ์ อรัญยภาค. หลักการทำเคลือบเซรามิก. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. 2553.
- สายันต์ ไพเราะจิตร์. การจัดการทรัพยากรทางโบราณคดีในงานพัฒนาชุมชน. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : ศักดิ์โสภาการพิมพ์. 2550.
- อิโคโมสไทย. ๒ ทศวรรษอิโคโมสไทย: การอนุรักษ์มรดกวัฒนธรรมเส้นทางสู่กฎบัตรประเทศไทย. กรุงเทพฯ : อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง. 2548.
- อิโคโมสไทย. การสื่อความหมายในการอนุรักษ์จากสถาปัตยกรรมสู่มรดกชุมชน. กรุงเทพฯ : อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง. 2550.

ภาษาจีน

- 陈海澄. 景德镇瓷录. 南昌 : (中国陶瓷) 杂志社. 2004.
- 陈立立. 纪念景德镇置镇千年. 江西社会科学. 2004.
- 陈雨前 江华. 景德镇陶瓷文化创意产业发展报告(2010). 广州 : 广东世界图书出版公司. 2010.
- 潘兆鸿. 陶瓷三百问. 南昌 : 江西科学技术出版社. 2007.
- 方李莉. 血缘、地缘、业缘的集合体——清末民初景德镇陶瓷行业的社会组织模式. 南京艺术学院学报. 2011.
- 王立军. 瓷器六百问. 北京 : 北京市十月印刷有限公司. 2011.
- 杨永峰. 景德镇陶瓷古今谈. 北京 : 中国文史出版社. 1991.

ภาษาอังกฤษ

Chappell, James. **The Potter's Complete Book of Clay and Glazes**. Rev.ed. New York: Watson-Guption Publications. 1977.

Cheng Linsun. **Berkshire Encyclopedia of China**. U.S.A: Berkshire Publishing Group. 2009.

Chou Kungshin. **Stunning Decorative Porcelains from the Ch'ien-lung Reign**. Taiwan: National Palace Museum. 2008.

Dillon, Michael. "Transport and Marketing in the Development of the Jingdezhen Porcelain Industry during the Ming and Qing Dynasties". **Journal of the Economic and Social History of the Orient**, Vol.35, N0.3 (1992), p.278-290. BRILL.

Ebrey, Patricia Buckley. **The Cambridge illustrated History of China**. Cambridge University Press. 2008.

Encyclopedia Britannica. **Encyclopedia Britannica Ultimate Reference Suite**. Chicago: Encyclopedia Britannica. 2012.

Finlay, Robert. **The Pilgrim Art: Cultures of Porcelain in World History**. London: University of California Press. 2010.

Hsu WenChin. "Social and Economic Factors in the Chinese Porcelain Industry in Jingdezhen during the Late Ming and Early Qing Period, ca. 1620-1683". **Journal of the Royal Asiatic Society**. Britain and Ireland, No.1 (1988), p.135-159. Cambridge University Press.

Hu Kaimin. **Pottery and Porcelain**. Beijing: Foreign Language Press. 2002.

Hua Yilong. **Works by Ceramic Artist from Around the World**. Shanghai Fine Arts Publishers. 2006.

ICOMOS. **The NARA Document on Authenticity (1994)**. Digital PDF Document.

Little, Stephen. "Economic Change in Seventeenth Century China and Innovations at the Jingdezhen Kilns". **Ars Orientalis**, Vol.26, (1996), p.47-54. University of Michigan.

Prudence M. Rice. **The Prehistory & History of Ceramic Kilns**. USA: The American Ceramic Society. 1997.

Shanghai Museum. **Ancient Chinese Ceramics Gallery**. Shanghai . _____.

Sjostrand, Sten. **The Wanli Shipwreck and Its Ceramic Cargo**. Ministry of Culture, Arts and Heritage Malaysia. 2007.

UNESCO. **Convention Concerning the Protection of the World Cultural and Natural Heritage.**

Paris, 16 November 1972. Digital PDF Document.

Wang Qingzheng. **Dictionary of Chinese Ceramics.** Singapore: Sun Tree Publishing. 2002.

Wood, Nigel. **Chinese Glazes.** University of Pennsylvania Press. 1999.

Xiong Liao. **Gems of the Official Kilns.** _____. 2004.

Zhu Guanzhen. **Chinese Ceramic Cultural Sites.** Taiwan: Wushing Books Publication. 2004.

Internet

arts.cultural-china.com/en/31Arts8220	(Accessed on 2 nd .sep.2011)
eng.jdz.gov.cn/Brief/introduction	(Accessed on 13 th June 2012)
en.wikipedia.org/wiki/Jingdezhen	(Accessed on 2 nd .sep.2011)
en.wikipedia.org/wiki/Jackson_Li	(Accessed on 12 th Feb 2013)
iweb.tntech.edu/cventura/jingdezhen	(Accessed on 13 th June 2012)
jingdezhen.mofcom.gov.cn/	(Accessed on 5 th January 2013)
www.antiques.com/itemlist/78/Antique-Porcelain---Pottery	(Accessed on 2 nd .sep.2011)
www.aoehome.com/china-school/colleges-ranking/Jingdezhen-Ceramic-Institute	(Accessed on 24 th Sep. 2012)
www.archaeopen.com/	(Accessed on 12 th Feb 2013)
www.nzpotters.com/conferences/fusion2010/HuangYunpeng	(Accessed on 12 th Feb 2013)
www.jdztjj.gov.cn/	(Accessed on 10 th January 2013)
www.jingdezhen.gov.cn/eng/index	(Accessed on 2 nd .sep.2011)
www.mychinahometown.com/provinces/jiangxi	(Accessed on 2 nd .sep.2011)
www.myspace.com/tao_tless/photos/9068958	(Accessed on 12 th Feb 2013)
www.stats.gov.cn/	(Accessed on 5 th March 2013)
www.thaiceramicsociety.com/rm_soil_pottery_stone	(Accessed on 24 th Jan 2013)
www.thewanlishipwreck.com/Jingdezhen	(Accessed on 13 th June 2012)
www.thewanlishipwreck.com/TangYing	(Accessed on 13 th June 2012)

วิดิทัศน์

เอสที แกรนด์ คอร์ปอเรชั่น. **พระราชวังต้องห้าม : ตอนที่ 6 เครื่องเคลือบในนครต้องห้าม.** 2007.

ภาคผนวก

ประมวลภาพการเก็บข้อมูลภาคสนาม สำรวจและการสืบถามพูดคุย ในแหล่งข้อมูลต่างๆ ณ จิ้งเต๋อเจิ้น

ทางคณะผู้วิจัยได้ทำการลงเก็บข้อมูลภาคสนาม สำรวจ บันทึก สเกตช์ การเสาะหาตัวอย่างวัตถุ เครื่องกระเบื้อง เอกสารวิชาการหรือประวัติศาสตร์และการสืบถามพูดคุยกับบุคคล หน่วยงาน สถานประกอบการ ในแหล่งข้อมูลต่างๆ ณ จิ้งเต๋อเจิ้น ช่วงระยะเวลา 2 ช่วง คือ ระหว่างวันที่ 25-29 กรกฎาคม 2555 และ ระหว่างวันที่ 26-30 พฤศจิกายน 2555

ภาพที่ ผ1 : เก็บข้อมูลและศึกษาโครงสร้าง
ลักษณะของเรือนเตาและเตาเผาแบบโบราณ
ของจิ้งเต๋อเจิ้น ในพิพิธภัณฑ์ประวัติศาสตร์
เซรามิกจิ้งเต๋อเจิ้น

ภาพที่ ผ2 : สักถามพูดคุยกับนักศึกษา
ปริญญาโท กำลังปฏิบัติงานอยู่ในสตูดิโอที่
สถาบันเครื่องกระเบื้องจิ้งเต๋อเจิ้น

ภาพที่ ผ3 : คณะผู้วิจัยเข้าพบสัมภาษณ์คุณหวง หยุ่นเผิง (黄云鹏) ผู้เป็น
ศิลปินและผู้บริหาร บริษัท เครื่องกระเบื้องเจียหยางแห่งจิ่งเต๋อเจิน จำกัด

ภาพที่ ผ4 : พูดคุยแลกเปลี่ยนทัศนะกับผู้ประกอบการเอกชนรายย่อยที่
สร้างสรรค์งานเป็นแบบของตนเอง โดยใช้ความรู้ที่สั่งสมจากบรรพบุรุษใน
สายตระกูล

ภาพที่ ผ5 : ศึกษาเก็บข้อมูล ลักษณะแนวคิด การจัดการและเทคนิควิธี
ของพิพิธภัณฑ์เตาราชสำนักหลวง (Imperial Kiln and Factory Site
Museum)

ภาพที่ ๘๖ : เข้าพุดคุยซักถามคุณเหอเจียน (何乾) และเยี่ยมชมสตูดิโอ
ของศิลปินต่างๆ ภายในศูนย์ประติมากรรมเซรามิก (Ceramic
Sculpture Centre) (雕塑瓷厂)

ภาพที่ ๗7 : สังเกตการณ์และเก็บข้อมูล ที่หมู่บ้านศิลปะเครื่องกระเบื้องนานาชาติ “ซานเป่า” ส่วนหอศิลป์จัดนิทรรศการผลงานศิลปกรรมเซรามิกส์

ภาพที่ ๗8 : สํารวจ เก็บบันทึกข้อมูลและสัมภาษณ์คุณเลี้ยว ไหว่หยาง หัวหน้าฝ่ายขาย บริษัท เครื่องกระเบื้องว่างหลงแห่งจิ่งเต๋อเจิน จำกัด

ภาพที่ ๘9 : สำรวจและบันทึกข้อมูลภาคสนาม หมู่บ้านโบราณเหยาหลี่ (Yaoli ancient village) (瑶里古村)

ภาพที่ ๘10 : เข้าชมและพูดคุยกับผู้ผลิตที่เป็นอุตสาหกรรมขนาดครัวเรือน และขนาดย่อมและได้รับความอนุเคราะห์เนื้อดินปั้นตัวอย่างที่ใช้ในการผลิตเครื่องกระเบื้องอยู่ทั่วไปของโรงงานต่างๆ ในจิ่งเต๋อเจิ้น

ภาพที่ ผ11 : สำรวจ บันทีกและเก็บข้อมูลภาคสนามในหมู่บ้านโบราณเหยาหลี่ และแหล่งอนุสรณ์
เหมืองแร่เกาลิน-หมู่บ้านเกาหลิง ที่เป็นภูมิทัศน์ประวัติศาสตร์แหล่งทรัพยากรธรรมชาติวิถุติบ
สำคัญของการผลิตเครื่องกระเบื้อง

ภาพที่ ผ12 : สำรวจ บันทีกภูมิทัศน์ร่วมวิถีของเมือง สิ่งประกอบแต่งเมืองและอาคาร (Street
Furniture) ต่างๆ และเยี่ยมชม สังกัดการณ์แหล่งอนุรักษ์โบราณสถานจวนที่ว่ากรอำเภอฟุเหลียง

ภาพที่ ผ13 : เข้าสัมผัสงานเกี่ยวกับการจัดการศึกษาในแขนงเซรามิกส์ที่เกี่ยวข้อง
ต่างๆ กับคุณจิน หงเสวี่ยน (金鸿铨) เจ้าหน้าที่ฝ่ายการศึกษานานาชาติของ
สถาบันเครื่องกระเบื้องจิ่งเต๋อเจิน

ภาพที่ ผ14: บันทึกและสังเกตการณ์ภายในส่วนสตูดิโอที่ให้นักศึกษานานาชาติ
ปฏิบัติงาน ส่วนศูนย์ศิลปะเซรามิกส์นานาชาตินี้เป็นความร่วมมือกันระหว่าง
สถาบันเครื่องกระเบื้องจิ่งเต๋อเจินกับมหาวิทยาลัยเวสต์เวอร์จิเนีย สหรัฐอเมริกา

ภาพที่ ผ15: บันทึกผลงานสร้างสรรค์เกี่ยวกับเซรามิกส์ต่างๆ ที่รายล้อมภูมิทัศน์ของสถาบันเครื่องกระเบื้องจิ่งเต๋อเจิ้น โดยมีคุณจิน หงเสวี่ยน (金鸿铨) นำชมสภาพแวดล้อมและสถานที่จัดการเรียนการสอนของสถาบันฯ

ภาพที่ ผ16: สำรวจและสังเกตการณ์สภาพโดยรวมของการจัดการพื้นที่ย่านตลาดค้าเครื่องกระเบื้องต่างๆ ทั้งที่จัดเป็นศูนย์การค้า แหล่งท่องเที่ยวอุทยานตลาดเครื่องกระเบื้อง